

სს „ლიბერთი ბანკი“

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნასთან ერთად

სარჩევი**დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა****ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება**

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება	1
სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგება	2
საკუთარ კაპიტალში ცვლილების ინდივიდუალური ანგარიშგება	3
ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება	4

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები

1. ძირითადი საქმიანობა	5
2. მომზადების საფუძველი	6
3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა	6
4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები	20
5. ინფორმაცია სემენტების შესახებ	21
6. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	22
7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	22
8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	24
9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	34
10. ძირითადი საშუალებები	36
11. არამატერიალური აქტივები	38
12. აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულებები	38
13. გადასახადები	39
14. სხვა აქტივები, გადახდილი ავანსები და სხვა ვალდებულებები	41
15. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარიცხები	43
16. ვალდებულებები ფინანსური დაწესებულებების წინაშე	44
17. ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	44
18. სუბორდინირებული სესხი	45
19. კაპიტალი	46
20. პირობითი ვალდებულებები	47
21. წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან	49
22. წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოური ვალუტიდან	49
23. სხვა შემოსავალი	50
24. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები	50
25. რისკის მართვა	51
26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები	72
27. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები	80
28. კაპიტალის მართვა	81
29. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები	83

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „ლიბერთი ბანკის“ აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს

მოსაზრება

ჩავატარეთ სს „ლიბერთი ბანკისა“ (შემდგომში „ბანკი“) ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნებისგან, მათ შორის მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფის ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი საქმიანობის ინდივიდუალურ ფინანსურ შედეგებსა და ინდივიდუალური ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების („ასს“) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვართ ჯგუფისგან დამოუკიდებელი ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის“ (საერთაშორისო დამოუკიდებლობის სტანდარტების ჩათვლით) (IESBA კოდექსი) შესაბამისად, და შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც, ჩვენი პროფესიული განსჯის საფუძველზე, ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში. ეს საკითხები მთლიანობაში განვიხილეთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და აუდიტზე დაყრდნობით ჩვენი მოსაზრების ჩამოყალიბებისას, შესაბამისად ამ საკითხებზე ცალკე მოსაზრებას არ გამოვხატავთ. განმარტება იმისა, თუ როგორ განვიხილეთ აღნიშნული საკითხი აუდიტის განმავლობაში, ქვემოთ წარმოდგენილია ჩვენივე აუდიტის კონტექსტში.

ჩვენ შევასრულეთ პასუხისმგებლობა, რომელიც დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“, აღნიშნული საკითხის ჩათვლით. შესაბამისად, ჩვენი აუდიტი მოიცავდა ისეთი პროცედურების ჩატარებასაც, რითაც შევაფასებდით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების არსებითი უზუსტობების რისკებს, რომლებიც გამოწვეულია თაღლითობით ან შეცდომით. ჩვენი აუდიტის პროცედურების, მათ შორის ქვემოთ მოცემული საკითხის განსახილველად ჩატარებული პროცედურების შედეგები, წარმოდგენს თანდართულ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ჩვენი აუდიტორული მოსაზრების საფუძველს.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	რამდენად ითვალისწინებდა ჩვენი აუდიტი მნიშვნელოვან აუდიტორულ საკითხებს
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე	
ჯგუფის ფინანსური პოზიციისთვის მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მნიშვნელობის გათვალისწინებით, ფასს (IFRS) 9-ის („ფინანსური ინსტრუმენტები“) ფარგლებში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებასთან დაკავშირებული კომპლექსურობიდან და მსჯელობებიდან გამომდინარე, ჩვენ ეს სფერო აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხად მივიჩნიეთ. სასესხო ზარალის გაუფასურება დაანგარიშდება კოლექტიური ანარიცხების მოდელის და ინდივიდუალური სესხის ანარიცხების საფუძვლის კომბინაციის გამოყენებით, დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზზე და რეგრესიულ დაფუძნებული პროგრესული შეფასებების საფუძველზე. როგორც კოლექტიური, ისე – ინდივიდუალური ანარიცხები დამოკიდებულია რამდენიმე დაშვებაზე და მსჯელობაზე, როგორც არის: ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დასაანგარიშებელი მოდელის ასაგებად გამოყენებული სააღრიცხვო ინტერპრეტაციები და მოდელირებასთან დაკავშირებული დაშვებები;	ჩვენ შევისწავლეთ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის პროცესი და ჩვენი შიდა რისკების სპეციალისტების მხარდაჭერით, შევაფასეთ ჯგუფის მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგია. აუდიტის განმავლობაში, ძირითადად, შემდეგი საკითხები გავაანალიზეთ: ▶ საკრედიტო რისკის მოდელის და მნიშვნელოვანი პარამეტრების ინიციალიზაციის შეფასებაში გამოყენებული დაშვებებს შეფასება და განვსაზღვრეთ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი პორტფელის საფუძველზე; ▶ ხელმძღვანელობის მსჯელობის შეფასება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვნად ზრდის იდენტიფიკაციასთან მიმართებაში, თვისებრივი და რაოდენობრივი კრიტერიუმების, ასევე ხელმძღვანელობის მიერ საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით შერჩეული კრიტერიუმების გამოყენების თანმიმდევრულობის შეფასების საფუძველზე; სესხების გაუფასურების შესაბამის ეტაპებზე გადანაწილების გამოცდა, ჯგუფის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მეთოდოლოგიაში წინასწარ განსაზღვრული კრიტერიუმების საფუძველზე; ▶ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების ნიმუშისთვის, ჩვენ შევაფასეთ საფუძველი, რომლითაც განისაზღვრა რეზერვი, ასევე

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	რამდენად ითვალისწინებდა ჩვენი აუდიტი მნიშვნელოვან აუდიტორულ საკითხებს
▶ სესხების პირველი, მეორე და მესამე ეტაპებზე გადანაწილება, ფასს (IFRS) 9-ის შესაბამისად განსაზღვრული კრიტერიუმების გამოყენებით; ▶ სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარების, ეფექტების შესაფასებლად გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და დაშვებები; ▶ დეფოლტის ალბათობის (PD) შეფასება, დანაკარგების დეფოლტის შემთხვევაში (LGD) და დაუფარავი დავალიანება დეფოლტის მომენტისთვის (EAD); და ▶ ინდივიდუალურად შეფასებული ანარიცხების შეფასება, მათ შორის მოსალოდნელი მომავალი ფულადი ნაკადების და უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით.	ხელმძღვანელობის ანალიზის მხარდამჭერი მტკიცებულებები, იმის გათვალისწინებით, გამოყენებული მნიშვნელოვანი დაშვებები და შემავალი ინფორმაცია შეესაბამებოდა მსესხებლის ვითარებებს თუ არა; ასევე გადავიანგარიშეთ გაუფასურების რეზერვი. გაუფასურებული კორპორატიული კრედიტის ოდენობის ნიმუშისთვის, ჩვენ გავაკეთეთ დაშვებები შეფასებულ მომავალ ფულად ნაკადებზე, მათ შორის უზრუნველყოფის საგნის ღირებულების და მოსალოდნელი შედეგების შესაძლებლობების ჩათვლით; ▶ კოლექტიურ საფუძველზე დაანგარიშებული რეზერვის შესამოწმებლად, ჩვენი შიდა რისკების სპეციალისტების მხარდამჭერით შევაფასეთ საბაზისო სტატისტიკური მოდელები, მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემები და გამოყენებული დაშვებები, ასევე შევაფასეთ საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებაში.
რეზერვის დადგენაში გამოყენებული მსჯელობის შედეგად, სხვადასხვა მოდელირების ტექნიკის, დაშვებისა და პროგნოზის გამოყენებამ შესაძლოა გამოიწვიოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მნიშვნელოვნად განსხვავებული შეფასებები. კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ ინფორმაცია შესულია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისთვის დართულ მე-8 შენიშვნაში „მომხმარებლებზე გაცემული სესხები“ და 25-ე შენიშვნაში „რისკის მართვა“.	ჩვენ შევაფასეთ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული განმარტებითი შენიშვნები, კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურებაზე.

ჩვენი 2021 წლის მმართველობის ანგარიშგებაში ასახული სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაცია მოიცავს მმართველობის ანგარიშგებაში ასახულ ინფორმაციას, გარდა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა. სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა. 2021 წლის მმართველობის ანგარიშგებაში ჩვენთვის ხელმისაწვდომი სავარაუდოდ გახდება აუდიტორის წინამდებარე დასკვნის თარიღის შემდეგ.

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე გამოხატული ჩვენი მოსაზრება არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და მასთან დაკავშირებით ჩვენ არ გამოვთქვამთ რწმუნებას რამე ფორმით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე გამოცემულ ჩვენს დასკვნაში.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა წავიკითხოთ ზემოაღნიშნული სხვა ინფორმაცია, როდესაც ის ჩვენთვის ხელმისაწვდომი გახდება, და განვიხილოთ, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია არსებითად შეუსაბამო ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას.

ხელმძღვანელობისა და სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებლობა ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ამ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფასს-ის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, აქვს თუ არა ჯგუფს უნარი, საქმიანობა გააგრძელოს, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ჯგუფის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს რეალური არჩევანი ასე რომ არ მოიქცეს.

სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით, აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ჩვენ ასევე:

- ▶ გამოვავლენთ და ვაფასებთ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკი უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული რისკი, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.

- ▶ შევისწავლით აუდიტის შესაბამის შიდა კონტროლს, რათა დავგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ჯგუფის შიდა კონტროლის ეფექტურობაზე.
- ▶ ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკების, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- ▶ ვაფასებთ, რამდენად მართებულია ხელმძღვანელობის მიერ ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების საფუძველზე აღრიცხვის გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებაზე დაყრდნობით ვასკვნი, არსებობს თუ არა ისეთ მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი გაურკვევლობა, რაც შეიძლება სერიოზული ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან მიმართებაში, შეძლებს თუ არა ჯგუფი ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენას. თუ დავასკვნი, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებულები ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. ამის მიუხედავად, სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს ჯგუფის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.
- ▶ მთლიანობაში ვაფასებთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურას და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება საბაზისო გარიგებებს და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფდეს სამართლიან წარდგენას.
- ▶ მოვიპოვებთ საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის ფარგლებში არსებული საწარმოებისა თუ ბიზნეს-ოპერაციების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, რათა გამოვთქვათ მოსაზრება ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. ჩვენ პასუხს ვაგებთ ჯგუფის აუდიტის წარმართვაზე, ზედამხედველობასა და მის შედეგებზე. ჩვენ უშუალოდ ვართ პასუხისმგებელი აუდიტორულ მოსაზრებაზე.

სხვა საკითხებთან ერთად, სამეთვალყურეო საბჭოს ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის აუდიტის პროცესში გამოვლენილ შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს.

ამასთანავე, სამეთვალყურეო საბჭოს წარუდგენთ წერილობით განცხადებას, რომ ვაკმაყოფილებთ სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით და ვატყობინებთ ყოველგვარი ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც გონივრულობის ფარგლებში შეიძლება ეჭვს იწვევდეს ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ, და, თუ შესაძლებელია, წარმოვადგენთ გამოყენებულ გარანტიებთან დაკავშირებული საფრთხეების აღმოსაფხვრელად განხორციელებულ ღონისძიებების თაობაზე.

**Building a better
working world**

სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენილ საკითხებს შორის განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში და, შესაბამისად, სწორედ ისინი წარმოადგენს აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორის დასკვნაში, თუ კანონით ან ნორმატიული აქტით არ არის აკრძალული საკითხის გასაჯაროება, ან თუ, უკიდურესად იშვიათ შემთხვევებში, გადავწყვეტთ, რომ საკითხი არ უნდა აისახოს ჩვენს დასკვნაში, რადგან გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელია, რომ ამ გზით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები გადაწონის ამგვარი ინფორმაციის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის სარგებელს.

რუსლან ხოროშვილი

შპს „EY“-ს სახელით

თბილისი, საქართველო

2022 წლის 2 ივნისი

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2021	2020
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	641,617	632,102
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	87,656	203,155
მომხმარებელზე გაცემული სესხები	8	1,879,721	1,604,854
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	9	239,654	271,192
ძირითადი საშუალებები	10	148,071	157,026
არამატერიალური აქტივები	11	55,893	52,338
აქტივის გამოყენების უფლება	12	32,964	34,419
გადახდილი ავანსები	14	4,689	6,680
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივები	13	–	2,271
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		3,552	5,665
სხვა აქტივები	14	17,894	19,146
სულ აქტივები		3,111,711	2,988,848
ვალდებულებები			
ვალდებულებები ფინანსური დაწესებულებების წინაშე	16	349,727	322,005
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	17	2,233,668	2,173,399
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	13	835	–
საიჯარო ვალდებულება	12	35,897	40,958
სხვა ვალდებულებები	14	30,126	31,635
სუბორდინირებული ვალი	18	112,460	113,572
სულ ვალდებულებები		2,762,713	2,681,569
კაპიტალი	19		
სააქციო კაპიტალი		54,629	54,629
დამატებით შეტანილი კაპიტალი		36,851	36,851
გამოსყიდული აქციები		(10,138)	(10,138)
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები		4,565	4,565
გაუნაწილებელი მოგება		240,950	198,770
სხვა რეზერვები		22,141	22,602
სულ კაპიტალი		348,998	307,279
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		3,111,711	2,988,848

ბანკის წესდების 9.6 პუნქტით და გენერალური დირექტორის 2021 წლის 17 ნოემბრის #112100196 ბრძანებით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში, წინამდებარე დოკუმენტს ხელს აწერს და მის გამოსაცემად ნებართვას გასცემს ბანკის ფინანსური დირექტორი:

ვახტანგ ბაბუნაშვილი

ფინანსური დირექტორი

2022 წლის 2 ივნისი

სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგება

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2021	2020
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი			
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები		330,915	265,548
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები		22,807	17,359
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		5,785	6,797
		359,507	289,704
საპროცენტო ხარჯი			
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ		(120,496)	(118,743)
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ და საიჯარო ვალდებულებები		(18,182)	(5,462)
სუბორდინირებული ვალი		(10,439)	(9,672)
		(149,117)	(133,877)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		210,390	155,827
საკრედიტო ზარალის ხარჯი	15	(34,234)	(50,138)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდგომ		176,156	105,689
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	21	20,221	19,493
ფინანსური ინსტრუმენტების აღიარების შეწყვეტიდან წარმოქმნილი წმინდა (ზარალი) სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში	8	–	(1,079)
წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოური ვალუტიდან: ოპერაციების და წარმოებული ინსტრუმენტების გადაფასება	22	2,544	(5,213)
საკურსო სხვაობები	22	(3,951)	13,160
სხვა შემოსავალი	23	18,384	13,494
არასაპროცენტო შემოსავალი		37,198	39,855
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	24	(81,216)	(77,999)
საერთო და ადმინისტრაციული ხარჯები	24	(41,901)	(28,248)
ცვეთა და ამორტიზაცია	10,11,12	(34,252)	(33,727)
საოპერაციო საქმიანობაზე გაწეული სხვა ხარჯები		(9,893)	(14,428)
სხვა გაუფასურება და რეზერვები	15	(491)	(3,899)
არასაპროცენტო ხარჯი		(167,753)	(158,301)
მოგება/(ზარალი) მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე		45,601	(12,757)
მოგების გადასახადის ხარჯი	13	(3,106)	7,424
წლის მოგება/(ზარალი)		42,495	(5,333)
სხვა სრული შემოსავალი			
სხვა სრული შემოსავალი, რომელიც შემდეგ მოგებად ან ზარალად არ რეკლასიფიცირდება			
შენიშვნების გადაფასება		–	7,176
გადავადებული საგადასახადო ეფექტი		–	(971)
წლის სხვა სრული შემოსავალი, წმინდა		–	6,205
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		42,495	872
შემოსავალი აქციაზე:	19		
საბაზისო შემოსავალი ერთ აქციაზე (ლ-ში მთლიანი თანხა)		0.00929	(0.00136)
განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე (ლ-ში მთლიანი თანხა)		0.00929	(0.00117)

5-84 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

საკუთარი კაპიტალის ცვლილების ინდივიდუალური ანგარიშგება

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათას ლარში)

	ბანკის აქციონერებისთვის მიკუთვნებადი						
	კონვერტირებადი			პრივილეგიირებული			სულ
	საწესდებო კაპიტალი	დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	გამოსყიდულ ი აქციები	ე-ბული აქციები	გაუნაწილე- ბელი მოგება	სხვა რეზერვები	
2019 წლის 31 დეკემბერი	54,629	36,851	(10,138)	4,565	204,443	16,890	307,240
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	–	–	–	–	(5,333)	6,205	872
გადაფასების რეზერვის ცვეთა (მე-19 შენიშვნა)	–	–	–	–	436	(436)	–
გაყიდული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი (მე-19 შენიშვნა)	–	–	–	–	–	(57)	(57)
კონვერტირებადი პრივილეგიირებულ აქციებზე გადახდილი დივიდენდები (19 შენიშვნა)	–	–	–	–	(776)	–	(776)
2020 წლის 31 დეკემბერი	54,629	36,851	(10,138)	4,565	198,770	22,602	307,279
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	–	–	–	–	42,495	–	42,495
გადაფასების რეზერვის ცვეთა (მე-19 შენიშვნა)	–	–	–	–	461	(461)	–
გაყიდული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი (მე-19 შენიშვნა)	–	–	–	–	–	–	–
კონვერტირებადი პრივილეგიირებულ აქციებზე გადახდილი დივიდენდები (19 შენიშვნა)	–	–	–	–	(776)	–	(776)
2021 წლის 31 დეკემბერი	54,629	36,851	(10,138)	4,565	240,950	22,141	348,998

ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2021	2020
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან			
მიღებული პროცენტი		345,775	252,344
გადახდილი პროცენტი		(149,981)	(159,893)
მიღებული საკომისიო		34,692	30,691
გადახდილი საკომისიო		(14,515)	(11,200)
უცხოურ ვალუტებში განხორციელებული ოპერაციებიდან რელიზებული წმინდა (ზარალი)/შემოსულობა		3,823	(3,124)
სხვა მიღებული შემოსავალი		9,927	13,308
გადახდილი ხელფასები და თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯები		(82,711)	(82,313)
გადახდილი იჯარის პროცენტი		(1,841)	(2,194)
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო დანახარჯები		(55,271)	(32,087)
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		89,898	5,532
<i>წმინდა (ზრდა)/კლება საოპერაციო აქტივებში</i>			
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		107,344	(57,495)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები		(336,573)	(380,750)
ავანსები და სხვა აქტივები		–	3,622
<i>წმინდა ზრდა/(კლება) საოპერაციო ვალდებულებებში</i>			
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		37,450	215,242
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ		100,080	539,617
სხვა ვალდებულებები		–	1,875
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები მოგების გადასახადის გადახდამდე		(1,801)	327,643
გადახდილი მოგების გადასახადი		–	–
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები		(1,801)	327,643
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან			
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების შეძენა	9	(20,650)	(196,947)
შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან	9	52,940	73,062
არამატერიალური აქტივებისა და ძირითადი საშუალებების შეძენა		(12,077)	(32,991)
შემოსულობა დასაკუთრებული ქონების გაყიდვიდან		14	127
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული / (საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი ნაკადები		20,227	(156,749)
ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობიდან			
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	12	(7,289)	(7,757)
სუბორდინირებული სესხის გაცემა	18	7,504	–
სუბორდინირებული ვალის გამოსყიდვა	18	(2,610)	–
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების მფლობელებისთვის გადახდილი დივიდენდები	19	(776)	(776)
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული / (ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი სახსრები		(3,171)	(8,533)
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		(5,740)	53,975
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა		9,515	216,336
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის დასაწყისში	6	632,102	415,766
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის ბოლოს	6	641,617	632,102

(ათას ლარში)

1. ძირითადი საქმიანობა

სს „ლიბერთი ბანკი“ (შემდგომში „ბანკი“) არის საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე 1993 წელს ჩამოყალიბებული სააქციო საზოგადოება. ბანკი საქმიანობას ახორციელებს საქართველოს ეროვნული ბანკის (შემდგომში „სებ“) მიერ 1993 წლის 10 თებერვალს გაცემული #3500/10 ზოგადი საბანკო ლიცენზიის საფუძველზე.

2017 წლის 13 ოქტომბრის ნიდერლანდების სამეფოს კანონმდებლობის ქვეშ დაფუძნებულმა და ორგანიზებულმა კომპანიამ „Georgian Financial Group B.V.“ (ყოფილი „European Financial Group B.V.“) შეიძინა ბანკის კაპიტალში 77.64%-იანი წილი. ბანკის საბოლოო ბენეფიციარული მფლობელები არიან ბატონი ირაკლი რუხაძე, ბატონი ბენ მარსონი და ბატონი იგორ ალექსევი.

ბანკი იღებს ანაბრებს მოსახლეობისგან, გასცემს სესხებს, ახორციელებს ფულად გადარიცხვებს საქართველოში და საზღვარგარეთ, აწარმოებს ვალუტის გაცვლით ოპერაციებს და თავის საცალო და კორპორაციულ კლიენტებს სთავაზობს სხვადასხვა საბანკო მომსახურებას. მისი სათავო ოფისი მდებარეობს საქართველოში, თბილისში. ამასთან 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მას აქვს 459 ფილიალი, სერვის-ცენტრი, სადისტრიბუციო ცენტრი და მობილური საბანკო სერვისცენტრი, რომლებიც მთელს საქართველოში ფუნქციონირებენ (2020 წლის 31 დეკემბრის: 436). ბანკის იურიდიული მისამართია ლიბერთი თაუერი, საქართველო, 0162 თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი #74.

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის პირდაპირი აქციონერები იყვნენ:

აქციონერი	2021		2020	
	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %
Georgian Financial Group	74.38%	91.18%	74.38%	91.18%
ლიბერთი ბანკი (გამოსყიდული აქციები)	18.43%	–	18.43%	–
სს „Heritage Securities“ (ნომინალური მფლობელი)	1.29%	–	1.62%	–
სხვა აქციონერები (რომელთაგან თითოეული ფლობს აქციათა 5%-ზე ნაკლებს)	5.90%	8.82%	5.57%	8.82%
სულ	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

ბანკი წარმოადგენს საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებულ კომპანიას და მისი ჩვეულებრივი აქციები განთავსებულია საქართველოს საფონდო ბირჟაზე. მიმოქცევაში არსებულმა აქციებმა 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის 7.9% შეადგინა (2020 წლის 31 დეკემბერი: 7.9%).

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება ჯერ არ დამტკიცებულა ბანკის აქციონერების მიერ. აქციონერებს უფლება აქვთ ფინანსურ ანგარიშგებაში ცვლილებები შეიტანონ გამოშვების შემდეგ.

ბანკი წარმოადგენს ბანკის მშობელ კომპანიას (შემდგომში „ბანკი“), რომელიც მოიცავს შემდეგ საწარმოებს:

სახელწოდება		ბანკის მფლობელობაში არსებული წილი		დაფუძნების თარიღი	საქმიანობა
		რეგისტრაციის ქვეყანა	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი	
შპს „Bus Stop“	საქართველო	100.00%	100.00%	2009 წლის 27 აგვისტო	გარე რეკლამა ადრეულ ეტაპზე
სს „სმარტექსი“*	საქართველო	21.47%	21.47%	2009 წლის 5 იანვარი	განხორციელებული ინვესტიციები სარისკო კაპიტალში

* ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია წილობრივი მეთოდით.

ამ უკანასკნელებს 2021 და 2020 წლებში შეზღუდული რაოდენობით ოპერაციები ჰქონდათ განხორციელებული.

(ათას ლარში)

2. მომზადების საფუძველი

ზოგადი ინფორმაცია

წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ (შემდეგში „ფასს“) შესაბამისად.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულების მეთოდით, წარმოებული ინსტრუმენტების საინვესტიციო ქონების და შენობა-ნაგებობების გარდა, ქვემოთ წარმოდგენილი ფინანსური აღრიცხვის პოლიტიკის მიხედვით.

წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ათას ლარში („ლარი“), თითო აქციის ღირებულების გარდა, და თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკებში

ბანკმა პირველად გამოიყენა სტანდარტში შესული გარკვეული ცვლილებები, რომლებიც ძალაშია 2021 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ბანკს ვადაზე ადრე არ მიუღია ისეთი სტანდარტი, ინტერპრეტაცია თუ ცვლილება, რომელიც გამოშვებულია, მაგრამ ჯერ ძალაში არ არის შესული.

საპროცენტო განაკვეთის ბენჩმარკების ფუნდამენტური რეფორმა – ფასს (IFRS) 9, ბასს (IAS) 39, ფასს (IFRS) 7, ფასს (IFRS) 4 და ფასს (IFRS) 16-ის ცვლილებების მე-2 ეტაპი (შიდა საბანკო განაკვეთის (IBOR) რეფორმის მე-2 ეტაპი)

ცვლილებები დროებით შეღავათებს გულისხმობს, რომლებიც მიმართულია ფინანსურ საანგარიშგებო ეფექტებზე შიდა საბანკო შეთავაზებული განაკვეთის (IBOR) ალტერნატიული, თითქმის ურისკო საპროცენტო განაკვეთით (RFR) ჩანაცვლებისას. ცვლილებები მოიცავს შემდეგ პრაქტიკულ მიდგომებს:

- ▶ პრაქტიკულ მიდგომას სახელშეკრულებო ცვლილებების, ან ფულადი ნაკადების ცვლილების მოთხოვნაზე, რომელიც პირდაპირ მოითხოვება რეფორმით, ცვლებადი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებად მიჩნევა, რაც საბაზრო საპროცენტო განაკვეთის მოძრაობის ეკვივალენტია.
- ▶ IBOR რეფორმით მოთხოვნილი ცვლილებების დაშვება, რომლებიც განხორციელდება ჰეჯირების აღნიშვნის და ჰეჯირების დოკუმენტაციისთვის ჰეჯირების ურთიერთობის შეწყვეტის გარეშე;
- ▶ დროებითი შეღავათის შეთავაზება საწარმოებისთვის განცალკევებით იდენტიფიცირებადი მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, როდესაც RFR ინსტრუმენტი რისკ-კომპონენტის ჰეჯირებად განისაზღვრება.

ბანკი იყენებდა ცვლილებებით უზრუნველყოფილ პრაქტიკულ მიდგომებს.

„კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის დათმობა“ 2021 წლის 30 ივნისის შემდეგ ფასს (IFRS) 16-ის ცვლილება

2020 წლის 28 მაისს ბასსს-მა გამოსცა ფასს (IFRS) 16-ის („იჯარა“) ცვლილება „კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის შემცირება“. ცვლილებები მოიჯარეებს ათავისუფლებს საიჯარო მოდიფიკაციებზე ფასს (IFRS) 16-ის სახელმძღვანელო მითითებების გამოყენების ვალდებულებისგან, ისეთი საიჯარო ქირის შემცირებისთვის, რომლებიც წარმოიქმნება უშუალოდ კოვიდ-19-ის პანდემიის შედეგად. პრაქტიკული მიდგომის სახით, მოიჯარეს შეუძლია არ შეაფასოს კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის შემცირება მეიჯარისგან არის თუ არა იჯარის მოდიფიცირება. მოიჯარე, რომელიც ამ არჩევანს აკეთებს, ნებისმიერ ცვლილებას საიჯარო გადასახდელებში, რომელიც გამოწვეულია კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის შემცირებით იგივე წესით აღრიცხავს, როგორც მოხდებოდა ფასს (IFRS) 16-ის ფარგლებში ცვლილების აღრიცხვა, იმ შემთხვევაში, თუ ცვლილება არ იქნებოდა იჯარის მოდიფიცირება.

ცვლილებების გამოყენება 2021 წლის 30 ივნისამდე იგეგმებოდა, მაგრამ, იმის გამო, რომ კოვიდ-19-ის პანდემიის გავლენა კვლავ გრძელდება, 2021 წლის 31 მარტს ბასსს-მა გაახანგრძლივა პრაქტიკული მიდგომის გამოყენების პერიოდი 2022 წლის 30 ივნისამდე. ცვლილება ვრცელდება 2021 წლის 1 აპრილით დაწყებულ წლიურ საანგარიშგებო პერიოდებზე. თუმცა ბანკმა არ მიიღო კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის დათმობა, მაგრამ გეგმავს პრაქტიკული მიდგომის გამოყენებას, თუ ის ამოქმედდება გამოყენების დაშვებულ პერიოდში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)**ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში**

მეკავშირე საწარმოები წარმოადგენენ კომპანიებს, რომლებშიც ბანკი ზოგადად ფლობს ხმის უფლების 20%-დან 50%-მდე, ან სხვაგვარად შესწევს უნარი მოახდინოს მნიშვნელოვანი ზემოქმედება, მაგრამ რომელსაც ის არ აკონტროლებს ან სხვა პირთან ერთად აკონტროლებს. მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციები დაანგარიშდება კაპიტალ-მეთოდით და თავდაპირველად აისახება თვითღირებულებით, გუდვილის ჩათვლით. შემდგომი ცვლილებები საბალანსო ღირებულებაში ასახავს მეკავშირე საწარმოში ბანკის წმინდა აქტივების წილში შესყიდვის შემდგომ მომხდარ ცვლილებებს. მეკავშირე საწარმოების მოგება-ზარალში ბანკის წილი აისახება მოგებაში ან ზარალში, ხოლო რეზერვებში მისი გადაადგილების წილი აისახება სხვა სრულ შემოსავალში. თუმცა, როდესაც ბანკის ზარალის წილი მეკავშირე საწარმოში უტოლდება ან აღემატება მის წილს მეკავშირე საწარმოში, ბანკი არ ასახავს შემდგომ დანაკარგებს, თუ ის ვალდებული არ არის შემდგომი გადახდების განხორციელებაზე მეკავშირე საწარმოში ან მისი სახელით.

არარეალიზებული შემოსულობა ბანკსა და მის მეკავშირე საწარმოებს შორის ტრანსაქციებზე იქვითება მეკავშირე საწარმოთა კაპიტალში ბანკის წილის მოცულობით. არარეალიზებული ზარალიც იქვითება, თუ ტრანსაქცია არ ამტკიცებს გადაცემული აქტივის გაუფასურებას.

სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა

ბანკი მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით და სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს და ისეთ არაფინანსურ აქტივებს, როგორიც არის საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულებით აფასებს, საბალანსო უწყისის შედგენის ყოველ თარიღში.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად, ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის. სამართლიანი ღირებულებით შეფასება ეყრდნობა იმ ვარაუდს, რომ ადგილი აქვს აქტივის გაყიდვის ან ვალდებულების გადაცემის გარიგებას:

- ▶ აქტივის ან ვალდებულების მთავარ ბაზარზე; ან
- ▶ მთავარი ბაზრის არარსებობის შემთხვევაში, აქტივის ან ვალდებულებისთვის ყველაზე ხელსაყრელ ბაზარზე.

მთავარი ან ყველაზე ხელსაყრელი ბაზარი ბანკისთვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა ხორციელდება იმ დაშვების საფუძველზე, რომ ბაზრის მონაწილეები აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას იმოქმედებენ საკუთარი ეკონომიკური ინტერესების მაქსიმალური გათვალისწინებით. არაფინანსური აქტივის სამართლიანი ღირებულების შეფასება უნდა ითვალისწინებდეს ბაზრის მონაწილის შესაძლებლობას მიიღოს ეკონომიკური სარგებელი ამ აქტივის საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოყენებით, ან მისი მიყიდვით ბაზრის სხვა მონაწილისათვის, რომელიც ამ აქტივს საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოიყენებს.

ბანკი ირჩევს შეფასების მეთოდებს, რომლებიც შესაფერისია არსებული გარემოებებისთვის და რომელთა გამოყენებითაც სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად საკმარისი მონაცემები მოიძევა, რომლებიც მაქსიმალურად იყენებს საბაზრო მონაცემებს და მინიმალურად – არაემპირიულ მონაცემებს.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)**სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა (გაგრძელება)**

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ან ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ყველა აქტივი და ვალდებულება ნაწილდება ქვემოთ წარმოდგენილი სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მიხედვით, რაც ეყრდნობა იმ ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალ მონაცემს, რომელიც მნიშვნელოვანია მთლიანად სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად:

- ▶ დონე 1 – იდენტური აქტივების ან ვალდებულების კოტირებული (არაკოტირებული) საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე.
- ▶ დონე 2 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის პირდაპირი ან არაპირდაპირი განსაზღვრა.
- ▶ დონე 3 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შეუძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის განსაზღვრა.

ბანკი განსაზღვრავს ფინანსურ ანგარიშგებაში რეგულარულად აღიარებული აქტივებისა და ვალდებულებების ერთი იერარქიიდან მეორეში გადასვლის ფაქტს კატეგორიზაციის განმეორებითი შეფასებით (მთლიანი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მდგენელის საფუძველზე) ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის.

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები***თავდაპირველი აღიარება******აღიარების თარიღი***

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ყოველგვარი ყიდვა-გაყიდვა ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში აღიარებულია გარიგების თარიღით, ანუ იმ თარიღით, როდესაც ბანკმა აქტივის და ვალდებულებების შესყიდვის ვალდებულება იკისრა. ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში ყიდვა-გაყიდვა ნიშნავს ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ისეთ ყიდვა-გაყიდვას, რაც მოითხოვს აქტივების და ვალდებულებების გადაცემას კანონმდებლობით ან საბაზრო პრაქტიკით განსაზღვრულ ვადაში.

თავდაპირველი შეფასება

ფინანსური ინსტრუმენტების კლასიფიკაცია თავდაპირველი აღიარებისას დამოკიდებულია მათ სახელშეკრულებო პირობებზე და ინსტრუმენტების მართვის ბიზნეს-მოდელზე. ფინანსური ინსტრუმენტები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით და, მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გარდა, გარიგების დანახარჯები ემატება ან აკლდება ამ თანხას.

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შეფასების კატეგორიები

ბანკი ახდენს მისი ყველა ფინანსური აქტივის კლასიფიცირებას, აქტივების და აქტივის სახელშეკრულებო ვადების სამართავი ბიზნეს-მოდელის საფუძველზე, რომელიც ფასდება ქვემოთ მოცემულიდან ერთერთით:

- ▶ ამორტიზებული ღირებულება;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში.

ბანკი მისი წარმოებული ინსტრუმენტების და სავაჭრო პორტფელის კლასიფიკაციას და შეფასებას ახდენს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ბანკმა შესაძლოა განსაზღვროს ფინანსური ინსტრუმენტი სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით, თუ ეს აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს შეფასების ან აღიარების არათანმიმდევრულობას.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)**ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)**

ფინანსური ვალდებულებები, გარდა სასესხო ვალდებულებებისა და ფინანსური თავდებობებისა, ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, თუ ისინი სავაჭროდ არიან ფლობილი, წარმოებული ინსტრუმენტებია ან გამოიყენება სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრება.

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

ბანკი მოთხოვნებს საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებს და სხვა ფინანსურ ინსტრუმენტებს აფასებს მხოლოდ ამორტიზებული ღირებულებით, თუ დაცული იქნება ქვემოთ მოცემული პირობიდან ორივე:

- ▶ ფინანსური აქტივი ამ ბიზნესმოდელის მიხედვით მფლობელობაშია სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ამოღების მიზნით;
- ▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს (SPPI) დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

ამ პირობების შესახებ ინფორმაცია ქვემოთ არის განსაზღვრული.

ბიზნეს მოდელის შეფასება

ბანკი თავის ბიზნეს-მოდელს განსაზღვრავს ისეთ დონეზე, რომელიც საუკეთესად ასახავს როგორ მართავს ის ფინანსური აქტივების ჯგუფებს, მისი საქმიანი მიზნების მისაღწევად.

ბანკის ბიზნეს მოდელი არ ფასდება თითოეული ინსტრუმენტის საფუძველზე. ის აფასებს აგრეგირებული პორტფელების უმაღლეს დონეზე და ის ეფუძნება ემპირიული ფაქტორების საფუძველზე, როგორც არის შემდეგი:

- ▶ როგორ ფასდება ბიზნეს-მოდელის განხორციელება და ამგვარ ბიზნეს-მოდელში შემავალი ფინანსური აქტივები და როგორ ხდება მათი ანგარიშგება საწარმოს უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიმართ;
- ▶ როგორ ფასდება ბიზნეს-მოდელის განხორციელება და ამგვარ ბიზნეს-მოდელში შემავალი ფინანსური აქტივები და როგორ ხდება მათი ანგარიშგება საწარმოს უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიმართ;
- ▶ როგორ ხდება საქმიანობის მენეჯერების კომპენსირება (მაგალითად, თუ კომპენსაცია ეფუძნება მართვის ქვეშე მყოფი აქტივების სამართლიანი ღირებულებას ან მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს);
- ▶ ბანკის შეფასების მნიშვნელოვანი ასპექტებია ასევე გაყიდვების მოსალოდნელი სიხშირე, ოდენობა და დრო.

ბიზნეს-მოდელის შეფასება გონივრულ ფარგლებში მოსალოდნელ სცენარებს ეფუძნება, 'ყველაზე ცუდი' და 'სტრესული შემთხვევის' სცენარების გათვალისწინების გარეშე. თუ თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ფულადი ნაკადები რეალიზდება ისეთი ფორმით, რომელიც განსხვავდება ბანკის თავდაპირველი მოლოდინებისგან, ბანკი არ ცვლის ამგვარ ბიზნეს-მოდელში წარმოდგენილი დარჩენილი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას. ამის ნაცვლად ის ამგვარ ინფორმაციას იყენებს ახლად წარმოქმნილი ან ახლად შეძენილი ფინანსური აქტივების შეფასებას.

SPPI-ტესტი

კლასიფიკაციის პროცესის მეორე ეტაპის სახით, იმის განსაზღვრად, აკმაყოფილებს თუ არა ის SPPI-ტესტის მოთხოვნებს, ბანკი ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობებს აფასებს.

ამ ტესტის მიზნებისთვის 'ძირითადი თანხა' განისაზღვრება ფინანსური აქტივის სამართლიანი ღირებულების სახით, თავდაპირველი აღიარებისას და შესაძლოა შეიცვალოს ფინანსური აქტივის ვადის განმავლობაში (მაგალითად, თუ ადგილი აქვს ძირითადი თანხის დაფარვას ან პრემიის/ფასდაკლების ამორტიზაციას).

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)**ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)**

სასესხო გარიგებებში პროცენტის ყველაზე მნიშვნელოვანი ელემენტები, ჩვეულებრივ, წარმოადგენს გადახდებს ფულის დროითი ღირებულების და საკრედიტო რისკისთვის. მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების შესაფასებლად, ბანკი იყენებს მსჯელობას და ითვალისწინებს ისეთ შესაბამის ფაქტორებს, როგორიც არის ვალუტა, რომელშიც გამოხატულია ფინანსური აქტივი და პერიოდი, რომლისთვისაც განისაზღვრება საპროცენტო განაკვეთი.

შედარებისთვის, სახელშეკრულებო პირობები, რომლებიც განსაზღვრავენ რისკების მინიმუმზე მეტ დაქვემდებარებას ან ისეთი სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებში არასტაბილურობა, რომლებიც არ უკავშირდება ძირითად სასესხო გარიგებებს, არ წარმოშობს სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს დაუფარავ თანხაზე. ასეთ შემთხვევებში, ფინანსური აქტივი სამართლიანი ღირებულებით უნდა შეფასდეს, მოგებაში ან ზარალში.

ფინანსური გარანტიები, აკრედიტივები და ამოუღებელი სასესხო ვალდებულება

ბანკი გასცემს ფინანსურ გარანტიებს, აკრედიტივებს და სასესხო ვალდებულებებს.

ფინანსური გარანტიები ფინანსურ ანგარიშგებაში თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით აღიარდება, რაც მიღებულ პრემიას წარმოადგენს. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, ბანკის ვალდებულებები თითოეული გარანტიისთვის ფასდება მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგებაში თავდაპირველი აღიარების თანხაზე კუმულაციური ამორტიზაციით შემცირებულ ოდენობასა და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ანარიცხის თანხას შორის უმაღლესით.

ამოუღებელი სასესხო ვალდებულება და აკრედიტივები წარმოადგენს ვალდებულებებს, რომლის ფარგლებშიც, ვალდებულების არსებობის პერიოდში, ბანკი ვალდებულია კლიენტზე გასცეს სესხი წინასწარ განსაზღვრული პირობებით. ფინანსური თავდებობის ხელშეკრულებების მსგავსად, ეს ხელშეკრულებები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოთხოვნებში შედის.

ვალდებულებების შესრულების გარანტიები

ვალდებულების შესრულების გარანტიები წარმოადგენს ხელშეკრულებებს, რომლებიც უზრუნველყოფს ანაზღაურების გარანტიას, თუ მეორე მხარე ვერ შეასრულებს მის სახელშეკრულებო ვალდებულებებს. ვალდებულებების შესრულების გარანტიები არ გადასცემს საკრედიტო რისკს. ვალდებულების შესრულების საგარანტიო ხელშეკრულებების საფუძველზე რისკი წარმოადგენს შესაძლებლობას იმისა, რომ ადგილი აქვს მეორე მხარის მიერ სახელშეკრულებო ვალდებულებების შეუსრულებლობას. შესაბამისად, ვალდებულებების შესრულების გარანტიები არ მიჩნევა ფინანსურ ინსტრუმენტებად და შესაბამისად ისინი არ ხვდებათ ფასს (IFRS) 9-ის ფარგლებში.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფული და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები შედგება ნაღდი ფულის, ეროვნული ბანკისადმი მოთხოვნების (სავალდებულო რეზერვების გამოკლებით) და საკრედიტო დაწესებულებებისადმი მოთხოვნებისაგან, რომელთაც აქვთ გამოცემიდან 90 დღის ვადა და თავისუფალნი არიან სახელშეკრულებო ვალდებულებებისაგან.

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

ჩვეულებრივი საქმიანობისას ბანკი სხვადასხვა პერიოდის განმავლობაში ინარჩუნებს ავანსებსა თუ ანაზღაურებს სხვა ბანკებში. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ თავდაპირველად აღიარებულია სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო შემდგომ ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების თანხა აისახება გაუფასურების რეზერვის გამოკლებით.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ჩვეულებრივი ბიზნესსაქმიანობის ფარგლებში ბანკი ახორციელებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტებით ოპერაციებს, რომლებშიც ძირითადი წილი უკავია სავალუტო ფორვარდებსა და სვოპებს სავალუტო გაცვლით და კაპიტალის ბაზრებზე. ასეთი ფინანსური ინსტრუმენტები ფლობილია სავაჭროდ და აისახება სამართლიანი ღირებულებით. სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება კოტირებული საბაზრო ფასდადებით ან ფასწარმოქმნის მოდელის შესაბამისად, სადაც გათვალისწინებულია ამ ინსტრუმენტის მიმდინარე საბაზრო და სახელშეკრულებო ფასი და სხვა ფაქტორები. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება, როგორც აქტივები, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და როგორც ვალდებულებები, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია. ამ ინსტრუმენტებიდან მიღებული შემოსულობა და ზარალი აისახება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, როგორც წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური ინსტრუმენტებიდან ან როგორც წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან ინსტრუმენტის ხასიათიდან გამომდინარე.

ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია ხდება ბიზნეს-მოდელის და მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების (SPPI) შეფასების საფუძველზე.

ნასესხები სახსრები

გამოშვებული ფინანსური ინსტრუმენტები ან მათი კომპონენტები კლასიფიცირდება ვალდებულებების სახით მაშინ, როდესაც მფლობელის წინაშე სახელშეკრულებო გარიგებების შედეგად ბანკს წარმოეშობა ვალდებულება, რომ გადაიხადოს ფული ან ფინანსური ინსტრუმენტი ან სხვაგვარად დააკმაყოფილოს ეს ვალდებულება, გარდა განსაზღვრული ფულადი თანხის ან სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის სანაცვლოდ საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების განსაზღვრული რაოდენობის მიღებისა. ეს ინსტრუმენტები მოიცავს ვალდებულებებს საკრედიტო დაწესებულებების და მეანაბრეების წინაშე, გამოშვებულ სასესხო ფასიან ქაღალდებსა და სუბორდინირებულ ვალს. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, ნასესხები სახსრების შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. შემოსულობის და ზარალის აღიარება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში ხდება ნასესხები სახსრების აღიარების შეწყვეტისას, აგრეთვე ამორტიზაციის პროცესში.

თუ ბანკი შეისყიდის საკუთარ სესხს, მას ამოიღებენ ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგებიდან, ხოლო სხვაობა ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ საფასურს შორის აღირიცხება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

ფინანსური ინსტრუმენტების ურთიერთგადაფარვა

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ურთიერთაიქვითება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთაიქვითვის იურიდიული უფლება და სურვილი, ან აქტივის რეალიზაციისა და ვალდებულებების ერთდროულად დაფარვის სურვილი. ეს არ ეხება ძირითად საკლირინგო ხელშეკრულებებს და დაკავშირებული აქტივები და ვალდებულებები მთლიანად წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)**რესტრუქტურული სესხები**

საჭიროების შემთხვევაში ბანკი ახდენს სესხების რესტრუქტურისა და ნაცვლად იმისა, რომ დაისაკუთროს უზრუნველყოფის საგანი. აღნიშნული შესაძლოა მოიცავდეს დაფარვის პირობების გაუმჯობესებას და სესხის ახალი პირობების შეთანხმებას.

ბანკმა შეწყვიტა ისეთი ფინანსური აქტივის აღიარება, როგორც არის მომხმარებლებზე გაცემული სესხი, პირობების განმეორებით შეთანხმებისას როდესაც ის არსებითად ახალი სესხი ხდებოდა, რისი სხვაობაც აღიარდება აღიარების შეწყვეტით წარმოშობილი შემოსულობის ან ზარალის სახით, იმ პირობით, რომ გაუფასურების ზარალი უკვე აღრიცხული იქნება. ახლად აღიარებული სესხები კლასიფიცირდება პირველი ეტაპის სახით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მიზნით, სანამ ახალი სესხი არ ჩაითვლება შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად. იმის შეფასებისას, უნდა მოხდეს თუ არა კლიენტზე გაცემული სესხის აღიარების შეწყვეტა, ბანკი, სხვა საკითხებთან ერთად, ითვალისწინებს შემდეგ ფაქტორებს:

- ▶ სესხის ვალუტის ცვლილება;
- ▶ კონტრაქტის ცვლილება;
- ▶ ხომ არ იწვევს ცვლილება ინსტრუმენტის SPPI კრიტერიუმთან შეუსაბამობას.

თუ ცვლილება არ იწვევს არსებითად განსხვავებულ ფულად ნაკადებს, ცვლილება არ გამოიწვევს აღიარების შეწყვეტას. საწყისი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ცვლილების საფუძველზე, ბანკი აღრიცხავს შემოსულობას ან ზარალის მოდიფიცირებას, რომლებიც წარმოდგენილია მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით დაანგარიშებულ საპროცენტო შემოსავალში იმის გათვალისწინებით, რომ გაუფასურების ზარალი არ იქნება აღრიცხული.

ბანკის პოლიტიკის თანახმად, რესტრუქტურისა და ნაცვლად იმისა, რომ დაისაკუთროს უზრუნველყოფის საგანი. აღნიშნული შესაძლოა მოიცავდეს დაფარვის პირობების გაუმჯობესებას და სესხის ახალი პირობების შეთანხმებას. ბანკმა შეწყვიტა ისეთი ფინანსური აქტივის აღიარება, როგორც არის მომხმარებლებზე გაცემული სესხი, პირობების განმეორებით შეთანხმებისას როდესაც ის არსებითად ახალი სესხი ხდებოდა, რისი სხვაობაც აღიარდება აღიარების შეწყვეტით წარმოშობილი შემოსულობის ან ზარალის სახით, იმ პირობით, რომ გაუფასურების ზარალი უკვე აღრიცხული იქნება. ახლად აღიარებული სესხები კლასიფიცირდება პირველი ეტაპის სახით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მიზნით, სანამ ახალი სესხი არ ჩაითვლება შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად. იმის შეფასებისას, უნდა მოხდეს თუ არა კლიენტზე გაცემული სესხის აღიარების შეწყვეტა, ბანკი, სხვა საკითხებთან ერთად, ითვალისწინებს შემდეგ ფაქტორებს:

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა**ფინანსური აქტივები**

ფინანსური აქტივის (ან, სადაც მისაღებია, ფინანსური აქტივის ნაწილის ან ანალოგიური ფინანსური აქტივის ბანკის ნაწილის) ჩამოწერა ხდება თუ:

- ▶ ამოიწურა აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების ვადა;
- ▶ ბანკმა დათმო აქტივიდან ფულადი ნაკადების მიღების უფლება, ან დაიტოვა ამგვარი უფლება, მაგრამ აიღო მესამე პირისათვის თანხების სრულად და დაგვიანების გარეშე გადახდის სახელშეკრულებო ვალდებულება; და
- ▶ ბანკმა (ა) გადასცა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი; (ბ) არც გადასცა და არც დაიტოვა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი, მაგრამ გადასცა აქტივზე კონტროლი.

იმ შემთხვევაში, თუ ბანკმა გადასცა აქტივიდან ფულადი ნაკადების მიღების უფლება და არ გადაუცია ძირითადი რისკები და სარგებელი ან კონტროლი აქტივზე, ბანკის მიერ აქტივის აღიარება ხდება მონაწილეობის შენარჩუნების პირობით. მონაწილეობის შენარჩუნება, რომელსაც აქვს გადმოცემულ აქტივზე ერთგვარი თავდებობის ფორმა, აისახება აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებასა და ბანკის მიერ გადასახდელ მაქსიმალურ თანხას შორის უმცირესით.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)**ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა (გაგრძელება)***ჩამოწერები*

ფინანსური აქტივები ჩამოიწერება ნაწილობრივ ან – მთლიანად, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ბანკი შეწყვეტს აღდგენის განხორციელებას. თუ ჩამოსაწერი თანხა აღემატება დაგროვილი ცვეთის რეზერვს, სხვაობა თავდაპირველად აღირიცხება რეზერვზე დამატების სახით, რომელიც შემდეგ გამოიყენება მთლიან საბალანსო ღირებულებასთან მიმართებაში. ნებისმიერი შემდგომი ანაზღაურება განეკუთვნება საკრედიტო ზარალის ხარჯს. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების აღიარება წყდება მაშინ, როდესაც ისინი იფარება, ბათილდება ან ამოიწურება.

როდესაც არსებულ ფინანსურ ვალდებულებას ცვლის მეორე ფინანსური ვალდებულება იმავე კრედიტორის მიმართ მნიშვნელოვნად შეცვლილი პირობებით, ან თუ მიმდინარე ვალდებულების პირობები მნიშვნელოვნად იცვლება, ამგვარი ცვლილება თუ მოდიფიკაცია აღირიცხება, როგორც თავდაპირველი ვალდებულების აღიარების გაუქმება და ახალი ვალდებულების აღიარება, ხოლო შესაბამისი საბალანსო ღირებულების სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში.

იჯარა**i. ბანკი, როგორც მოიჯარე**

ბანკი იყენებს ერთი აღიარების და შეფასების მიდგომას ყველა იჯარისთვის, გარდა მოკლევადიანი და დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარებისა. ბანკი აღიარებს იჯარასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს, რომ გადაიხადოს საიჯარო გადასახადები და აქტივის გამოყენების უფლება, რომლებიც წარმოადგენს საბაზისო აქტივების გამოყენების უფლებას.

აქტივის გამოყენების უფლება

ბანკი აღიარებს აქტივის გამოყენების უფლებას იჯარის დაწყების თარიღში (ე.ი. თარიღში, როცა საბაზისო აქტივი ხელმისაწვდომი იქნება გამოსაყენებლად). აქტივის გამოყენების უფლება თვითღირებულებით ფასდება, რასაც აკლდება ნებისმიერი დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურების ზარალი და იცვლება საიჯარო ვალდებულებების ნებისმიერი გადაფასების მიხედვით. აქტივის გამოყენების უფლების თვითღირებულება მოიცავს აღიარებული საიჯარო ვალდებულებების, თავდაპირველად გაწეული პირდაპირი ხარჯების და დაწყების თარიღში ან ამ თარიღამდე განხორციელებული საიჯარო გადასახდელების თანხას, ნებისმიერი მიღებული საიჯარო ინიციატივების გამოკლებით. სანამ ბანკს არ ექნება გონივრული რწმენა იმისა, რომ ის მიიღებს საიჯარო აქტივზე საკუთრების უფლებას საიჯარო ვადის გასვლის შემდეგ, აღიარებული აქტივის გამოყენების უფლება ამორტიზირდება წრფივი დარიცხვის მეთოდით, მის მოსალოდნელ სასარგებლო ვადასა და იჯარის ვადას შორის უმოკლესით. აქტივის გამოყენების უფლება გაუფასურებას ექვემდებარება.

საიჯარო ვალდებულებები

იჯარის დაწყების თარიღში, ბანკი აღიარებს საიჯარო ვალდებულებებს, რომლებიც იჯარის ვადის განმავლობაში საიჯარო გადასახდელების მიმდინარე ღირებულებით ფასდება. საიჯარო გადასახდელები მოიცავს ფიქსირებულ თანხებს (მათ შორის არსებით ფიქსირებულ გადახდებს), რასაც აკლდება ნებისმიერი საიჯარო შედგავთების დებიტორული დავალიანება, ცვლადი საიჯარო გადახდები, რომლებიც განაკვეთზე ან კოეფიციენტზეა დამოკიდებული და თანხები, რომელთა გადახდაც მოსალოდნელია ნარჩენი ღირებულების გარანტიების საფუძველზე. საიჯარო გადასახდელები ასევე მოიცავს შესყიდვის ისეთი უფლებით სარგებლობის ღირებულებას, რომლითაც გონივრულ ფარგლებში ისარგებლებს ბანკი და იჯარის შეწყვეტის გამო დარიცხული ჯარიმების გადახდებს, თუ საიჯარო ხელშეკრულების პირობებში გათვალისწინებულია ბანკის მიერ ხელშეკრულების შეწყვეტის უფლება. ცვლადი საიჯარო გადასახდელები, რომლებიც არ არის დამოკიდებული ინდექსზე ან განაკვეთზე აღიარდება ხარჯის სახით იმ პერიოდში, რომელშიც წარმოიშვება ისეთი ვითარება ან სიტუაცია, რომელიც გადახდას იწვევს.

*(ათას ლარში)***3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)****იჯარა (გაგრძელება)**

საიჯარო გადასახდელების მიმდინარე ღირებულების დაანგარიშებისას, ბანკი იყენებს ზღვრულ სასესხო საპროცენტო განაკვეთს იჯარის დაწყების თარიღში, იმ შემთხვევაში, თუ იჯარაში ნაგულისხმევი პროცენტი მარტივად ვერ განისაზღვრება. დაწყების თარიღის შემდეგ, საიჯარო ვალდებულებების თანხა გაიზრდება, პროცენტის გაზრდის ასახვის მიზნით, და შემცირდება – განხორციელებული საიჯარო გადასახდელებისთვის. ამასთან, საიჯარო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება გადაითვლება იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი ექნება საიჯარო ვადის ცვლილებას, ფიქსირებული საიჯარო გადახდების ცვლილებას ან საბაზისო აქტივის ნასყიდობის შეფასების ცვლილებას.

მოკლევადიანი იჯარები

თანხა, რომელიც ბანკმა აღიარა მოკლევადიან იჯარებთან დაკავშირებით შეადგენს 2,016 ლარს (2020 წ.: 2,236 ლარი) (21-ე შენიშვნა) (ანუ იმ იჯარების შემთხვევაში, რომელთა ვადა, მაქსიმუმ, 12 თვეა იჯარის ხელშეკრულების გაფორმების თარიღიდან და არ შეიცავს შესყიდვის უფლებას). საიჯარო გადასახდელები მოკლევადიან იჯარებზე აღიარდება ხარჯის სახით საიჯარო ვადაზე ცვეთის დარიცხვის წრფივი მეთოდის გამოყენებით.

მნიშვნელოვანი მსჯელობა ხელშეკრულებების საიჯარო ვადის განსაზღვრაში განახლების თვისებით

ბანკი განსაზღვრავს საიჯარო ვადას იჯარის შეუქცევადი ვადის სახით, ნებისმიერ სხვა პერიოდთან ერთად, რომელზეც ვრცელდება იჯარის გახანგრძლივების ფუნქცია, თუ არსებობს გონივრული რწმენა იმისა, რომ ამგვარი ფუნქციით ისარგებლებენ, ან ნებისმიერი პერიოდთან ერთად, რომელზეც ვრცელდება იჯარის შეწყვეტის ფუნქცია, თუ მისი გამოყენების გონივრული რწმენა არ არსებობს.

რამდენიმე იჯარის ფარგლებში, ბანკს შეუძლია იჯარით აიღოს აქტივები დამატებითი – სამიდან ხუთ წლამდე ვადით. იმის შეფასებაში, არსებობს თუ არა გონივრული რწმენა იმისა, რომ ორგანიზაცია ისარგებლებს იჯარის განახლების შესაძლებლობით, ბანკი მსჯელობას ეყრდნობა. ე.ი. იჯარის განახლებისთვის ის განიხილავს ყველა შესაძლებელ ფაქტორს, რომელიც მისთვის ეკონომიკურ სარგებელს წარმოქმნის. ხელშეკრულების დაწყების თარიღის შემდეგ, ბანკი განმეორებით აფასებს იჯარის ვადას იმის გადასამოწმებლად, ხომ არ არსებობს მნიშვნელოვანი მოვლენა ან ცვლილება ვითარებებში, რომელიც მისი კონტროლის ფარგლებში ან მოქმედებს მის მიერ იჯარის განახლების შესაძლებლობით სარგებლობის (ან არ სარგებლობის) უნარზე (მაგ. ბიზნეს სტრატეგიის ცვლილება).

ii. საოპერაციო იჯარა – ბანკი, როგორც მეიჯარე

იჯარა, რომლის დროსაც ბანკი არ გადასცემს აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ ყველა რისკს და სარგებელს, საოპერაციო იჯარად კლასიფიცირდება. მიღებული საიჯარო შემოსავალი აღირიცხება დარიცხვის წრფივი მეთოდით იჯარის ვადაზე და, თავისი საოპერაციო ხასიათის გამო, მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში აისახება შემოსავლის ნაწილში. საოპერაციო იჯარის პირობებზე მოლაპარაკებისას გაწეული თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები საიჯარო აქტივების საბალანსო ღირებულებას ემატება და მათი აღიარება ხდება იჯარის ვადაზე იმავე წესით, როგორითაც საიჯარო შემოსავალი. პირობითი საიჯარო ქირის აღიარება ხდება შემოსავლის სახით იმ პერიოდში, როდესაც მოხდა მისი მიღება.

iii. ფინანსური იჯარა – ბანკი, როგორც მეიჯარე

ბანკი იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს აღიარებს იჯარის ვადის დაწყების თარიღიდან იჯარაში განხორციელებული წმინდა ინვესტიციის ტოლი ოდენობით. ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება ხდება იმისდა მიხედვით, თუ როგორია მუდმივი პერიოდული უკუგების კოეფიციენტი მიმდინარე წმინდა ინვესტიციაზე. თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები შედის იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების პირველად შეფასებაში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

გადასახადები

მიმდინარე მოგების გადასახადი გამოიანგარიშება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. ის წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადის ხარჯების ჯამს.

გადავადებული აქტივებისა და ვალდებულებების დაანგარიშება მიმდინარე სხვაობებთან მიმართებაში ხდება ვალდებულებების აღრიცხვის მეთოდით. გადავადებული მოგების გადასახადები გათვალისწინებულია ყველა დროებით სხვაობაზე, რომელიც წარმოიშობა აქტივებისა და ვალდებულებების საგადასახადო დასაბეგრ საფუძველსა და მათ საბალანსო თანხებს შორის ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოიშობა გუდვილის პირველადი აღიარებიდან ან აქტივისა და ვალდებულებიდან იმ გარიგებაში, რომელიც არ არის საწარმოთა გაერთიანება და ოპერაციის თარიღისათვის გავლენას არ იქონიებს სააღრიცხვო მოგებასა თუ საგადასახადო მოგება-ზარალზე.

გადავადებული საგადასახადო აქტივი აღირიცხება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოსალოდნელია დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი გამოქვითვადი სხვაობების გაქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღირიცხება საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა გამოყენებაც მოსალოდნელია აქტივის რეალიზაციისა და ვალდებულების დაფარვის პერიოდში იმ განაკვეთებზე დაყრდნობით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებობდა ამოქმედებული იყო ანგარიშგების დღეს.

გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოდგენილია დროებით სხვაობებზე, რომლებიც წარმოიშობა ინვესტიციებიდან შვილობილ კომპანიებში, მკვავშირე და ერთობლივ საწარმოებში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც შესაძლოა გაკონტროლებულ იქნას დროებითი სხვაობის აღდგენის დრო და ახლო მომავალში მათი აღდგენა არ არის მოსალოდნელი.

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა საოპერაციო გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს “ბანკის” საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები, შენობების გამოკლებით, აღრიცხულია თვითღირებულებით, გარდა ყოველდღიური მომსახურების ხარჯებისა, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურება. ამ თანხაში შედის ძირითადი საშუალების ნაწილის ჩანაცვლების ღირებულება, ამ ხარჯის დადგომისას, თუ აღიარების კრიტერიუმები დაცულია.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო თანხების გადახედვა ხდება გადაფასებასთან მიმართებაში, როდესაც მოვლენები ან გარემოებათა ცვლილებები მიანიშნებენ, რომ საბალანსო თანხის აღდგენა შესაძლოა ვერ მოხერხდეს.

თვითღირებულებით პირველადი აღიარების შემდგომ, შენობა-ნაგებობები აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს მათ სამართლიან ღირებულებას გადაფასების თარიღისათვის გამოკლებული შემდგომში დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი. შეფასება ტარდება იმ სიხშირით, რაც საკმარისია იმის უზრუნველსაყოფად, რომ გადაფასებული აქტივის სამართლიანი ღირებულება არსებითად არ განსხვავდებოდეს მისი საბალანსო ღირებულებისგან.

გადაფასების დღისთვის დაგროვილი ცვეთა აკლდება აქტივის საბალანსო ღირებულებას და წმინდა თანხა გადაანგარიშდება აქტივის გადაფასებული ღირებულების ოდენობით. გადაფასების ნებისმიერი მეტობა კრედიტდება სხვა სრულ შემოსავლებში ჩართული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ხდება მანამდე მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ამავე აქტივის გადაფასებისას მისი ოდენობის შემცირების აღდგენა. ამ შემთხვევაში მატების აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში. გადაფასების დეფიციტის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც დეფიციტი, რომელიც უშუალოდ გაქვითავს ამავე აქტივზე უწინ აღიარებულ მეტობას, პირდაპირ გაიქვითება ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის მეტობიდან.

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვიდან წლიური გადატანა გაუნაწილებელ მოგებაზე ხდება აქტივის გადაფასებული საბალანსო ღირებულების ცვეთასა და აქტივის თავდაპირველი ღირებულების ცვეთას შორის სხვაობით. გაყიდვისას კონკრეტულ აქტივთან დაკავშირებული მთლიანი გადაფასების რეზერვი გადაიტანება გაუნაწილებელ მოგებაზე.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)**ძირითადი საშუალებები (გაგრძელება)**

აქტივის ცვეთა დაირიცხება იმ თარიღიდან, როდესაც ხდება აქტივის ექსპლუატაციაში გაშვება. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, შემდეგი წლიური განაკვეთებით:

მიწა და შენობა-ნაგებობები	2%-5%
ავტო და მოწყობილობები	10%-20%
კომპიუტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურვილობა	15%-25%
სატრანსპორტო საშუალებები	20%-25%
საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	10%-25%

აქტივების ნარჩენი ღირებულების, სასარგებლო მომსახურების ვადისა და მეთოდების გადახედვა და შესაბამისად კორექტირება საჭიროებისამებრ ხდება ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს.

შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და მათი ჩართვა ხდება სხვა საოპერაციო ხარჯებში თუ ისინი არ ექვემდებარება კაპიტალიზაციას.

მიწა სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება და ცვეთა არ ერიცხება. საიჯარო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი იჯარით აღებული აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე.

დაუმთავრებელი მშენებლობა მოიცავს დანახარჯებს, რომლებიც უშუალოდ უკავშირდება ძირითადი საშუალების მშენებლობას, მათ შორის მშენებლობის დროს გაწეული შესაბამისად განაწილებული პირდაპირი ცვლადი ხარჯები და ფიქსირებული ზედნადები ხარჯები. ასეთი აქტივების ცვეთა, მსგავსი ძირითადი საშუალების ანალოგიურად, იწყება აქტივების ექსპლუატაციაში მიღებიდან.

მესამე მხარეებისგან მიღებული კომპენსაცია ძირითადი საშუალებების იმ ერთეულებისთვის, რომლებიც გაუფასურდა, დაიკარგა ან გადაცემულ იქნა, შედის სხვა შემოსავალში, როდესაც მოხდება კომპენსაციის დებიტორული დავალიანების აღიარება.

საინვესტიციო ქონება

ბანკი გარკვეულ ქონებას ფლობს საინვესტიციო ქონების სახით, საიჯარო შემოსავლის მისაღებად, კაპიტალის ღირებულების ზრდისთვის ან ორივე მიზნით, და მათი გამოყენება ან ფლობა არ ხდება ჩვეულებრივი საქმიანობის პროცესში გაყიდვის მიზნით. საინვესტიციო ქონების თავდაპირველი აღიარება ხდება თვითღირებულებით, ტრანსაქციის ხარჯების ჩათვლით და შემდეგ ხელშეორედ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც ასახავს საბაზრო პირობებს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ბანკის საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება სხვადასხვა წყაროს საფუძველზე, მათ შორის დამოუკიდებელი შემფასებლების ანგარიშების მიხედვით, რომლებსაც აქვთ აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და ანალოგიური ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის ქონების შეფასების გამოცდილება. გამომუშავებული საიჯარო შემოსავალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში არასაბანკო საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლის ნაწილში. საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულების შეცვლის შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი აღირიცხება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში და მიეკუთვნება სხვა შემოსავლის ან სხვა საოპერაციო ხარჯების მუხლებს.

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს.

ცალკეული არამატერიალური აქტივი პირველადი აღიარებისას თვითღირებულებით აღირიცხება. პირველადი აღიარების შემდგომ არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება დარიცხული ამორტიზაცია და გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადა განსაზღვრული ვადით ფასდება. ვადიანი არამატერიალური აქტივები ამორტიზებულია სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურების ვადის – 1-10 წლის განმავლობაში და მათი შეფასება გაუფასურებასთან მიმართებაში ხდება გაუფასურების ნიშნების არსებობისას.

*(ათას ლარში)***3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)****არამატერიალური აქტივები (გაგრძელება)**

კომპანიის შიგნით წარმოქმნილი არამატერიალური აქტივების კაპიტალიზაცია, გარდა კაპიტალიზებული კვლევა-განვითარების ხარჯებისა, არ ხდება და შესაბამისი ხარჯი აისახება იმ პერიოდის მოგებაში ან ზარალში, რომლის განმავლობაშიც ეს ხარჯი გაიწია.

ხარჯი სამეცნიერო-კვლევით და საცდელ-საკონსტრუქტორო სამუშაოებზე

კვლევის ხარჯები გაწევისთანავე აღიარდება. ინდივიდუალური პროექტის საცდელ-საკონსტრუქტორო ხარჯები აღიარდება არამატერიალური აქტივის სახით, როდესაც ბანკს შესწევს უნარი მოახდინოს შემდეგის დემონსტრირება:

- ▶ ტექნიკურად განხორციელებადია არამატერიალური აქტივის დასრულება ისე, რომ აქტივის გამოყენება ან გაყიდვა გახდეს შესაძლებელი;
- ▶ მისი განზრახვა დაასრულოს აქტივი და მისი უნარი და განზრახვა გამოიყენოს და გაყიდოს ის;
- ▶ როგორ მოახდენს აქტივი მომავალი ეკონომიკური სარგებლის გამომუშავებას;
- ▶ აქტივის დასრულებისთვის რესურსების ხელმისაწვდომობა;
- ▶ საცდელ-საკონსტრუქტორო სამუშაოების მიმდინარეობისას ხარჯების საიმედოდ შეფასების უნარი.

საცდელი-საკონსტრუქტორო სამუშაოებზე გაწეული ხარჯის აქტივად თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, აქტივი თვითღირებულებით აღირიცხება, რასაც აკლდება აკუმულირებული ამორტიზაცია და აკუმულირებული გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი. აქტივის ამორტიზაცია იწყება საცდელი-საკონსტრუქტორო სამუშაოების დასრულების და მას შემდეგ, რაც აქტივი გამოყენებისთვის ხელმისაწვდომი გახდება. მასზე ცვეთა მოსალოდნელი მომავალი სარგებლის პერიოდზე ერიცხება. ამორტიზაცია აღირიცხება საერთო და ადმინისტრაციულ ხარჯებში. შემუშავების პერიოდში აქტივი ყოველწლიურად ფასდება გაუფასურებაზე.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ბანკს წარსული მოვლენების გამო აქვს მიმდინარე თუ პრაქტიკიდან გამომდინარე ვალდებულება და მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის მქონე რესურსების გადინება ვალდებულების დასაფარად. ასევე, შესაძლებელია ვალდებულების თანხის სანდოდ განსაზღვრა.

საპენსიო და სხვა ვალდებულებები

ბანკს არა აქვს ცალკე საპენსიო სქემა საქართველოს სახელმწიფო საპენსიო სისტემის გარდა. ბანკს ასევე არა აქვს გათვალისწინებული საპენსიო შეღავათები.

სააქციო კაპიტალი

სააქციო კაპიტალი და დამატებით შეტანილი კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც კაპიტალი. ახალი აქციების გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული გარე ხარჯები, გარდა საწარმოთა გაერთიანებისთვის გამოშვებული აქციებისა, აღირიცხება, როგორც გამოქვითვები კაპიტალის შემოსავლებიდან. გამოშვებული აქციების ნომინალურ ღირებულებაზე მეტი ნებისმიერი სამართლიანი ღირებულების მქონე მიღებული საფასური აღირიცხება, როგორც დამატებით შეტანილი კაპიტალი.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

სააქციო კაპიტალი

გამოსყიდული აქციები

როდესაც ბანკი შეიძენს ბანკის აქციებს, გადახდილი საფასური და ამ ოპერაციასთან დაკავშირებული ხარჯები (მოგების გადასახადის გამოკლებით) გამოიქვითება მთლიანი კაპიტალიდან, როგორც გამოსყიდული აქციები მათ გაუქმებამდე ან ხელახლა გამოშვებამდე. შემდგომში ასეთი აქციების გაყიდვის ან ხელახლა გამოშვების შემთხვევაში ხდება მიღებული საფასურის ჩართვა კაპიტალში. გამოსყიდული აქციები ასახულია საშუალო შეწონილი ღირებულებით.

დივიდენდები

დივიდენდები აღიარებულია, როგორც ვალდებულება და გამოიქვითება კაპიტალიდან ანგარიშგების შედგენის თარიღისათვის მხოლოდ მაშინ, თუ ისინი გამოცხადებულია ანგარიშგების შედგენამდე პერიოდში ან ანგარიშგების შედგენის თარიღით. დივიდენდები ცხადდება, როდესაც მათი შეთავაზება ანგარიშგების შედგენის თარიღამდე ხდება, ან თუ ისინი შეთავაზებულია ან გამოცხადებულია ანგარიშგების თარიღის შემდგომ პერიოდში, მაგრამ ფინანსური ანგარიშგების გამოცემამდე.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ფულადი ნაკადის გადინების ალბათობა დაფარვის მიზნით დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღება მოსალოდნელი.

შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღების ალბათობა მაღალია და შესაძლებელია მისი სანდოდ შეფასება. შემოსავლის აღიარებამდე ასევე აუცილებელია შემდეგი კონკრეტული აღიარების კრიტერიუმების დაკმაყოფილება.

საპროცენტო და მსგავსი შემოსავალი და ხარჯი

ბანკი ანგარიშობს საპროცენტო შემოსავალს სასესხო ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც შეფასებულია ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში (FVOCI), ფინანსური აქტივების ბრუტო საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, გაუფასურებული აქტივების გამოკლებით. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც მომავალში მოსალოდნელი გადახდების ან ფულადი სახსრების ზუსტ დისკონტირებას ახდენს ფინანსური ინსტრუმენტის ვადაზე ან უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, საჭიროების შემთხვევაში, ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. გაანგარიშება ითვალისწინებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობას (მაგალითად წინასწარი გადახდის შესაძლებლობას) და მოიცავს ნებისმიერ საკომისიო თანხას და დამატებით ხარჯს, რომელიც პირდაპირ განეკუთვნება ინსტრუმენტს და წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, გარდა სამომავლო საკრედიტო ზარალისა. ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულება კორექტირდება თუ ბანკი გადახედავს მის მიერ დასაფარი თუ მისადები სავარაუდო თანხების შეფასებას. კორექტირებული საბალანსო ღირებულება გამოითვლება თავდაპირველ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთზე დაყრდნობით და საბალანსო ღირებულების ცვლილება აღირიცხება, როგორც საპროცენტო შემოსავალი თუ ხარჯი.

როდესაც ფინანსური აქტივი გაუფასურდება, ბანკი საპროცენტო შემოსავალს ანგარიშობს ფინანსური აქტივის წმინდა ამორტიზებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. თუ ფინანსური აქტივები გამოსწორდება და აღარ იქნება გაუფასურებული, ბანკი დაუბრუნდება საპროცენტო შემოსავლის ბრუტო საფუძველზე დაანგარიშების მეთოდს.

საპროცენტო შემოსავალი მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ყველა ფინანსურ აქტივებზე აღიარდება სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგების მუხლში „სხვა საპროცენტო შემოსავალი“.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)***მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო***

ბანკი იღებს შემოსავალს გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან კლიენტებისთვის გაწეული სხვადასხვა სახის მომსახურების სანაცვლოდ. შემოსავალი გასამრჯელოდან შესაძლოა დაიყოს შემდეგ კატეგორიებად:

გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო

გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო დაირიცხება იმავე პერიოდში, როდესაც ხდება შესაბამისი შესასრულებელი მოვალეობების დაფარვა. მასში საკომისიო შემოსავალიც შედის. სასესხო ვალდებულებები, რომლებიც სავარაუდოდ ჩამოიწერება და სხვა საკრედიტო თანხები გადავადებულია (ყველა ზღვრულ ხარჯთან ერთად) და აღიარებულია, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

დროის კონკრეტულ მომენტში გამომუშავებული საკომისიო შემოსავალი

ანგარიშსწორებიდან, ფულადი გზავნილებიდან, კომუნალური გადასახადებიდან და ფულადი ოპერაციებიდან მიღებული საკომისიოები აღიარდება საბაზისო ოპერაციის დასრულებისთანავე. თითოეული ოპერაცია განიხილება ინდივიდუალურ შესასრულებელ მოვალეობად.

საოპერაციო მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო

მოლაპარაკებების წარმოებისთვის ან მესამე მხარისთვის ტრანსაქციის თაობაზე მოლაპარაკებებში მონაწილეობისთვის (როდესაც ბანკის შესასრულებელი მოვალეობაა აქტივების ან სხვა ფასიანი ქაღალდების შესყიდვის ან ბიზნესების ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულებები) მიღებული გასამრჯელო აისახება საბაზისო ოპერაციის დასრულებისთანავე. გასამრჯელო და გასამრჯელოს გარკვეული კომპონენტები, რომლებიც კონკრეტულ შესასრულებელ ვალდებულებებს უკავშირდება, აღიარდება შესაბამისი კრიტერიუმების დაკმაყოფილების შემდეგ. როდესაც ხელშეკრულებაში განსაზღვრულია ცვლადი საზღაური, გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი აღიარდება მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც იარსებებს მაღალი ალბათობა იმისა, რომ აღიარებული კუმულაციური შემოსავლის თანხის მნიშვნელოვანი შემობრუნება არ მოხდება, სანამ ცვალებად ანაზღაურებასთან დაკავშირებული გაურკვევლობა საბოლოოდ არ მოგვარდება.

შემოსავალი დივიდენდებიდან

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როცა ბანკს განესაზღვრება თანხების მიღების უფლება.

უცხოური ვალუტის კონვერტაცია

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ლარში, რაც ბანკისა და მისი შვილობილი კომპანიების სამუშაო და წარსადგენი ვალუტაა. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული გარიგებები თავდაპირველად აღირიცხება სამუშაო ვალუტაში, რომლის კონვერტაცია ხდება გარიგების დღეს არსებული კურსით. უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ხელახლა კონვერტაცია ლარში ხდება ანგარიშგების დღეს არსებული სამუშაო ვალუტის გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციების კონვერტაციით გამოწვეული შემოსულობა და ზარალი აღიარებულია მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, როგორც უცხოური ვალუტის კონვერტაციით გამოწვეულ შემოსულობას გამოკლებული ზარალი – საკურსო სხვაობა. არაფულადი მუხლების გადაანგარიშება, რომლებიც პირვანდელი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, ხდება თავდაპირველი ოპერაციის დღეს არსებული გაცვლითი კურსით. არაფულადი მუხლები, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, გადაანგარიშდება იმ დღის გაცვლითი კურსით, როდესაც მოხდა სამართლიანი ღირებულების დადგენა.

სხვაობები უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციის სახელმწიფო გაცვლით კურსსა და სებ-ის გაცვლით კურსს შორის ოპერაციის დღეს შესულია უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან მიღებულ შემოსულობას გამოკლებული ზარალის მუხლში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)**უცხოური ვალუტის კონვერტაცია (გაგრძელება)**

2021 წლის 31 დეკემბრისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ბანკმა შემდეგი გაცვლითი კურსი გამოიყენა:

	2021	2020
ლარი / 1 აშშ დოლარი	3.0976	3.2766
ლარი / 1 ევრო	3.5040	4.0233

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები

ბანკის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადება ხელმძღვანელობისგან მოითხოვს ისეთ შეფასებებსა და დაშვებებს, რომლებიც გავლენას ახდენს საბალანსო ანგარიშგებაში წარმოდგენილი აქტივებისა და ვალდებულებების ოდენობაზე და წლის ბოლოს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ შემოსავალსა და ხარჯებზე. შეფასებებისა და დაშვებების გადახედვა ხდება უწყვეტად. ეს შეფასებები და დაშვებები ეყრდნობა წარსულ გამოცდილებასა და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც გარემოებათა გათვალისწინებით მიზანშეწონილად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან სხვადასხვა დაშვებებისა თუ პირობების მიხედვით. ქვემოთ მოცემულია შეფასებები და დაშვებები, რომლებიც მნიშვნელოვანია ბანკის ფინანსური მდგომარეობისთვის.

არაფინანსური აქტივების გაუფასურება

გაუფასურების ზარალის შეფასება ფასს (IFRS) 9-ის საფუძველზე, ფინანსური აქტივების ყველა კატეგორიასთან მიმართებაში, საჭიროებს მსჯელობას, კერძოდ, მომავალი ფულადი ნაკადების და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებების თანხის და ვადების შეფასებას გაუფასურების ზარალის განსაზღვრის და საკრედიტო რისკში მნიშვნელოვანი ზრდის შეფასებისას. ამ შეფასებებზე რამდენიმე ფაქტორი მოქმედებს, რომელთა ცვლილებები შესაძლოა აისახოს რეზერვების სხვადასხვა დონეში. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაანგარიშებლად ბანკი იყენებს კომპლექსურ მოდელებს, რომლებიც ეყრდნობა რამდენიმე საბაზისო დაშვებას ცვლადი მონაცემების არჩევასთან და მათ ურთიერთ დამოკიდებულებასთან დაკავშირებით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელების ელემენტები, რომლებიც შესაბამის სააღრიცხვო მსჯელობებს და შეფასებებს წარმოადგენს, მოიცავს შემდეგს:

- ▶ ბანკის კრედიტის გაცემის შიდა მოდელი, რომელიც დეფოლტების შესაძლებლობებს ინდივიდუალურ ქულებს ანიჭებს;
- ▶ ბანკის კრიტერიუმები იმის შესაფასებლად, მნიშვნელოვნად ხომ არ გაზრდილა საკრედიტო რისკი და ამიტომ ფინანსური აქტივების რეზერვები ხომ არ უნდა შეფასდეს აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით და ხარისხობრივად;
- ▶ ფინანსური აქტივების სეგმენტაცია, როცა მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება კოლექტიურ დონეზე;
- ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის შემუშავება, მათ შორის სხვადასხვა ფორმულის და ამოსავალი მონაცემების შერჩევა;
- ▶ ასოციაციების განსაზღვრა მაკროეკონომიკურ სცენარებს და ისეთ ეკონომიკურ ამოსავალ მონაცემებს შორის, როგორც არის უმუშევრობის დონე და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულება, მოსალოდნელი დეფოლტი, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების და დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის გავლენა;
- ▶ მომავალზე ორიენტირებული მაკროეკონომიკური სცენარების და მათი ალბათობის კოეფიციენტის შერჩევა ეკონომიკური ამოსავალი მონაცემებიდან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მისაღებად.

(ათას ლარში)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები (გაგრძელება)

ბანკი რეგულარულად ამოწმებს თავის სასესხო პორტფელს, რათა შეაფასოს მსესხებლის გადახდისუნარიანობა, ჩაატაროს გაუფასურების შემოწმება და განსაზღვროს გაუფასურების ზარალის ოდენობა საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ისეთ შემთხვევებში, როდესაც მსესხებელს აქვს ფინანსური სირთულეები და მსგავს მსესხებლებთან მიმართებაში ისტორიული მონაცემები რთულად მოიპოვება. ანალოგიურად, ბანკი სამომავლო ფულად ნაკადებში ცვლილებებს იმ მოპოვებად მონაცემებზე დაყრდნობით განსაზღვრავს, რომლებიც მიუთითებენ, რომ მსესხებლის გადახდის სტატუსი გაუარესდა. ხელმძღვანელობა ალბათობებს განსაზღვრავს მსესხებლებთან ურთიერთობის წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, რა დროსაც ითვალისწინებს დეფოლტის შემთხვევების მსგავსებასა და დეფოლტის შემთხვევაში მიღებულ დანაკარგებს. ბანკი თავის გამოცდილებაზე დაყრდნობით აკორექტირებს ერთგვაროვანი სესხების ბანკის ემპირიულ მონაცემებს, რათა ასახოს არსებული ვითარება და საპროგნოზო მაკროეკონომიკური ცვლადები.

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში ფინანსურ აქტივებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრა ხდება არსებული ეკონომიკური ვითარების საფუძველზე.

საინვესტიციო ქონების და შენობების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა

საინვესტიციო ქონება და შენობები სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება. სამართლიანი ღირებულება არის ის თანხა, რომლითაც შეფასების დღეს შეიძლება აქტივი გაიცვალოს საქმის მცოდნე და გარიგების მსურველ მხარეებს შორის “გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით” შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების კომიტეტის სტანდარტების შესაბამისად.

ბანკის შენობები სისტემატურად გადაფასდება. ბოლო გადაფასების თარიღი 2020 წლის 31 დეკემბერი იყო (მე-11 შენიშვნა).

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე დამოუკიდებელი პროფესიონალი შემფასებლების მიერ. სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა შემოსავლის მეთოდის გამოყენებით, დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდზე დაყრდნობით. აღნიშნული ითვალისწინებს ნებისმიერი მიმდინარე იჯარის ხელშეკრულების და სხვა ხელშეკრულებების პირობებს და როდესაც ეს ხელმისაწვდომია, ისეთ მტკიცებულებებს, როგორებიც არის ანალოგიური ძირითადი საშუალებების იჯარის მიმდინარე საბაზრო ფასი, შესადარისი ადგილმდებარეობა და პირობები. გამოიყენება დისკონტირების განაკვეთები, რომლებიც ასახავს ფულადი ნაკადების მოცულობისა და პერიოდულობის გაურკვევლობის საბაზრო შეფასებებს. სამომავლო ფულადი ნაკადების დაშვებები მოიცავს მიწის იჯარასთან თუ შესყიდვასთან დაკავშირებით ფულადი სახსრების გადინების პროგნოზს.

ზემოაღნიშნული შეფასებები ექვემდებარება შემდგომ ცვლილებას ახალი გარიგებების შესახებ მიღებული ინფორმაციისა და ახალი საბაზრო მონაცემების საფუძველზე.

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ხელმძღვანელობა აფასებს მთლიან ბანკს, როგორც ერთ საოპერაციო სეგმენტს – საბანკო ბიზნესს. სეგმენტის საქმიანობის შედეგი იზომება ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული მოგება-ზარალის და ბანკის დონეზე განხორციელებული მოგების გადასახადის მსგავსად.

ბანკი ოპერირებს გეოგრაფიულ ბაზარზე – საქართველოში. ვინაიდან ბანკის აქტივები განთავსებულია ერთ გეოგრაფიულ ერთეულში, ბანკის გარე შემოსავალი, მთლიანი აქტივები და კაპიტალის დანახარჯებიც ამავე ერთეულშია განთავსებული.

(ათას ლარში)

6. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს:

	2021	2020
ნაღდი ფულის ნაშთი სალაროში	261,951	241,750
მიმდინარე ანგარიშები სებ-ში	39,133	14,585
მიმდინარე ანგარიშები სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში	33,798	32,774
90 დღემდე ვადიანი ანაბარი საკრედიტო დაწესებულებები	306,735	343,011
	641,617	632,120
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	–	(18)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	641,617	632,102

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 24,943 ლარი (2020 წლის 31 დეკემბერი: 26,620 ლარი) იყო განთავსებული მიმდინარე ანგარიშებზე ეგთოს საერთაშორისო დონეზე აღიარებულ ბანკებში, რომლებიც კონტრაქტებად გამოდიან ბანკის მიერ განხორციელებულ საერთაშორისო ანგარიშსწორების ოპერაციებში.

სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში განთავსებული მიმდინარე ანგარიშების საკრედიტო რეიტინგი ასეთია:

	2021	2020
A-	–	1
BBB+	24,908	–
BBB	–	27,918
BBB-	1,442	–
BB-	3,689	1,969
B	3,123	–
B+	402	11
შეფასების გარეშე	234	2,875
სულ	33,798	32,774

საკრედიტო დაწესებულებებში ვადიანი ანაბრების საკრედიტო რეიტინგი 90 დღემდე ვადით არის შემდეგი:

	2021	2020
BB-	306,735	343,011
სულ	306,735	343,011

ცხრილებში მოცემულია საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოს „Fitch Ratings“ მიერ მინიჭებული რეიტინგები. ფულადი სახსრების ეკვივალენტების ყველა ნაშთი 1-ელ ეტაპს განეკუთვნება.

7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოიცავს:

	2021	2020
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	71,062	193,455
განთავსებული საგარანტიო ანაბრები	15,921	9,404
90 დღეზე მეტი ვადის მქონე ანაბარი	837	930
	87,820	203,789
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(164)	(634)
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	87,656	203,155

(ათას ლარში)

7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ (გაგრძელება)

საკრედიტო დაწესებულებებს მოეთხოვებათ საქართველოს ეროვნულ ბანკში საპროცენტო სარგებლის მქონე ანაბრების (სავალდებულო რეზერვი) გახსნა, რომლის ოდენობაც დამოკიდებულია საკრედიტო დაწესებულებების მიერ მოზიდული თანხების მოცულობაზე. სეზ-ის ნორმატიული აქტების შესაბამისად, ბანკს შეუძლადელი აქვს ანაბარზე არსებული თანხების გამოტანის უფლება. 2021 წელს ბანკის ვალდებულებების კონკრეტულ კატეგორიებზე გამოყენებული სავალდებულო რეზერვის პროცენტულობა შეიცვალა კლების მიმართულებით, რამაც გამოიწვია შესაბამისი სავალდებულო რეზერვის აქტივის თანხის კლება. ბანკი ვალდებულია იქონიონ სავალდებულო პროცენტის ანაბარი სეზ-ში კლიენტებისგან და არარეზიდენტი საფინანსო ინსტიტუტებისგან მოზიდული საშუალო სახსრების 5%-დან 25%-მდე (2020 წ.: 5%-დან 25%-მდე) ოდენობით შესაბამისი ორკვირიანი პერიოდისთვის ლარში და უცხოურ ვალუტებში.

2021 წლის 31 დეკემბრისთვის, 15,921 ლარი (2020 წლის 31 დეკემბერი: 9,404 ლარი) წარმოადგენდა საგარანტიო ანაბარს, რომელიც განთავსებული იყო სვოპ გარიგებების დასაფინანსებლად გაფორმებული სვოპ დილერთა საერთაშორისო ასოციაციის (ISDA) ჩარჩო ხელშეკრულების „კრედიტის უზრუნველყოფის შესახებ დანართით“ განსაზღვრული ვარიაციული და საიმედოობის მარჟებისთვის. ვარიაციული მარჟა დროდადრო იცვლება ფორვარდულ ხელშეკრულებებში საბაზრო კოტირებების მიხედვით გადაფასებისას. დამატებითი დეტალები წარმოდგენილია *მე-14 შენიშვნაში*. ბანკის სვოპ შეთანხმებებით გათვალისწინებული აქტივები და ვალდებულებები შეიძლება უზრუნველყოფის საგანთან გაიქვითოს გარკვეულ გარემოებებში შესაბამისი ჩარჩო ხელშეკრულების ურთიერთგადაფარვის პირობების თანახმად. 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, წარმოებული აქტივები და შესაბამისი გადახდილი უზრუნველყოფა არ აკმაყოფილებდა გაქვითვის კრიტერიუმებს ბასს (IAS) 32-ის „ფინანსური ინსტრუმენტები: წარდგენა“ მიხედვით.

2021 წლის 31 დეკემბრითა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

	<i>მთლიანი საბალანსო ღირებულება</i>	<i>მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი</i>
2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	203,788	(634)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	59,906	(111)
დაფარული აქტივები	(168,613)	524
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(7,261)	57
2021 წლის 31 დეკემბრის	87,820	(164)
	<i>მთლიანი საბალანსო ღირებულება</i>	<i>მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი</i>
2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	124,912	(430)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	82,681	(274)
დაფარული აქტივები	(26,810)	131
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	23,006	(61)
2020 წლის 31 დეკემბრის	203,789	(634)

საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების ყველა ნაშთი პირველ ეტაპს განეკუთვნება.

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	2021	2020
კომერციული სესხები	576,361	501,621
სამომხმარებლო სესხები	487,031	319,558
კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	397,350	470,472
მიკროსესხები	261,470	166,308
იპოთეკური სესხები	166,105	153,439
სალომბარდო სესხები	142,313	122,215
მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	2,030,630	1,733,613
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(150,909)	(128,759)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	1,879,721	1,604,854

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით

2021 წლის 31 დეკემბრითა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში კომერციული სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

კომერციული სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	377,455	120,008	4,158	501,621
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	646,159	–	–	646,159
დაფარული აქტივები	(538,413)	(46,630)	(1,749)	(586,792)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	7,676	(7,521)	(155)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(41,074)	41,353	(279)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(2,876)	(3,413)	6,289	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	123	123
აღდგენები	–	–	159	159
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(182)	(182)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	17,941	(2,149)	(519)	15,273
2021 წლის 31 დეკემბრის	466,868	101,648	7,845	576,361
კომერციული სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	314,539	20,691	460	335,690
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	373,972	–	–	373,972
დაფარული აქტივები	(199,892)	(37,030)	(2,812)	(239,734)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	17,993	(17,574)	(419)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(154,588)	155,513	(925)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(2,219)	(4,746)	6,965	–
პროცენტის კაპიტალიზაცია	(1,186)	(907)	–	(2,093)
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	37	37
აღდგენები	–	–	–	–
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(16)	(16)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	28,836	4,061	868	33,765
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	377,455	120,008	4,158	501,621

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

კომერციული სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	7,979	9,368	1,518	18,865
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	13,268	–	–	13,268
დაფარული აქტივები	(8,508)	(4,284)	(462)	(13,254)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	503	(405)	(98)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(2,653)	2,794	(141)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(378)	(405)	783	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	123	123
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(418)	1,247	885	1,714
აღდგენები	–	–	159	159
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(182)	(182)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(2,369)	(1,021)	319	(3,071)
2021 წლის 31 დეკემბერს	7,424	7,294	2,904	17,622

კომერციული სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2020				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	2,828	1,096	191	4,115
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	9,241	–	–	9,241
დაფარული აქტივები	(3,819)	(3,758)	(1,253)	(8,830)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	687	(669)	(18)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(6,500)	7,076	(576)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(824)	(1,074)	1,898	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(205)	5,360	585	5,740
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	37	37
აღდგენები	–	–	–	–
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(16)	(16)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	6,571	1,337	670	8,578
2020 წლის 31 დეკემბერს	7,979	9,368	1,518	18,865

სამომხმარებლო სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოთიანი საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	256,678	13,518	49,362	319,558
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	565,397	–	–	565,397
დაფარული აქტივები	(445,018)	(14,793)	(6,958)	(466,769)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	3,710	(3,482)	(228)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(36,717)	37,493	(776)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(2,450)	(17,969)	20,419	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	3,614	3,614
აღდგენები	–	–	626	626
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(11,484)	(11,484)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	70,582	3,266	2,241	76,089
2021 წლის 31 დეკემბერს	412,182	18,033	56,816	487,031

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

სამომხმარებლო სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოთიანი საბალანსო ღირებულება 2020 წლის				
1 იანვრის მდგომარეობით	151,201	6,950	44,054	202,205
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	310,841	–	–	310,841
დაფარული აქტივები	(229,501)	(11,500)	(5,688)	(246,689)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	4,521	(4,139)	(382)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(26,264)	26,693	(429)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(921)	(7,385)	8,306	–
პროცენტის კაპიტალიზაცია	(758)	(33)	–	(791)
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	299	299
აღდგენები	–	–	560	560
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(2,931)	(2,931)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	47,559	2,932	5,573	56,064
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	256,678	13,518	49,362	319,558
სამომხმარებლო სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	4,848	4,143	43,459	52,450
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	7,885	–	–	7,885
დაფარული აქტივები	(7,005)	(3,767)	(5,154)	(15,926)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	1,263	(1,151)	(112)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(552)	959	(407)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(123)	(1,151)	1,274	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	3,614	3,614
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(1,212)	10,279	4,543	13,610
აღდგენები	–	–	626	626
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(11,484)	(11,484)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	2,852	(3,669)	10,186	9,369
2021 წლის 31 დეკემბრის	7,956	5,643	46,545	60,144
სამომხმარებლო სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2020				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	1,282	1,363	40,065	42,710
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	4,408	–	–	4,408
დაფარული აქტივები	(3,925)	(2,288)	(5,349)	(11,562)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	2,991	(1,250)	(1,741)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(616)	1,902	(1,286)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(6)	(2,378)	2,384	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(1,645)	6,102	8,503	12,960
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	299	299
აღდგენები	–	–	560	560
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(2,931)	(2,931)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	2,359	692	2,955	6,006
2020 წლის 31 დეკემბრის	4,848	4,143	43,459	52,450

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები,
რეგულარული შენატანებით

	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2021 წლის				
1 იანვრის მდგომარეობით	444,813	2,420	23,239	470,472
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	651,995	–	–	651,995
დაფარული აქტივები	(809,806)	(4,172)	(25,483)	(839,461)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	5,267	(3,356)	(1,911)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(10,637)	10,833	(196)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(37,493)	(5,035)	42,528	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	547	547
აღდგენები	–	–	1,373	1,373
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(8,505)	(8,505)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	118,788	689	1,452	120,929
2021 წლის 31 დეკემბრის	362,927	1,379	33,044	397,350

2021 წლის 31 დეკემბრისა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხების (საიდანაც რეგულარული ფულადი ნაკადები მიიღება) საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში ცვლილებების ანალიზი:

საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები,
რეგულარული შენატანებით

	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2020 წლის				
1 იანვრის მდგომარეობით	389,272	5,061	23,803	418,136
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	1,346,993	–	–	1,346,993
დაფარული აქტივები	(1,350,323)	(8,072)	(16,241)	(1,374,636)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	13,542	(6,434)	(7,108)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(16,284)	16,384	(100)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(26,300)	(5,074)	31,374	–
პროცენტის კაპიტალიზაცია	(16,223)	(9)	(174)	(16,406)
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	4,724	4,724
აღდგენები	–	–	1,170	1,170
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(12,539)	(12,539)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	104,136	564	(1,670)	103,030
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	444,813	2,420	23,239	470,472

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები,
რეგულარული შენატანებით

	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	13,599	957	19,488	34,044
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	14,789	–	–	14,789
დაფარული აქტივები	(19,832)	(1,690)	(18,013)	(39,535)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	2,705	(1,150)	(1,555)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(232)	389	(157)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(1,032)	(1,150)	2,182	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	547	547
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(2,572)	2,661	25,790	25,879
აღდგენები	–	–	1,373	1,373
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(8,505)	(8,505)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	4,020	505	9,791	14,316
2021 წლის 31 დეკემბერს	11,445	522	30,941	42,908

საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები,
რეგულარული შენატანებით

	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2020				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	5,057	2,932	19,905	27,894
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	37,763	–	–	37,763
დაფარული აქტივები	(37,436)	(3,184)	(5,111)	(45,731)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	10,109	(3,512)	(6,597)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(307)	383	(76)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(595)	(1,883)	2,478	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(4,571)	6,045	18,609	20,083
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	4,724	4,724
აღდგენები	–	–	1,171	1,171
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(12,539)	(12,539)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	3,579	176	(3,076)	679
2020 წლის 31 დეკემბერს	13,599	957	19,488	34,044

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

2021 წლის 31 დეკემბრითა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მიკროსესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

მიკროსესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	127,773	23,958	14,577	166,308
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	264,540	–	–	264,540
დაფარული აქტივები	(181,608)	(15,577)	(4,912)	(202,097)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	2,017	(1,902)	(115)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(21,024)	21,448	(424)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(4,354)	(8,481)	12,835	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	2,013	2,013
აღდგენები	–	–	475	475
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1,722)	(1,722)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	31,276	1,336	(659)	31,953
2021 წლის 31 დეკემბრის	218,620	20,782	22,068	261,470

მიკროსესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	86,475	4,282	12,474	103,231
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	130,209	–	–	130,209
დაფარული აქტივები	(77,694)	(4,057)	(4,153)	(85,904)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	1,614	(1,408)	(206)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(30,169)	30,417	(248)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(1,501)	(6,580)	8,081	–
პროცენტის კაპიტალიზაცია	(218)	(12)	–	(230)
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	405	405
აღდგენები	–	–	213	213
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(2,172)	(2,172)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	19,057	1,316	183	20,556
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	127,773	23,958	14,577	166,308

მიკროსესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	3,396	5,714	10,055	19,165
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	8,020	–	–	8,020
დაფარული აქტივები	(4,879)	(3,388)	(2,773)	(11,040)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	798	(736)	(62)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(869)	1,090	(221)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(961)	(736)	1,697	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	2,013	2,013
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(745)	5,118	1,492	5,865
აღდგენები	–	–	475	475
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1,722)	(1,722)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	2,681	(2,196)	2,992	3,477
2021 წლის 31 დეკემბრის	7,441	4,866	13,946	26,253

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

მიკროსესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	2,401	1,725	8,992	13,118
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	3,590	–	–	3,590
დაფარული აქტივები	(1,587)	(1,348)	(3,059)	(5,994)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	667	(548)	(119)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(1,946)	2,090	(144)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(5)	(3,311)	3,316	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(624)	6,562	2,323	8,261
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	405	405
აღდგენები	–	–	213	213
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(2,172)	(2,172)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	900	544	300	1,744
2020 წლის 31 დეკემბერს	3,396	5,714	10,055	19,165

2021 წლის 31 დეკემბრითა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში იპოთეკური სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

იპოთეკური სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	144,370	7,034	2,035	153,439
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	76,855	–	–	76,855
დაფარული აქტივები	(68,782)	(4,164)	(1,304)	(74,250)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	1,197	(1,197)	–	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(6,627)	7,334	(707)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	–	(1,608)	1,608	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	110	110
აღდგენები	–	–	94	94
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(14)	(14)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	10,166	(139)	(156)	9,871
2021 წლის 31 დეკემბერს	157,179	7,260	1,666	166,105

იპოთეკური სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	84,084	1,384	1,704	87,172
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	85,359	–	–	85,359
დაფარული აქტივები	(26,278)	(2,412)	(632)	(29,322)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	1,518	(1,311)	(207)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(10,215)	10,439	(224)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	–	(1,481)	1,481	–
პროცენტის კაპიტალიზაცია	(142)	(13)	–	(155)
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	21	21
აღდგენები	–	–	80	80
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(179)	(179)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	10,044	428	(9)	10,463
2020 წლის 31 დეკემბერს	144,370	7,034	2,035	153,439

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

<i>აპოთეკური სესხები</i>	<i>1-ლი ეტაპი</i>	<i>მე-2 ეტაპი</i>	<i>მე-3 ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	1,703	1,346	1,013	4,062
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	523	–	–	523
დაფარული აქტივები	(552)	(835)	(654)	(2,041)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	157	(157)	–	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(81)	378	(297)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	(6)	(157)	163	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	110	110
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(87)	1,421	421	1,755
აღდგენები	–	–	94	94
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(14)	(14)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(591)	(295)	308	(578)
2021 წლის 31 დეკემბერს	1,066	1,701	1,144	3,911
აპოთეკური სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2020				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	639	204	1,107	1,950
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	781	–	–	781
დაფარული აქტივები	(309)	(575)	(492)	(1,376)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	542	(288)	(254)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(190)	348	(158)	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	–	(334)	334	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(527)	1,786	570	1,829
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	21	21
აღდგენები	–	–	80	80
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(179)	(179)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	767	205	(16)	956
2020 წლის 31 დეკემბერს	1,703	1,346	1,013	4,062

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

2021 წლის 31 დეკემბრითა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში სალომზარდო სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

სალომზარდო სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	121,247	452	516	122,215
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	254,600	–	–	254,600
დაფარული აქტივები	(255,183)	(486)	(1,669)	(257,338)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	1,188	(843)	(345)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(3,450)	3,450	–	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	–	(2,128)	2,128	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	5	5
აღდგენები	–	–	193	193
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1)	(1)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	22,556	114	(31)	22,639
2021 წლის 31 დეკემბრის	140,958	559	796	142,313

სალომზარდო სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	119,529	277	1,896	121,702
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	253,530	–	–	253,530
დაფარული აქტივები	(269,162)	(688)	(4,632)	(274,482)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	2,776	(863)	(1,913)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(7,275)	7,275	–	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	–	(5,804)	5,804	–
პროცენტის კაპიტალიზაცია	–	–	–	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	32	32
აღდგენები	–	–	1,678	1,678
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(4,283)	(4,283)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	21,849	255	1,934	24,038
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	121,247	452	516	122,215

სალომზარდო სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	150	–	23	173
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	34	–	–	34
დაფარული აქტივები	(165)	–	(17)	(182)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	4	(2)	(2)	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	(2)	2	–	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	–	(2)	2	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	5	5
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(4)	5	5	6
აღდგენები	–	–	193	193
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1)	(1)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	27	(2)	(182)	(157)
2021 წლის 31 დეკემბრის	44	1	26	71

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

სალომბარდო სესხები	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2020				
წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	39	–	1,809	1,848
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	23	–	–	23
დაფარული აქტივები	(38)	–	(1,634)	(1,672)
გადატანები 1-ელ ეტაპზე	–	–	–	–
გადატანები მე-2 ეტაპზე	–	–	–	–
გადატანები მე-3 ეტაპზე	–	–	–	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	3	–	2,259	2,262
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	32	32
აღდგენები	–	–	1,678	1,678
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(4,283)	(4,283)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	123	–	162	285
2020 წლის 31 დეკემბრის	150	–	23	173

უზრუნველყოფის საგანი

უზრუნველყოფის საგნის ან კრედიტის ხარისხის სხვა გაუმჯობესებების გარეშე, მე-3 ეტაპის მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 1,072 ლარით (2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 340) მაღალი იქნებოდა.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ათ უმსხვილეს მესამე მხარე მსესხებელზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია შეადგენდა 188,983 ლარს, ანუ ბანკის მთლიანი სასესხო პორტფელის 9.35%-ს (2020 წ.: 175,002 ლარი და 10.91%, შესაბამისად). ამ სესხებთან მიმართებაში განისაზღვრა 3,773 ლარის (2020 წ.: ლ 6,558) რეზერვი.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები კლიენტების ტიპების მიხედვით:

	2021	2020
ფიზიკური პირები	1,451,897	1,246,470
კერძო კომპანიები	578,733	487,143
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	2,030,630	1,733,613
გამოკლებული – სესხების გაუფასურების რეზერვი	(150,909)	(128,759)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, წმინდა	1,879,721	1,604,854

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)**მომხმარებლებზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია (გაგრძელება)**

სესხები საქართველოს ფარგლებში, ძირითადად შემდეგ დარგებზეა გაცემული:

	2021	2020
ფიზიკური პირები	1,451,897	1,246,470
ვაჭრობა და მომსახურება	310,938	300,689
დაუმთავრებელი	65,442	40,169
ჯანდაცვა	36,589	22,251
სოფლის მეურნეობა	34,260	18,444
არასაბანკო საკრედიტო ორგანიზაციები	33,637	15,859
ენერგეტიკა	29,471	40,246
სამთო მრეწველობა	26,029	–
ტურიზმი და სასტუმროს ბიზნესი	16,117	18,720
წარმოება	15,885	18,121
ტრანსპორტირება და კომუნიკაცია	1,648	6,116
სხვა	8,717	6,528
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	2,030,630	1,733,613
გამოკლებული – სესხების გაუფასურების რეზერვი	(150,909)	(128,759)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, წმინდა	1,879,721	1,604,854

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს შემდეგს:

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული საგალო ფასიანი ქაღალდები	2021	2020
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	240,106	238,440
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	–	28,772
სადეპოზიტო სერთიფიკატები სებ-ში	–	4,543
	240,106	271,755
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(452)	(563)
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული საგალო ფასიანი ქაღალდები	239,654	271,192

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 169,434 ლარის (2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 145,854 ლარი) ღირებულების საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები იყო დაგირავებული საქართველოს ეროვნული ბანკისგან მიღებული სესხის უზრუნველსაყოფად.

(ათას ლარში)

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები (გაგრძელება)

2021 წლის 31 დეკემბრითა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების საერთო საბალანსო ღირებულებაში ცვლილებების ანალიზი:

	კორპორაციული ობლიგაციები	საქართველოს ეროვნული ბანკის სადეპოზიტო სერტიფიკატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	–	4,543	28,772	238,441	271,755
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	–	150	–	20,500	20,650
დაფარული აქტივები	–	(4,740)	(30,063)	(18,137)	(52,940)
სხვა მოძრაობები	–	47	1,291	(698)	640
2021 წლის 31 დეკემბერს	–	–	–	240,106	240,106

	კორპორაციული ობლიგაციები	საქართველოს ეროვნული ბანკის სადეპოზიტო სერტიფიკატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	5,244	–	12,101	129,879	147,224
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	–	11,634	39,085	146,228	196,947
დაფარული აქტივები	(5,244)	(7,044)	(21,522)	(39,252)	(73,062)
სხვა მოძრაობები	–	(47)	(892)	1,585	646
2020 წლის 31 დეკემბერს	–	4,543	28,772	238,440	271,755

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების ყველა ნაშთი 1-ელ ეტაპს განეკუთვნება. 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვების ცვლილების ანალიზი მოიცავს შემდეგს:

	კორპორაციული ობლიგაციები	საქართველოს ეროვნული ბანკის სადეპოზიტო სერტიფიკატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	–	(9)	(53)	(502)	(564)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	–	–	–	(39)	(39)
დაფარული აქტივები	–	9	56	44	109
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განაკვეთის ცვლილება	–	–	–	43	43
სხვა მოძრაობები	–	–	(3)	2	(1)
2021 წლის 31 დეკემბერს	–	–	–	(452)	(452)

(ათას ლარში)

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები (გაგრძელება)

	კორპორაციული ობლიგაციები	საქართველოს ეროვნული ბანკის სადეპოზიტო სერტიფიკატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საბაზინო თამასუქები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საბაზინო ობლიგაციები	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	(27)	–	(54)	(639)	(720)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	–	(24)	(81)	(321)	(426)
დაფარული აქტივები	27	15	80	462	584
სხვა მოძრაობები	–	–	2	(3)	(1)
2020 წლის 31 დეკემბერს	–	(9)	(53)	(501)	(563)

10. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებების მოძრაობა ასეთია:

	მიწა და შენობა- ნაგებობები	ავეჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუტერუ- ლი ტექნიკა და საოფისე აღჭურვი- ლობა	სატრანს- პორტო საშუალებები	საიჯარო ქონების გაუმჯობესებ ა	დაუმთა- ვრებელი აქტივები	სულ
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება							
2020 წლის 31 დეკემბერი	92,174	107,194	38,607	17,693	16,143	–	271,811
შესყიდვები	830	3,837	2,029	9	244	–	6,949
გასვლები	–	(268)	(373)	(325)	(2,111)	–	(3,077)
გადაფასება	–	–	–	–	–	–	–
გადაცემა	–	–	–	–	–	–	–
2021 წლის 31 დეკემბერი	93,004	110,763	40,263	17,377	14,276	–	275,683
დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურება							
2020 წლის 31 დეკემბერი	–	62,156	29,757	15,221	7,651	–	114,785
ცვეთის ხარჯი	1,818	8,453	2,455	966	1,314	–	15,006
გასვლები	–	(267)	(369)	(325)	(1,218)	–	(2,179)
გადაფასება	–	–	–	–	–	–	–
2021 წლის 31 დეკემბერი	1,818	70,342	31,843	15,862	7,747	–	127,612
წმინდა საბალანსო ღირებულება							
2020 წლის 31 დეკემბერი	92,174	45,038	8,850	2,472	8,492	–	157,026
2021 წლის 31 დეკემბერი	91,186	40,421	8,420	1,515	6,529	–	148,071

(ათას ლარში)

10. ძირითადი საშუალებები (გაგრძელება)

	მიწა და შენობა- ნაგებობები	ავეჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუტერუ- ლი ტექნიკა და საოფისე აღჭურვი- ლობა	სატრანს- პორტო საშუალებები	საიჯარო ქონების გაუმჯობესებ- ა	დაუმთა- ვრებელი აქტივები	სულ
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება							
2019 წლის 31 დეკემბერი	82,966	100,377	38,367	17,422	15,051	2,569	256,752
შესყიდვები	1,468	7,070	1,308	466	1,281	–	11,593
გასვლები	(308)	(253)	(1,068)	(195)	(189)	–	(2,013)
გადაფასება	5,479	–	–	–	–	–	5,479
გადაცემა	2,569	–	–	–	–	(2,569)	–
2020 წლის 31 დეკემბერი	92,174	107,194	38,607	17,693	16,143	–	271,811
დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურება							
2019 წლის 31 დეკემბერი	–	53,555	28,235	14,178	6,338	–	102,306
ცვეთის ხარჯი	1,697	8,856	2,596	1,068	1,460	–	15,677
გასვლები	–	(252)	(1,074)	(28)	(147)	–	(1,501)
გადაფასება	(1,697)	–	–	–	–	–	(1,697)
2020 წლის 31 დეკემბერი	–	62,159	29,757	15,218	7,651	–	114,785
წმინდა საბალანსო ღირებულება							
2019 წლის 31 დეკემბერი	82,966	46,822	10,132	3,244	8,713	2,569	154,446
2020 წლის 31 დეკემბერი	92,174	45,035	8,850	2,475	8,492	–	157,026

ბანკის მიწა და შენობა-ნაგებობები სისტემატურად გადაფასდება. ბოლო გადაფასების თარიღი 2020 წლის 31 დეკემბერი იყო. შენობა-ნაგებობების გადაფასების შედეგად, საბალანსო ღირებულება 7,176 ლარით გაიზარდა, საიდანაც 104 ლარი მოდიოდა მანამდე გაუფასურებულ შენობებზე, ამიტომ შესაბამისი შემოსულობა გადაფასებიდან აღიარებული იქნა მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში.

ბანკის შენობები სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეს მიეკუთვნება. 2021 და 2020 წლებში სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

შენობა-ნაგებობები თვითღირებულების მეთოდით რომ შეფასებულიყო, მათი საბალანსო ღირებულება იქნებოდა:

	2021	2020
თვითღირებულება	65,714	59,405
დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურება	(14,091)	(12,777)
წმინდა საბალანსო ღირებულება	51,623	46,628

სრულად გაცვეთილი, მაგრამ ჯერ კიდევ ექსპლუატაციაში მყოფი ძირითადი საშუალებების მთლიანი საბალანსო ღირებულება ასეთია:

	ავეჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუტერუ- ლი ტექნიკა და საოფისე აღჭურვილობა	ავტოს- ატრანსპორტო საშუალებები	საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	სულ
ხარჯის თანხა					
2021 წლის 31 დეკემბერი	31,779	24,499	12,910	1,874	71,062
2020 წლის 31 დეკემბერი	27,096	22,899	12,519	1,617	64,131

(ათას ლარში)

11. არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივების, მათ შორის კომპიუტერული პროგრამებისა და ლიცენზიების დინამიკა ასეთია:

	პროგრამული უზრუნველყოფა და ლიცენზიები
თვითღირებულება	
2019 წლის 31 დეკემბერი	84,269
შესყიდვები	14,131
2020 წლის 31 დეკემბერი	98,400
შესყიდვები	15,672
2021 წლის 31 დეკემბერი	114,072
დაგროვილი ამორტიზაცია	
2019 წლის 31 დეკემბერი	35,769
ამორტიზაციის დანარიცხი	10,293
2020 წლის 31 დეკემბერი	46,062
ამორტიზაციის დანარიცხი	12,117
2021 წლის 31 დეკემბერი	58,179
წმინდა საბალანსო ღირებულება	
2019 წლის 31 დეკემბერი	48,500
2020 წლის 31 დეკემბერი	52,338
2021 წლის 31 დეკემბერი	55,893

12. აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულებები

ქვემოთ მოცემულია ბანკის აქტივის გამოყენების უფლების და საიჯარო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებები და მოძრაობა პერიოდის განმავლობაში:

	აქტივის გამოყენების უფლება – შენობები	საიჯარო ვალდებულებები
2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	34,419	40,958
შესყიდვები	13,773	13,773
ცვეთის ხარჯი	(7,129)	–
საპროცენტო ხარჯი	–	1,841
გადახდები	–	(10,083)
დღგ-ის გადახდა	–	953
სხვა შემოსავალი	–	(133)
გასვლები	(13,036)	(9,668)
ცვეთა აქტივის გასვლისას	4,937	–
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	–	(1,744)
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	32,964	35,897

(ათას ლარში)

12. აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულებები (გაგრძელება)

	აქტივის გამოყენების უფლება – შენობები	საიჯარო ვალდებულებები
2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	34,217	37,080
შესყიდვები	19,423	19,423
ცვეთის ხარჯი	(7,757)	–
საპროცენტო ხარჯი	–	2,194
გადახდები	–	(9,951)
დღგ-ის გადახდა	–	871
სხვა შემოსავალი	–	(920)
გასვლები	(15,570)	(12,913)
ცვეთა აქტივის გასვლისას	4,106	–
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	–	5,174
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	34,419	40,958

ბანკი აღიარებს საიჯარო ხარჯს მოკლევადიანი იჯარებიდან 2,016 ლარის (2020 წ.: 2,236 ლარი) ოდენობით. 2021 წელს იჯარებთან დაკავშირებით ბანკის ფულადი ნაკადების გადინებამ ჯამში შეადგინა 10,083 ლარი (2020 წ.: 9,951 ლარი).

კოვიდ 19-ის პანდემიის გამო, 2021 წლის განმავლობაში ბანკმა აქტიური მოლაპარაკებები აწარმოა მეიჯარეებთან საიჯარო გადასახადის შემცირების თაობაზე. ამის შედეგად ბანკმა მიაღწია მიმდინარე პერიოდის საიჯარო გადასახადების დაკლებას გარკვეულ მფლობელებთან, რითაც დაზოგა 133 ლარის ფულადი სახსრები და შესაბამისი ეფექტი აისახა მიმდინარე წლის სრული შემოსავლის ანგარიშგებაზე. ეს ფასდაკლება ძალაში დარჩა 2021 წლის განმავლობაში, ხოლო 2021 წლის 31 დეკემბრიდან თავდაპირველად მორიგებული ფასები ამოქმედდა, შესაბამისად ფასდაკლება არ ვრცელდება მომავალ პერიოდებზე, თუ არ მოხდება ხელახალი შეთანხმება.

13. გადასახადები

მოგების გადასახადის ხარჯი ასეთია:

	2021	2020
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	–	–
გადავადებული გადასახადის დანარიცხი – დროებითი სხვაობების წარმოშობა და აღდგენა	3,106	(7,424)
მოგების გადასახადის ხარჯი	3,106	(7,424)

2018 წლის 12 ივნისის ფინანსური ინსტიტუტების, მათ შორის ბანკებისა და სადაზღვევო კომპანიების, მოგების გადასახადით დაბეგვრის არსებულ მოდელში ცვლილება შევიდა. ცვლილების მიხედვით, გაუნაწილებელი მოგება დაიბეგრება ნულოვანი საგადასახადო განაკვეთით, ხოლო განაწილებული მოგება 15%-იანი საგადასახადო განაკვეთით 2023 წლის 1 იანვრიდან, ნაცვლად 2019 წლის 1 იანვრისა, რომელიც ძალაში 2016 წელს შევიდა.

ცვლილებამ მაშინვე მოახდინა გავლენა გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების ნაშთებზე, რომლებიც მიკუთვნება წინა პერიოდებთან დაკავშირებით აღიარებული დროებითი სხვაობებისთვის. 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები ხელახლა შეფასდა ცვლილების დანერგვის ახალი თარიღის შესაბამისად. გარდამავალი პერიოდის განმავლობაში ბანკი გააგრძელებს ამავე პერიოდში მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში ასახული გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების მხოლოდ იმ ნაწილის აღიარებას, რომლის გამოყენებასაც 2023 წლის 1 იანვრამდე მოელის. ბანკმა გაუნაწილებელი მოგებისთვის გამოიყენა 0%-იანი საგადასახადო განაკვეთი იმ აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში, რომელთა რეალიზაცია ან გასტუმრება მოსალოდნელია 2023 წლის იანვრის შემდეგ.

(ათას ლარში)

13. გადასახადები (გაგრძელება)

2021 და 2020 წლებში მოგების გადასახადის განაკვეთი, გარდა სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან მიღებული მოგებისა, 15% იყო. სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან და საქართველოს ეროვნული ბანკის ანაბრებიდან მიღებულ საპროცენტო შემოსავლებზე გადასახადის განაკვეთი 0%-ს შეადგენს.

მოგების გადასახადის ეფექტური განაკვეთი განსხვავდება კანონმდებლობით გათვალისწინებული საგადასახადო განაკვეთისგან. ქვემოთ კანონმდებლობით გათვალისწინებული განაკვეთების მიხედვით მოგების გადასახადის ხარჯი შესაბამისობაშია მოყვანილი გადასახადის რეალურ ოდენობასთან:

	2021	2020
(ზარალი)/მოგება მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე	45,601	(12,757)
კანონით დადგენილი საგადასახადო განაკვეთი	15%	15%
თეორიული მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ხარჯი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით	6,840	(1,914)
მომდევნო პერიოდზე გადატანილი საგადასახადო ზარალი	–	(411)
მოგება, რომელიც დაბეგვრას არ ექვემდებარება	(4,550)	(3,094)
მომავალი საგადასახადო განაკვეთების და სხვა მოძრაობების ცვლილების ეფექტი	(302)	(2,044)
საგადასახადო მიზნებისთვის გამოუქვითავი ხარჯები	1,118	39
მოგების გადასახადის ხარჯი	3,106	(7,424)

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მათი მოძრაობა შესაბამის წლებში ასეთია:

	2019	მოგება- ზარალის ანგარიშგებაში	სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში	2020	მოგება- ზარალის ანგარიშგებაში	სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში	2021
გადასახადის ეფექტი							
გამოსაქვით დროებით							
სხვაობებზე							
მომხმარებლებზე							
გაცემული სესხები	–	–	–	–	–	–	–
მომდევნო პერიოდზე							
გადატანილი							
საგადასახადო ზარალი	684	5,081	–	5,765	(5,225)	–	540
სხვა აქტივები	504	146	–	650	(35)	–	615
საიჯარო ვალდებულებები	5,562	581	–	6,143	(757)	–	5,386
სხვა ვალდებულებები	680	(167)	–	513	1,042	–	1,555
გადავადებული							
საგადასახადო აქტივი	7,430	5,641	–	13,071	(4,975)	–	8,096
დასაბეგრი დროებითი							
სხვაობების საგადასახადო							
ეფექტი							
მომხმარებლებზე							
გაცემული სესხები	(973)	(235)	–	(1,208)	320	–	(888)
აქტივის გამოყენების							
უფლება	(5,132)	(31)	–	(5,163)	218	–	(4,945)
ძირითადი საშუალებები და							
არამატერიალური							
აქტივები	(5,507)	2,049	(971)	(4,429)	1,331	–	(3,098)
გადავადებული							
საგადასახადო							
ვალდებულებები	(11,612)	1,783	(971)	(10,800)	1,869	–	(8,931)
წმინდა გადავადებული							
საგადასახადო აქტივები/							
(ვალდებულებები)	(4,182)	7,424	(971)	2,271	(3,106)	–	(835)

(ათას ლარში)

14. სხვა აქტივები, გადახდილი ავანსები და სხვა ვალდებულებები**სხვა აქტივებს მიეკუთვნება**

	2021	2020
საინვესტიციო ქონება	3,491	3,267
მოთხოვნები დებიტორების მიმართ	3,293	1,678
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	2,823	3,016
დებიტორული დავალიანება სადაზღვევო მოთხოვნებიდან	2,654	–
დებიტორული დავალიანება ფულადი გადარიცხვების სისტემის ოპერატორების მიმართ	2,483	1,725
წარმოებული აქტივი	1,093	2,297
დასაკუთრებული ქონება	1,054	951
დებიტორული დავალიანება გადახდილი გარანტიებიდან	950	950
წინასწარ გადახდილი გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	825	2,873
სხვა	2,711	5,363
სულ	21,377	22,120
გამოკლებული – სხვა აქტივების გაუფასურების რეზერვი	(3,483)	(2,974)
სხვა აქტივები	17,894	19,146

საინვესტიციო ქონება

საინვესტიციო ქონება ძირითადად მოიცავს “ზ” კლასის საოფისე ფართს ზუგდიდის საქმიან ნაწილში, რომლის საერთო საიჯარო ფართიც 1,582 კვ.მ.-ია, ასევე თბილისის გარეთ მდებარე რამდენიმე შენობა-ნაგებობას.

საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება. სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად შეფასების თარიღისთვის ბაზრის მონაწილეებს შორის შემდგარი ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში. ბოლო გადაფასების თარიღი 2021 წლის 31 დეკემბერი იყო. შეფასება ჩაატარა აკრედიტებულმა დამოუკიდებელმა შემფასებელმა, რომელსაც აქვს აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და ასევე აქვს გამოცდილება შესაფასებელი საინვესტიციო ქონების ანალოგიური კატეგორიისა და ადგილმდებარეობის ქონების შეფასებაში. გამოყენებულია შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების კომიტეტის მიერ რეკომენდებული შეფასების მოდელები და შეფასება შეესაბამება ფასს 13-ის პრინციპებს. დეტალური ინფორმაციისათვის იხილეთ 26 შენიშვნა.

სამართლიანი ღირებულების გადაფასების გარდა, საინვესტიციო ქონებაში მნიშვნელოვანი მოძრაობა არ ყოფილა.

ბანკის საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეს მიეკუთვნება. 2021 და 2020 წლებში სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვიჩვენებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს, რომლებიც აღრიცხულია აქტივებად და ვალდებულებებად მათ პირობით თანხებთან ერთად. ჯამურად აღრიცხული პირობითი თანხა წარმოადგენს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის საბაზისო აქტივის, განაკვეთის ან ინდექსის თანხას და საფუძველს, რომელზე დაყრდნობითაც ფასდება წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების ცვლილება. პირობითი თანხები ასახავს ოპერაციათა მოცულობას წლის ბოლოსთვის და არ მოიცავს საკრედიტო რისკს.

(ათას ლარში)

14. სხვა აქტივები, გადახდილი ავანსები და სხვა ვალდებულებები (გაგრძელება)

სხვა აქტივებს მიეკუთვნება (გაგრძელება)

	2021				2020			
	პირობითი თანხა		სამართლიანი ღირებულება		პირობითი თანხა		სამართლიანი ღირებულება	
	პასუხის- აქტივი	მგებლობა	პასუხის- აქტივი	მგებლობა	პასუხის- აქტივი	მგებლობა	პასუხის- აქტივი	მგებლობა
სავალუტო ხელშეკრულებები								
ფორვარდები და სვოპები – ადგილობრივ ვალუტაში	176,120	(176,916)	1,093	(318)	165,941	(170,794)	184	(5,025)
ფორვარდები და სვოპები – უცხოურ ვალუტაში	–	(105,144)	–	(9,526)	68,507	(38,781)	2,113	(4,719)
სულ წარმოებული აქტივები/ ვალდებულებები	176,120	(282,060)	1,093	(9,844)	234,448	(209,575)	2,297	(9,744)

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს აქვს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის სავალუტო ფორვარდების შემდეგი პოზიციები. ფორვარდული ხელშეკრულებები წარმოადგენს სპეციალური ფინანსური ინსტრუმენტის კონკრეტულ ფასად სამომავლო თარიღით ყიდვასთან ან გაყიდვასთან დაკავშირებულ ხელშეკრულებებს. ფორვარდული ხელშეკრულებებით ოპერაციები ხდება არასაბირჟო ბაზარზე.

ბანკის ფორვარდული ხელშეკრულებები სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მეორე დონეს მიეკუთვნება. 2021 და 2020 წლებში სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

ავანსები მოიცავს

	2021	2020
ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური აქტივებისთვის		
გადახდილი ავანსები	2,148	4,320
წინასწარ გადახდილი დაზღვევა	974	872
პროფესიული მომსახურებისთვის გადახდილი ავანსი	676	651
წინასწარ გადახდილი იჯარა	78	62
სხვა	813	775
სულ გადახდილი ავანსები	4,689	6,680

სხვა ვალდებულებები მოიცავს შემდეგს

	2021	2020
წარმოებული ვალდებულება (იხ. ზემოთ)	9,844	9,744
დარიცხული პრემია	5,023	710
დავალიანება კრედიტორების მიმართ	4,650	3,467
საგადასახადო დავალიანება, მოგების გადასახადის გარდა	1,694	3,754
დაუფარავი თანხები	1,589	4,615
სხვადასხვა კრედიტორები	1,469	3,549
სასესხო ვალდებულებების ანარიცხი	1,258	1,804
ზარალის ანარიცხები საოპერაციო რისკებიდან	883	3,381
სხვა	3,716	611
სხვა ვალდებულებები	30,126	31,635

(ათას ლარში)

15. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარიცხები

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ხარჯი ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომელიც ასახულია 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში:

2021 წლის 31 დეკემბერი	შენიშვნა	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	(470)	–	–	(470)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	8	5,160	89	29,477	34,726
ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	9	(111)	–	–	(111)
ფინანსური გარანტიები	20	89	–	–	89
სულ საკრედიტო ზარალის ხარჯი		4,668	89	29,477	34,234

2020 წლის 31 დეკემბერი	შენიშვნა	1-ლი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	სულ
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	204	–	–	204
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	8	15,422	17,656	16,945	50,023
ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	9	(53)	–	–	(53)
ფინანსური გარანტიები	20	(36)	–	–	(36)
სულ საკრედიტო ზარალის ხარჯი		15,537	17,656	16,945	50,138

გაუფასურების რეზერვის და ანარიცხების დინამიკა ასეთია:

	სხვა აქტივები	სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების ანარიცხები	ზარალის ანარიცხები საოპერაციო რისკებიდან	სულ
2020 წლის 31 დეკემბერი	2,974	–	3,381	6,355
დანარიცხი/(შემობრუნება)	509	–	(18)	491
ჩამოწერა	–	–	(2,480)	(2,480)
2021 წლის 31 დეკემბერი	3,483	–	883	4,366

	სხვა აქტივები	სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების ანარიცხები	ზარალის ანარიცხები საოპერაციო რისკებიდან	სულ
2019 წლის 31 დეკემბერი	2,354	139	–	2,493
დანარიცხი/(შემობრუნება)	620	(102)	3,381	3,899
ჩამოწერა	–	(37)	–	(37)
2020 წლის 31 დეკემბერი	2,974	–	3,381	6,355

(ათას ლარში)

15. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარიცხები (გაგრძელება)

ზარალის ანარიცხები საოპერაციო რისკებიდან აღრიცხულია სხვა ვალდებულებებში.

ბანკი ექვემდებარება დაღუპვის რისკს აქტივების მითვისებასთან დაკავშირებული მისი ოპერაციებიდან. ხელმძღვანელობა ფლობს ამგვარი აქტივობების დაფიქსირების მართვისა და მონიტორინგის სისტემას, დაღუპვის რისკის შესამცირებლად. ამგვარი საკონტროლო მექანიზმების მიუხედავად, შესაძლოა მაინც წარმოიშვას ზარალი დამნაშავეების შეთქმულების და/ან სხვა დაგეგმილი ღონისძიებების გზით საკონტროლო მექანიზმებისთვის გვერდის ავლის გამო. ასეთი შემთხვევებისთვის ბანკი აქტიურ სადაზღვევო პოლისებს ფლობს. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკი ფლობს სადაზღვევო პოლისებს რისკის პრემიით 5 მილიონი ლარის ოდენობით, საოპერაციო რისკებთან დაკავშირებული ზარალისთვის.

16. ვალდებულებები ფინანსური დაწესებულებების წინაშე

ვალდებულებები ფინანსური დაწესებულებების წინაშე მოიცავს შემდეგს:

	2021	2020
სებ-ისგან ნასესხები სახსრები	246,137	221,500
საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისგან ნასესხები სახსრები	97,753	82,869
მიმდინარე ანგარიშები	4,999	6,776
ადგილობრივი კომერციული ბანკების ვადიანი ანაზრები	838	10,860
ვალდებულებები ფინანსური დაწესებულებების წინაშე	349,727	322,005

2021 წლის 23 დეკემბერს ბანკმა სებ-ისგან მიიღო 31,000 ლარის სესხი, რომელსაც დაფარვის ვადა აქვს 2022 წლის 20 იანვრამდე, ხოლო 2021 წლის 30 დეკემბერს – 215,000 ლარის სესხი, რომელსაც დაფარვის ვადა აქვს 2022 წლის 6 იანვრამდე. სესხების გაცემა მოხდა უზრუნველყოფის საფუძველზე, სესხის თანხის ოდენობით ნომინალური ღირებულებით.

2020 წლის სექტემბერში ბანკმა გააფორმა 15 მილიონი აშშ დოლარის (4.87%) სესხის ხელშეკრულება აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების ფინანსურ კორპორაციასთან (DFC) და 15 მილიონი ევროს (1-ლი ტრანში – 4,5 მილიონი აშშ დოლარი საპროცენტო განაკვეთით 1.54% და მე-2 ტრანში – 10,5 მილიონი აშშ დოლარი საპროცენტო განაკვეთით 1.17%) სესხის ხელშეკრულება ევროპის საინვესტიციო ბანკთან (EIB), რომელთა დაფარვის წლები შესაბამისად არის 2029 და 2027 წელი. 2021 წლის განმავლობაში ბანკმა ახალი თანხები მოიზიდა 2,113 მილიონი ევროს (3.8%) და 2,22 მილიონი ევროს (3.87%) ოდენობით მიკრო დაფინანსების განვითარების ფონდისგან (MEF), რომელთა დაფარვის ვადა იყო 2025 წლის 31 იანვარი და 2.5 მილიონი ევრო (1.36%) ევროპის საინვესტიციო ბანკისგან (EIB), დაფარვის ვადით 2026 წლის 17 დეკემბერი.

17. ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე მოიცავს შემდეგს:

	2021	2020
მიმდინარე ანგარიშები	1,291,726	1,319,256
ვადიანი ანაზრები (სადეპოზიტო სერტიფიკატების ჩათვლით)	941,942	854,143
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	2,233,668	2,173,399
გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფა (მე-20 20)	1,327	2,635

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 518,705 ლარის (23.2%) ოდენობის ვალდებულებები კლიენტების მიმართ ათ უმსხვილეს მომხმარებელზე მოდიოდა (2020 წლის 31 დეკემბერი: 571,925 ლარი (26.3%)).

(ათას ლარში)

17. ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ (გაგრძელება)

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე მოიცავს ანგარიშებს კლიენტების შემდეგ ტიპებით:

	2021	2020
ფიზიკური პირები	1,220,367	1,224,394
კერძო საწარმოები	440,604	539,248
სახელმწიფო და საბიუჯეტო ორგანიზაციები	572,697	409,757
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	2,233,668	2,173,399

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე ეკონომიკის სექტორების მიხედვით:

	2021	2020
ფიზიკური პირები	1,220,367	1,224,394
სახელმწიფო და საბიუჯეტო ორგანიზაციები	572,697	409,757
უძრავი ქონების მშენებლობა	257,327	20,068
არასაბანკო ფინანსური ორგანიზაციები	70,929	38,573
ტრანსპორტირება და კომუნიკაცია	21,171	296,063
ვაჭრობა და მომსახურება	12,655	91,904
სასოფლო მეურნეობა	7,380	1,341
ენერგეტიკა	1,544	656
სამთო-მოპოვებითი ინდუსტრია	67	3,858
სხვა	69,531	86,785
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	2,233,668	2,173,399

18. სუბორდინირებული სესხი

ბანკი გამოსცემს არაუზრუნველყოფილი სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულებებს (SLC) გაყიდვა მაღალშემოსავლიან ფიზიკურ და იურიდიულ კლიენტებზე. ბანკს არ გააჩნია სუბორდინირებული ვალდებულებები საწარმოების წინაშე, რომელიც აღემატება მთლიანი სუბორდინირებული სესხის 10%-ს. სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულებების გამოშვების ძირითადი მიზანია მეორადი კაპიტალის მოზიდვა ბანკის კაპიტალიზაციის მხარდასაჭერად.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს ჰქონდა 112,460 ლარის ოდენობით (2020 წლის 31 დეკემბერი: 113,572 ლარი) დაუფარავი სუბორდინირებული ვალი. აქედან, ბაზელ III-ის საფუძველზე, სესხ-ის მოთხოვნების თანახმად, მეორადი კაპიტალისთვის მიკუთვნებადი ვალის ამორტიზებული ღირებულება 74,104 ლარი იყო (2020 წლის 31 დეკემბერი: 83,415 ლარი).

	სუბორდინირებული ვალი
საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის	100,031
გაცემულ სესხზე მიღებული შემოსავალი	–
სესხის დაფარვა	–
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	13,493
სხვა	48
საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის	113,572
გაცემულ სესხზე მიღებული შემოსავალი	7,504
სესხის დაფარვა	(2,610)
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	(6,012)
სხვა	6
საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის	112,460

(ათას ლარში)

19. კაპიტალი**სააქციო კაპიტალი**

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ნებადართული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 7,500,000,000 ჰველური აქციისგან. აქედან 5,502,254,354 გამოშვებული იყო, ხოლო 5,462,874,502 ჰველური აქცია სრულად იყო განაღდებული 1,013,828,327 გამოსყიდული აქციის ჩათვლით (2020 წლის 31 დეკემბერი: ნებადართული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 7,500,000,000 ჰველური აქციისგან, რომელთაგან 5,502,254,354 იყო გამოშვებული, ხოლო 5,462,874,502 სრულად იყო განაღდებული 1,013,828,327 გამოსყიდული აქციის ჩათვლით). თითოეული აქციის ნომინალური ღირებულებაა 0.01 ლარი. გამოშვებული ჰველური აქციების მთლიანი რაოდენობიდან 39,379,845 (2020 წ.: 39,379,845) აქცია გადავადებული გადახდის პრინციპით არის მიყიდული „Stichting Liberty ESOP“-ისთვის და მიეკუთვნება თანამშრომელთა წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაციის პროგრამას. ამ აქციებზე გრანტები 2020 წლის 1 იანვრამდე მიენიჭა. ბანკს არ აქვს თანამშრომელთა აქციათა ოფციონების მიმდინარე გეგმები 2021 ან 2020 წლებში.

აქციონერებმა ბანკის სააქციო კაპიტალში შენატანი განახორციელეს ლარში და ისინი უფლებამოსილნი არიან დივიდენდები და კაპიტალის ნებისმიერი განაწილება მიიღონ ლარში.

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ერთი ჰველური აქციის საბალანსო ღირებულება, შესაბამისად, იყო 0,0767 ლარი და 0,0674 ლარი.

კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები

კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები მუდმივია და მათი კონვერტირება, მფლობელის სურვილისამებრ, შეიძლება ბანკის ჰველური აქციებად კონვერტაციის ფასით, რომელიც წარმოადგენს წინა კალენდარული წლის ბოლოსთვის ბანკის ფასს-ის შესაბამისად აუდიტის მიხედვით ჰველური აქციების საბალანსო ღირებულების 1.05-ზე გამრავლებულ ოდენობას, მიმოქცევაში არსებულ ერთ ჰველური აქციაზე (გამოსყიდული აქციების გამოკლებით).

კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე დივიდენდების განაკვეთი წელიწადში 17%-ია, გადაიხდება ყოველწლიურად და ექვემდებარება აქციონერთა საერთო კრების მიერ დამტკიცებას ყოველ წელს. დივიდენდები არ არის კუმულაციური. კონვერტაციის ოფციონი თავდაპირველი აღიარების თარიღისთვის კაპიტალის კომპონენტის სახით არის კლასიფიცირებული.

დივიდენდის გადახდა დამოკიდებულია ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე და საქმიანობის შედეგზე და კაპიტალის ადეკვატურობის გონივრულ მოთხოვნებზე და შეიძლება, სხვა მიზეზებთან ერთად, შეიზღუდოს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ.

საბაზისო/განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე

ბანკი წარმოადგენს მონაცემებს ერთ აქციაზე საბაზისო და განზავებული შემოსავლის შესახებ თავისი ჰველური აქციებისთვის. საბაზისო შემოსავალი ერთ აქციაზე გამოითვლება ბანკის ჰველური აქციების მფლობელთა წმინდა მოგების ან ზარალის შეფარდებით პერიოდის განმავლობაში მიმოქცევაში არსებული ჰველური აქციების რაოდენობის საშუალო შეწონილ რაოდენობასთან (გამოსყიდული აქციების გამოკლებით). განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე განისაზღვრება ჰველური აქციების მფლობელების მოგების ან ზარალის და მიმოქცევაში არსებული ჰველური აქციების საშუალო შეწონილი რაოდენობის დაკორექტირებით, პოტენციური ჰველური აქციების განზავების ეფექტის გათვალისწინებით (მაგრამ გამოსყიდული აქციების გათვალისწინების გარეშე), რომლებიც მოიცავს თანამშრომლებისთვის გაცემულ ოფციონებს და კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს.

2021 წელს ბანკის ჰველური აქციების მფლობელთა კუთვნილმა წმინდა მოგებამ შეადგინა 42,495 ლარი (2020 წ.: 872 ლარის მოგებამ), ხოლო წლის განმავლობაში მიმოქცევაში მყოფი აქციების საშუალო შეწონილი რაოდენობა იყო 4,488,426,027 (2020 წ.: 4,488,426,027), შესაბამისად, შემოსავალი აქციაზე 2021 წელს შეადგენდა 0,00929 ლარს (2020 წ.: 0,00136 ლარი).

(ათას ლარში)

19. კაპიტალი (გაგრძელება)**საბაზისო/განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე (გაგრძელება)**

2020 წლის 31 დეკემბერს კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს არ ჰქონდა განზავების ეფექტი, რადგან 0.070 ლარი კონვერტაციის ფასი აღემატებოდა აღნიშნული პერიოდის კოტირებულ საშუალო შეწონილ საბაზრო ფასს, 0.015 ლარს, ამ პერიოდისთვის. 2020 წლის 31 დეკემბერს კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს არ ჰქონდა განზავების ეფექტი, რადგან 0.05 ლარის კონვერტაციის ფასი აღემატებოდა აღნიშნული პერიოდის კოტირებულ საშუალო შეწონილ საბაზრო ფასს – 0.032 ლარს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ამრიგად, პოტენციური განზავება არ მოიცავდა 4,565,353 პრივილეგირებული აქციის ჩვეულებრივ აქციებად კონვერტაციის პოტენციურ ეფექტს 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

დივიდენდები

2021 წელს ბანკს არ გადაუხდია დივიდენდები თავის ჩვეულებრივ აქციებზე (2020 წ.: ნული). 2021 წელს ბანკმა კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე გადაიხადა დივიდენდები 776 ლარის ოდენობით (2020 წ.: 776 ლარი).

სხვა რეზერვები

სხვა რეზერვების დინამიკა ასეთია:

	<i>ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი</i>
2019 წლის 31 დეკემბერს	16,890
გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	6,205
გაყიდული აქტივის გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	(57)
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(436)
2020 წლის 31 დეკემბერს	22,602
გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	–
გაყიდული აქტივის გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	–
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(461)
2021 წლის 31 დეკემბერს	22,141

სხვა რეზერვების ხასიათი და დანიშნულება*ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი*

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი გამოიყენება შენობა-ნაგებობების სამართლიანი ღირებულების გაზრდის და შემცირებების აღრიცხვისათვის, იმ პირობით, თუ ამგვარი შემცირება უკავშირდება კაპიტალში ადრე ასახული იმავე აქტივის ზრდას.

20. პირობითი ვალდებულებები**საოპერაციო გარემო**

რადგანაც ქვეყანა ჯერ კიდევ ფორმირების პროცესში მყოფი ბაზარია, მას არ აქვს კარგად განვითარებული ბიზნესის ინფრასტრუქტურა და ნორმატიული ბაზა, რაც უფრო განვითარებულ საბაზრო ეკონომიკებს ახასიათებთ. საქართველოში საქმიანობა დაკავშირებულია ისეთ რისკებთან, რომლებიც, ჩვეულებრივ, არ არსებობს განვითარებულ ბაზრებზე (მათ შორის ის, რომ ქართული ლარი არ არის თავისუფლად კონვერტირებადი ვალუტა ქვეყნის ფარგლებს გარეთ, ასევე მხედველობაშია მისაღები განუვითარებელი საკრედიტო და საფონდო ბაზრები). თუმცა, ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში, საქართველოს მთავრობამ მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა საბანკო, იურიდიული, საგადასახადო და მარეგულირებელი სისტემების ჩამოყალიბებისათვის საჭირო რეფორმების სახით, რაც დადებითად აისახება ზოგად საინვესტიციო კლიმატზე. ამ რეფორმებს შორის არის ახალი კანონმდებლობის მიღება (ახალი საგადასახადო კოდექსისა და საპროცესო კანონების ჩათვლით). დირექტორთა საბჭოს აზრით, აღნიშნული ნაბიჯები ამცირებს ბიზნეს რისკებს საქართველოში.

(ათას ლარში)

20. პირობითი ვალდებულებები (გაგრძელება)**საოპერაციო გარემო (გაგრძელება)**

მოსალოდნელია ბიზნესგარემოს გაუმჯობესებისკენ მიმართული არსებული ტენდენციის გაგრძელება. ქართული ეკონომიკის მომავალი სტაბილურობა დიდწილად არის დამოკიდებული ამ რეფორმებზე და იმაზე, თუ ქვეყნის ხელისუფლების მიერ გადადგმული ნაბიჯები რამდენად იქნება ეფექტური ეკონომიკური, ფინანსური და ფულადი-საკრედიტო პოლიტიკის განვითარებისათვის. ამის მიუხედავად, საქართველოს ეკონომიკაზე გავლენას ახდენს მსოფლიო კრიზისი და ეკონომიკური განვითარების ტემპის შენელება.

იურიდიული

საქმიანობის ჩვეულებრივი მსვლელობისას, ბანკის წინააღმდეგ შესაძლოა აღიმართოს სარჩელები. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ამ სარჩელებიდან გამომდინარე საბოლოო ვალდებულებას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) არ ექნება არსებითი უარყოფითი გავლენა ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო ფუნქციონირებაზე.

პირობითი ფინანსური ვალდებულებები

ბანკის პირობითი ვალდებულებები შემდეგია:

	2021	2020
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები		
თავდებობები	17,293	12,098
სესხების გაცემის ვალდებულება	121,888	124,625
	139,181	136,723
ვალდებულებები საოპერაციო იჯარიდან		
არაუგვიანეს 1 წლისა	1,022	1,326
1 წელზე გვიან, მაგრამ არაუგვიანეს 5 წლისა	873	720
5 წელზე გვიან	121	190
	2,016	2,236
პირობითი ვალდებულებები კაპიტალური დანახარჯებიდან	3,733	2,706
პირობითი ვალდებულებები (უზრუნველყოფის გამოქვითვამდე)	144,930	141,665
გამოკლებული – გამოშვებული გარანტიების უზრუნველსაყოფად განკუთვნილი ნაღდი ფული 17მე-17 შენიშვნა)	(1,327)	(2,635)
პირობითი ვალდებულებები	143,603	139,030

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს ჰქონდა ბანკების კომპლექსური დაზღვევა, დირექტორებისა და თანამშრომლების პასუხისმგებლობის, ასევე ქონებისა და ავტოტრანსპორტის დაზღვევა.

ყველა ვალდებულება პირველ ეტაპს განეკუთვნება და წლის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მნიშვნელოვანი მოძრაობები არ მომხდარა.

(ათას ლარში)

21. წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან

წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მოიცავს შემდეგს:

	2021	2020
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	18,456	15,456
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	9,055	8,984
ფულადი გადარიცხვები	2,750	2,750
საკასო ოპერაციები	2,174	1,969
კომუნალური გადახდებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი	2,019	1,334
გარანტიები და აკრედიტივები	209	187
სხვა	72	13
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	34,735	30,693
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	(12,497)	(9,620)
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	(1,068)	(937)
კომუნალურ გადახდებზე გაწეული საკომისიო ხარჯი	(432)	(409)
საკასო ოპერაციები	(371)	(137)
გარანტიები და აკრედიტივები	(146)	(97)
გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი	(14,514)	(11,200)
წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან	20,221	19,493

ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან

ბანკის ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მეტწილად წარმოდგენილია შემოსავლით გასამრჯელოსა და საკომისიოებიდან. 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში აღიარებული ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან შეადგენდა 34,735 ლარს (2020 წ.: 30,693 ლარი).

ბანკი იყენებს ფასს (IFRS) 15-ის 121-ე მუხლით გათვალისწინებულ პრაქტიკული მიზანშეწონილობის პრინციპს და არ წარმოადგენს ინფორმაციას დარჩენილი სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესახებ, რომელთა თავდაპირველი მოსალოდნელი ვადაც მაქსიმუმ ერთი წელია.

22. წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოური ვალუტიდან

	2021	2020
გარიგებებიდან	7,084	7,426
საკურსო სხვაობებიდან	(3,951)	13,160
ვალუტაში გამოსახული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების წმინდა შედეგი	(4,540)	(12,639)
	(1,407)	7,947

სავალუტო წარმოებული ინსტრუმენტის წმინდა შედეგი მოიცავს 3,261 ლარის ოდენობით (2020 წ.: 10,549 ლარი) რეალიზებულ ზარალს, რაც წარმოდგენილია სრული შემოსავლის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში გარიგების მუხლში.

(ათას ლარში)

23. სხვა შემოსავალი

სხვა შემოსავალი მოიცავს:

	2021	2020
შემოსავალი კლიენტთა სესხების და ავანსების დაფარვის დაგვიანებასთან დაკავშირებული ჯარიმებიდან	9,030	6,457
სადაზღვევო ზარალიდან მიღებული შემოსავალი	2,732	–
შემოსავალი კოვიდ-19-თან დაკავშირებული სახელმწიფო სუბსიდიიდან	1,884	2,882
ეფექტი საიჯარო ხელშეკრულების შეწყვეტიდან	1,715	2,244
შემოსულობა აქტივების გაყიდვიდან	254	152
შემოსავალი იჯარიდან	123	102
სხვა	2,646	1,657
სხვა შემოსავლები, სულ	18,384	13,494

24. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები

თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა საოპერაციო ხარჯები მოიცავს შემდეგს:

	2021	2020
ხელფასები	66,312	72,040
ცვალეზადი ყოველთვიური პრემია	8,323	5,959
სამუშაოს შესრულებასთან დაკავშირებული პრემიალური თანხები	6,581	–
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	81,216	77,999

თანამშრომელთა საშუალო რაოდენობა წლის განმავლობაში:

	2021	2020
მუდმივი დასაქმება		
წამყვანი ხელმძღვანელობა	4	6
საშუალო რანგის ხელმძღვანელობა	167	204
სულ თანამშრომლები	4,797	4,369
დროებითი დასაქმება		
სულ თანამშრომლები	743	633
სულ	5,711	5,212

	2021	2020
შეკეთება და ტექნიკური მომსახურება	9,187	1,648
მარკეტინგი და რეკლამა	6,408	4,076
იურიდიული და სხვა პროფესიული მომსახურება	5,130	3,487
კომუნალური ხარჯი	3,624	2,535
კომუნიკაციები	3,507	3,347
იჯარა და ქირა	2,781	2,638
საოპერაციო გადასახადები	2,552	2,467
საოფისე მარაგები	2,433	3,025
დაზღვევა	1,625	925
დაცვა-უსაფრთხოება	782	1,017
აუდიტი, აუდიტთან დაკავშირებული და სხვა მომსახურების ხარჯები	523	449
კორპორაციული წამახალისებელი ღონისძიებები	488	246
მგზავრობის ხარჯი	390	407
სხვა	2,471	1,981
საერთო და ადმინისტრაციული ხარჯები	41,901	28,248

(ათას ლარში)

24. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები (გაგრძელება)

ბანკის აუდიტორის ანაზღაურება 31 დეკემბრით დასრულებული 2021 და 2020 წლებისთვის მოიცავს შემდეგს (დღის გარეშე):

	2021	2020
გასამრჯელო ბანკის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისთვის	353	364
სხვა პროფესიული მომსახურების დანახარჯები	135	225
სულ გასამრჯელო და დანახარჯები	488	589

სხვა აუდიტორებისა და აუდიტორული კომპანიებისთვის მათ მიერ გაწეულ პროფესიულ მომსახურებაში გადასახდელი გასამრჯელო და ასანაზღაურებელი დანახარჯები შეადგენდა 107 ლარი (2020 წ.: 20 ლარი).

25. რისკის მართვა**შესავალი**

ბანკის საქმიანობისთვის გარკვეული რისკებია დამახასიათებელი, და მათი მართვა ხორციელდება გამოვლენის, შეფასებისა და კონტროლის უწყვეტი პროცესით, რისკების ლიმიტებისა და კონტროლის სხვა მექანიზმების მეშვეობით. რისკის მართვას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ბანკის რენტაბელურობისათვის და ბანკის თითოეული თანამშრომელი პასუხისმგებელია რისკების გამომჟღავნებასა და აღმოჩენაზე თავისი საქმიანობის ფარგლებში. ბანკის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო, ლიკვიდურობის, საბაზრო, საოპერაციო რისკები და სხვა არაფინანსური რისკები. ბანკის მიერ დაწერილი რისკის მართვის სისტემა საქმიანობის თითოეული მიმართულებისთვის თითოეული ტიპის რისკის დასაშვებ დონეს აწესებს და უზრუნველყოფს მის დაცვას.

რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი პირების მოვალეობაა, უზრუნველყონ, რომ ბანკი აკმაყოფილებდეს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებულ პოლიტიკას რისკის დასაშვები დონის შესახებ. მასთან შესაბამისობას უზრუნველყოფა ხდება რისკის დასაშვები დონის მაჩვენებლების მუდმივი მეთვალყურეობითა და, გარემოებების შეცვლის შემთხვევაში, ამ პარამეტრების შეცვლის წინადადებების წამოყენებით.

რისკის დასაშვები დონის შესახებ სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის მონიტორინგზე საბოლოო პასუხისმგებლობა აკისრია საწარმოს რისკის მართვის განყოფილებას. პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს რისკის გამოწვევი მოვლენების დადგომისა და ლიმიტების დარღვევის ესკალაციის სცენარებს იმისათვის, რომ დროულად და ეფექტურად დაიწყოს და განახორციელოს რისკის შემცირებისკენ მიმართული წინასწარ განსაზღვრული ზომები. ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობაში ეფექტურად ჩართვის მიზნით, რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკის პარამეტრები უფრო დაწვრილებითი სახით არის წარმოდგენილი ბიზნეს ერთეულებისა და ოპერაციების დონეებზე. დირექტორთა საბჭოს აქტიური მონაწილეობით, რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს სათანადო კომუნიკაციას და სიცხადეს ყველა დონეზე, რისკის ამოგანებთან მიმართებაში, რისკის პროფილის მუდმივ მონიტორინგს და მისი შესაბამისობის შემოწმებას რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკასთან, ასევე რისკების დროულად აღმოჩენასა და მათ შესამცირებლად ზომების შემუშავებას.

რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა

ბანკის რისკის მართვის სისტემის დანერგვასა და ზედამხედველობაზე საბოლოო პასუხისმგებლობა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება. სამეთვალყურეო საბჭოს დაფუძნებული აქვს კომიტეტები, რომლებსაც ევალებათ შესაბამის კონკრეტულ სფეროში ბანკის რისკის მართვის სხვადასხვა პოლიტიკის შედგენა და კონტროლი, რომლებიც აისახება პოლიტიკაში რისკის დასაშვები დონის შესახებ.

ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკა შეიქმნა იმისთვის, რომ მოხდეს ბანკის წინაშე მდგარი რისკების გამოვლენა და გაანალიზება, რისკის სათანადო ლიმიტების დაწესება და კონტროლის მექანიზმების შემუშავება, და რისკებისა და მათი ლიმიტების დაცვის ზედამხედველობა. რისკის მართვის პოლიტიკა და სისტემები რეგულარულად გადაიხედება, რომ მასში აისახოს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარი ცვლილებები. ბანკს, თავისი მართვის სტანდარტებით, პროცედურებითა და ტრენინგებით, აქვს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემო, რომელშიც თანამშრომლებს კარგად აქვთ გააზრებული თავიანთი როლები და მოვალეობები.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა (გაგრძელება)***აუდიტის კომიტეტი*

აუდიტის კომიტეტი პასუხს აგებს ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკასა და პროცედურებთან შესაბამისობის ზედამხედველობაზე, ასევე რისკის მართვის სისტემის ადეკვატურობის შემოწმებაზე ბანკის წინაშე მდგარ რისკებთან მიმართებაში. კომიტეტი პასუხისმგებელია რისკის ძირითად საკითხებზე და მართავს და ამოწმებს რისკთან დაკავშირებულ შესაბამის გადაწყვეტილებებს. აუდიტის კომიტეტს ამ ფუნქციების შესრულებაში შიდა აუდიტი ეხმარება.

შიდა აუდიტი

ბანკში რისკების მართვის პროცესებს მეთვალყურეობს ბანკის შიდა აუდიტი, რომელიც სისტემატური და არა სისტემატური შემოწმებებით ადგენს პროცედურების ადეკვატურობასა და ბანკის შესაბამისობას პროცედურებთან. შიდა აუდიტი ყველა შეფასების შედეგს განიხილავს დირექტორთა საბჭოსთან და აუდიტის კომიტეტს შედეგებსა და რეკომენდაციებს მოახსენებს.

სხვა სტრუქტურული ერთეულები

რისკების იდენტიფიკაციასა და კონტროლს ძირითადად ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭო, თუმცა რისკების მართვა და მონიტორინგი ასევე ხორციელდება ბანკის დამოუკიდებელი განყოფილებების მიერ. რისკის დასაშვები დონის ზღვარს აწესებს სამეთვალყურეო საბჭო, ხოლო მონიტორინგი ევალუბრატ შემდეგ კომიტეტებს და სტრუქტურულ ერთეულებს, დირექტორთა საბჭოს აქტიური მონაწილეობით:

- ▶ საკრედიტო რისკს მართავენ საკრედიტო რისკის კომიტეტები;
- ▶ ლიკვიდურობის რისკს მართავს აქტივ-პასივების კომიტეტი (ALCO);
- ▶ საბაზრო რისკს მართავს აქტივ-პასივების კომიტეტი;
- ▶ საოპერაციო რისკს მართავს საოპერაციო რისკის მართვის დეპარტამენტი დირექტორთა საბჭოსთან მჭიდრო თანამშრომლობით;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოებისა და ტექნოლოგიებთან დაკავშირებულ რისკებს მართავს საინფორმაციო უსაფრთხოების დეპარტამენტი.

კომიტეტები დაკომპლექტებულია ყველა შესაბამისი ბიზნეს ერთეულის წამომადგენლებით და რეგულარულად წარუდგენს ანგარიშს დირექტორთა საბჭოს.

ბანკში ყოველდღიური საქმიანობისა და ოპერაციების თანმდევ რისკების მართვა ბანკის საქმიანობის შესაბამისი მიმართულებების ამოცანაა. ბიზნეს პროცესებს ახლავს მაკონტროლებელი ღონისძიებები, რომლებსაც ახორციელებენ შესაბამისი რისკის განყოფილებების წარმომადგენლები. რისკის მართვის ფუნქციის მქონე სტრუქტურული ერთეულები დაცვის მეორე ხაზს წარმოადგენენ. საკრედიტო, ლიკვიდურობის, საბაზრო, საოპერაციო და სხვა ფინანსური რისკების ყოველდღიურ მართვაზე პასუხისმგებლები არიან შემდეგი დეპარტამენტები:

- ▶ საწარმოს რისკის მართვა;
- ▶ საკრედიტო ანდერაიტინგი;
- ▶ კრედიტების ადმინისტრირება;
- ▶ საკრედიტო კონტროლი;
- ▶ დავალიანების ამოღება;
- ▶ საოპერაციო რისკის მართვა;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოება.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა (გაგრძელება)**

უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის რისკი და შესაბამისობის რისკი იმართება საოპერაციო რისკის მართვის დეპარტამენტის მიერ. დავალიანების ამოღების ფუნქცია გაყოფილია ორ მსხვილ ქვეფუნქციად, რომელთაგან თითოეული პასუხისმგებელია დავალიანების ამოღების პროცესის წარმართვასა და მონიტორინგზე, დაუფარავი დებიტორული დავალიანების ტიპების მიხედვით.

ბანკში ყოველდღიური საქმიანობისა და ოპერაციების თანმდევნი რისკების მართვა ბანკის საქმიანობის შესაბამისი მიმართულებების ამოცანაა. ბიზნეს პროცესები მოიცავს რისკის მართვის წარმომადგენლების ყოველდღიურ ჩართულობას, რა დროსაც ყურადღება მახვილდება რისკის გამოვლენაზე, ანალიზზე, შეფასებასა და შემცირებაზე.

რისკის შეფასებისა და ანგარიშგების სისტემა

ბანკის რისკები ფასდება ისეთი მეთოდით, რომელიც განიხილავს როგორც ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში მოსალოდნელ დანაკარგს, ისე გაუთვალისწინებელ დანაკარგს, რომელიც წარმოადგენს სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე პროგნოზირებულ რეალურ ზარალს. მეთოდი ალბათობებს იყენებს ისტორიულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

რისკების მონიტორინგი და კონტროლი უმთავრესად ხორციელდება რისკის დასაშვები დონის პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებზე დაყრდნობით. ეს ლიმიტები ასახავს ბანკის ბიზნეს სტრატეგიას, საბაზრო გარემოს და მისთვის მისაღებ რისკის დონეს.

ყველა საქმიანობიდან მიღებული ინფორმაცია მოწმდება და მუშავდება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ადრეული რისკების განსაზღვრა, ანალიზი და კონტროლი. ამ ინფორმაციის წარდგენა და განმარტება ხდება დირექტორთა საჭმოსთვის და თითოეული ბიზნეს განყოფილების ხელმძღვანელისთვის. ხელმძღვანელობა ყოველთვიურად აფასებს სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის ადეკვატურობას.

რისკების შესახებ სპეციალურად მომზადებული ანგარიშები მზადდება და ვრცელდება ბანკის ყველა დონეზე, რათა ყველა განყოფილებას ჰქონდეს წვდომა ამომწურავ, სათანადო და განახლებულ ინფორმაციაზე.

რისკის მიტიგაცია

ბანკი იყენებს უზრუნველყოფის საგნებს (ძვირფას ლითონებს, უძრავ ქონებას, ანაზრებს, ფასიან ქაღალდებს, მოძრავ ქონებას, დებიტორულ დავალიანებებს და კომპანიის აქციებს) და დივერსიფიკაციას მისი საკრედიტო რისკების შესამცირებლად.

რისკის ჭარბი კონცენტრაცია

კონცენტრაცია წარმოიქმნება, როდესაც მთელი რიგი მონაწილე მხარეები ჩართულნი არიან ანალოგიურ საქმიანობებში, ერთსა და იმავე გეოგრაფიულ ერთეულში საქმიანობენ, ან აქვთ მსგავსი ეკონომიკური მახასიათებლები, რის გამოც მათ მიერ სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესრულების უნარზე ერთნაირად მოქმედებს ეკონომიკური, პოლიტიკური და სხვა პირობების ცვლილებები. კონცენტრაცია მიგვანიშნებს ბანკის საქმიანობის მეტ მგრძნობელობაზე იმ გარემოებების მიმართ, რომლებიც ზემოქმედებას ახდენენ კონკრეტულ დარგზე ან გეოგრაფიულ მდებარეობაზე. ბანკის რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს იმას, რომ რისკის კონცენტრაციის პოტენციური უარყოფითი გავლენა დროულად გამოვლინდეს, შესაბამისი რისკები სათანადოდ შეფასდეს და, საბოლოოდ, დაიგეგმოს და განხორციელდეს საპასუხო ზომები. პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს ლიმიტებს საკრედიტო, ლიკვიდურობისა და საბაზრო რისკების ჭარბ კონცენტრაციაზე.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი**

საკრედიტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ბანკმა შესაძლოა განიცადოს ზარალი, თუ მისმა კლიენტებმა ან მონაწილე მხარეებმა ვერ შეძლეს სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესრულება. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს და აკონტროლებს რისკის მოცულობაზე მისთვის მისაღები ლიმიტის დაწესებით ცალკეული მონაწილე მხარეების, ასევე გეოგრაფიული და დარგობრივი კონცენტრაციებისთვის და რისკების ამ ლიმიტებთან შესაბამისობის მონიტორინგით.

ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი, რათა უზრუნველყოს გარიგებაში მონაწილე მხარეების კრედიტუნარიანობაში სავარაუდო ცვლილებების ადრეული გამოვლენა. მათ შორის არის უზრუნველყოფის რეგულარული შემოწმებაც. საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი ბანკს საშუალებას აძლევს შეაფასოს რისკებით გამოწვეული პოტენციური ზარალი და მიიღოს მაკორექტირებელი ზომები.

მსესხებლის მიერ ლიმიტების დარღვევის მონიტორინგი ხდება გაცემულ სესხებზე. საკრედიტო კომიტეტი შეიძლება ამ ლიმიტების შეცვლის ინიციატივით გამოვიდეს.

საჭიროების შემთხვევაში ბანკი ითხოვს გირაოს და კომპანიის თავდებობას. საკრედიტო რისკების მონიტორინგი ხდება უწყვეტად, ხოლო მათი გადახედვა ხდება ყოველწლიურად ან უფრო ხშირად.

საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებების რისკები

ბანკი თავის კლიენტებს სთავაზობს გარანტიებს, რომელთა მიხედვითაც ბანკს შესაძლოა მოუწიოს მათი სახელით გადახდა. ასეთი თანხების ამოღება კლიენტებისგან ხდება აკრედიტივის პირობების მიხედვით. ამ შემთხვევაში, ბანკი დგას სესხის გაცემისთვის დამახასიათებელი რისკების წინაშე, ამ რისკების შემცირება ხდება სესხებზე გამოყენებული პოლიტიკისა და კონტროლის პროცესების შესაბამისად.

გაუფასურების შეფასება

ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს გამოითვლის ალბათობის რამდენიმე სცენარზე დაყრდნობით იმისათვის, რომ შეაფასოს ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტი, რომელიც დისკონტირებულია ექვეტურ საპროცენტო განაკვეთთან მიახლოებული განაკვეთით. ფულადი სახსრების დეფიციტი არის სხვაობა ხელშეკრულების შესაბამისად საწარმოსთვის გადასახდელ ფულად ნაკადებს და იმ ფულად ნაკადებს, რომელთა მიღებასაც საწარმო მოელის. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშება მოცემულია ქვემოთ და მისი ძირითადი კომპონენტებია:

PD	დეფოლტის ალბათობა არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება. დეფოლტი შეიძლება დადგეს მხოლოდ შესაფასებელი პერიოდის გარკვეულ მომენტში, თუ ინსტრუმენტის აღიარება მანამდე არ შეწყვეტილა და ჯერ კიდევ პორტფელის ნაწილია.
EAD	დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება არის დავალიანების შეფასება დეფოლტის სამომავლო თარიღისთვის, საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ დავალიანებაში მოსალოდნელი ცვლილებების გათვალისწინებით, რომელთა შორისაც არის ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდა, ხელშეკრულების მიხედვით ან სხვაგვარად, კრედიტების, რომელთა გაცემის ვალდებულება ნაკისრია, მოსალოდნელი ათვისება და გადაუხდელ შენატანებზე დარიცხული პროცენტი. ზოგ შემთხვევაში ბანკი მიმართავს კონსერვატიულ მეთოდს, რომელიც იყენებს დაუფარავ დავალიანებას, როგორც დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავ დავალიანებას.
LGD	დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში არის დროის გარკვეულ მომენტში დეფოლტის დადგომის შემთხვევაში წარმოქმნილი ზარალის შეფასება. ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, მათ შორის უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციის გზით. ჩვეულებრივ, გამოიხატება დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების პროცენტის სახით.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ეფუძნება 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, სანამ ადგილი არ ექნება მნიშვნელოვან ზრდას საკრედიტო რისკში, ორგანიზაციის და გაუფასურების სხვა ინდიკატორების გამოვლენამდე, რა შემთხვევაშიც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ეფუძნება საკრედიტო ზარალს, რომლის წარმოშობაც მოსალოდნელია აქტივის არსებობის მანძილზე (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი. 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ნაწილი, კერძოდ ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის შემთხვევების შედეგად მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომლებიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში. აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება ან ინდივიდუალურად, ან კოლექტიურად, საბაზისო ფინანსური აქტივების პორტფელის ხასიათიდან გამომდინარე.

ბანკმა დაწერა პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც, თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის აფასებს, თავდაპირველი აღიარების შემდეგ მნიშვნელოვნად არის თუ არა გაზრდილი ფინანსური ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი, რისთვისაც ითვალისწინებს დეფოლტის რისკის ცვლილებას ფინანსური ინსტრუმენტის დარჩენილი ვადის განმავლობაში. ზემოაღნიშნულ პროცესზე დაყრდნობით, ბანკი აჯგუფებს თავის სესხებს 1-ელ, მე-2, მე-3 ეტაპებად და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად, როგორც აღწერილია ქვემოთ:

1-ლი ეტაპი:	სესხების თავდაპირველი აღიარებისას ბანკი ქმნის რეზერვს 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით. პირველი ეტაპის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მეორე ეტაპიდან.
მე-2 ეტაპი:	როდესაც სესხის წარმოშობის შედეგად საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი, ბანკი ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს. მეორე ეტაპის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მესამე ეტაპიდან.
მე-3 ეტაპი:	სესხები, რომლებიც გაუფასურებულად მიიჩნევა. ბანკი აღრიცხავს დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების რეზერვს.
შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული:	შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები არის ისეთი ფინანსური აქტივები, რომლებიც გაუფასურებულია თავდაპირველი აღიარებისას. შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით თავდაპირველი აღიარებისას და საპროცენტო შემოსავლის აღიარება შემდეგ ხდება კრედიტის მიხედვით დაკორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის საფუძველზე. არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღიარება ხდება მხოლოდ იმ ოდენობით, რა ოდენობითაც მათში ფიქსირდება შემდგომი ცვლილება.

დეფოლტის და გამოსწორების განმარტება

ბანკი ფინანსურ ინსტრუმენტს გადაუხდელოდ და, შესაბამისად, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსაანგარიშებლად, მე-3 საფეხურზე მყოფად (გაუფასურებულად) მიიჩნევს ყველა ისეთ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებელი 90 დღით დაავიანებს ხელშეკრულების თანახმად გადახდას. ბანკი ბანკების მიმართ არსებულ თანხებს მიიჩნევს გადაუხდელოდ და იღებს დაუყოვნებლივ ზომებს მაშინ, როდესაც დღის განმავლობაში მოთხოვნილი გადახდები არ იფარება საქმიანობის დახურვის დროისთვის ცალკეული ხელშეკრულებების შესაბამისად.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

იმის თვისებრივი შეფასებისას, კლიენტს დარღვეული აქვს თუ არა გადახდის პირობა, ბანკი ასევე განიხილავს სხვადასხვა შემთხვევას, რომლებიც შეიძლება მიუთითებდეს იმაზე, რომ გადახდა არ არის მოსალოდნელი. ამგვარი მოვლენის წარმოშობისას ბანკი ყურადღებით აფასებს მოვლენა გამოიწვევს თუ არა მომხმარებლის დეფოლტირებულად განსაზღვრას და შესაბამისად მიაკუთვნებს მას მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მე-3 ეტაპს ან განსაზღვრავს, ხომ არ შეესაბამება ის მე-2 ეტაპს. ამგვარი მოვლენები მოიცავს:

- ▶ მსესხებლის შიდა რეიტინგი, რომელიც დეფოლტის ან დეფოლტთან მიახლოების დონეს განსაზღვრავს, ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი რისკებისთვის;
- ▶ მსესხებელი მოითხოვს გადაუდებელ დაფინანსებას ბანკისგან;
- ▶ მსესხებლის გარდაცვალება;
- ▶ არსებითი კლება საბაზისო უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებაში, როდესაც სესხის ამოღება მოსალოდნელია უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციიდან;
- ▶ არსებითი კლება მსესხებლის ბრუნვაში ან მნიშვნელოვანი მომხმარებლის მიერ განცდილი ზარალი;
- ▶ ბანკი არ უარყოფს შეთანხმების დარღვევას;
- ▶ მსესხებლის (ან ნებისმიერი იურიდიული პირი მსესხებლის ბანკში) გაკოტრება.

ბანკის პოლიტიკა ფინანსურ ინსტრუმენტს განსაზღვრავს „ლიკვიდირებულად“ და შესაბამისად ახდენს მის რეკლასიფიკაციას მე-3 ეტაპიდან, როდესაც დეფოლტის არცერთი კრიტერიუმი არ წარმოიშვება სულ მცირე ექვსი თანმიმდევრული თვის განმავლობაში. გადაწყვეტილება იმის შესახებ უნდა მოხდეს თუ არა აქტივის მე-2 ან 1-ელ ეტაპში კლასიფიცირება, ლიკვიდირების მომენტში, ასევე მიუთითებს ის თუ არა იმაზე, რომ ადგილი აქვს მნიშვნელოვან ზრდას საკრედიტო რისკში, თავდაპირველი აღიარების შემდეგ.

შიდა რეიტინგი და დეფოლტის ალბათობის შეფასების პროცესი

ბანკის დამოუკიდებელი საკრედიტო რისკის დეპარტამენტი მუშაობს „Standard and Poor's“-ის სარეიტინგო მოდელების გამოყენებით, მნიშვნელოვანი რისკის დონის ბარათების საფუძველზე. მოდელები მოიცავს როგორც თვისებრივ, ისე – რაოდენობრივ ინფორმაციას და, მსესხებლის დამახასიათებელ ინფორმაციასთან ერთად, იყენებენ დამატებით გარე ინფორმაციას, რომელმაც შესაძლოა იმოქმედონ მსესხებლის ქცევაზე. პრაქტიკულობიდან გამომდინარე, მოდელები ასევე ეფუძნება ინფორმაციას ეროვნული და საერთაშორისო გარე სარეიტინგო სააგენტოებიდან. დეფოლტის ალბათობები, რომლებიც მოიცავს მომავალზე ორიენტირებულ ინფორმაციას და ფასს (IFRS) 9-ის რისკების კლასიფიკაციის ეტაპებს, თითოეულ ეტაპს განეკუთვნება. იგივე მეორდება თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის, სიტუაციიდან გამომდინარე.

სახაზინო და ბანკთაშორისი ურთიერთობები

ბანკის გამოსყიდული და ბანკთაშორისი ურთიერთობები და კონტრაქტები მოიცავს ფინანსური მომსახურების ინსტიტუტებს, ბანკებს, ბროკერ-დილერების, ვალუტის გადაცვლის და საკლირინგო ორგანიზაციებს. ამ ურთიერთობებისთვის, ბანკის საკრედიტო რისკის დეპარტამენტი ანალიზს უკეთებს საჯაროდ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას, როგორც არის ფინანსური ინფორმაცია და სხვა გარე მონაცემები (მაგ. გარე რეიტინგები) და ანიჭებს შიდა რეიტინგს, როგორც ნაჩვენებია ცხრილში ქვემოთ.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)***კორპორაციული სესხები და სესხები მცირე ბიზნესისთვის*

კორპორაციული სესხებისთვის, მსესხებლებს აფასებენ ბანკის სპეციალიზებული საკრედიტო რისკის თანამშრომლები. საკრედიტო რისკის შეფასება ეფუძნება საკრედიტო რეიტინგის მოდელს, რომელიც სხვადასხვა ისტორიულ, მიმდინარე და მომავალზე ორიენტირებულ ინფორმაციას, როგორც არის:

- ▶ ისტორიული ფინანსური ინფორმაცია, კლიენტის მიერ მომზადებულ პროგნოზებთან და ბიუჯეტებთან ერთად. ფინანსური ინფორმაცია მოიცავს რეალიზებულ და მოსალოდნელ შედეგებს, გადახდისუნარიანობის კოეფიციენტებს, ლიკვიდურობის კოეფიციენტებს და ნებისმიერ სხვა შესაბამის კოეფიციენტებს, კლიენტის ფინანსური მაჩვენებლების შესაფასებლად. ზოგიერთი ეს ინდიკატორი გათვალისწინებულია მომხმარებლებთან გაფორმებულ სახელშეკრულებო ვალდებულებებში და შესაბამისად ფასდება უფრო მეტი ყურადღებით;
- ▶ საჯაროდ ხელმისაწვდომი ნებისმიერი ინფორმაცია გარე მხარეებისგან კლიენტების შესახებ. ეს მოიცავს სარეიტინგო სააგენტოების მიერ გაცემულ გარე სარეიტინგო შეფასებებს, დამოუკიდებელ ანალიტიკურ ანგარიშებს, საჯაროდ გასაყიდი ობლიგაციების ფასებს ან პრეს-რელიზებს და სტატიებს;
- ▶ ნებისმიერი მაკრო-ეკონომიკური ან გეოგრაფიული ინფორმაცია, მაგ. კონკრეტული ინდუსტრიის და გეოგრაფიული სემენტების შესაბამისი მშპ-ის ზრდა, სადაც ფუნქციონირებს კლიენტი;
- ▶ ნებისმიერი სხვა ობიექტურად დამხმარე ინფორმაცია კლიენტის მართვის ხარისხისა და უნარების შესახებ, კომპანიის მაჩვენებლების შესაბამისად.

რეიტინგის განსაზღვრის ტექნიკების კომპლექსურობა და დეტალიზაცია განსხვავდება ბანკის რისკზე დაქვემდებარების და კლიენტის კომპლექსურობისა და ზომის გათვალისწინებით. მცირე ბიზნესისთვის რამდენიმე ნაკლებად კომპლექსური სესხის რეიტინგის განსაზღვრა ხდება ბანკის საცალო პროდუქტების მოდელების გამოყენებით.

სამომხმარებლო სესხები და საცხოვრებელი სახლის იპოთეკები

ერთგვაროვანი საცალო სესხის ჯგუფები მოდელირდება ყველაზე შესაბამისი მაკროეკონომიკური ცვლადი მონაცემების საფუძველზე. ამის შემდეგ, თითოეულ პროდუქტზე განისაზღვრება ინდივიდუალური მაკროეკონომიკური სცენარი. ყოველ საცალო პროდუქტს ენიჭება მინიმუმ 3 მაკროეკონომიკური ცვლადი. სხვა მნიშვნელოვანი შემავალი ინფორმაცია მოდელებში არის მშპ-ის ზრდა, უმუშევრობის დონე, ცვლილებები შემოსავალში/ხელფასის დონე, პერსონალური დავალიანება, მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, ვალუტის ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი (NEE), სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ინფლაცია, ხოლო საბინაო იპოთეკური სესხებისთვის – კოეფიციენტი „სესხის ფარდობა უზრუნველყოფის ღირებულებასთან“.

დეფოლტირებული ოდენობა

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს ფინანსური ინსტრუმენტების მთლიან საბალანსო ღირებულებას, გაუფასურების დაანგარიშების ფარგლებში, რომელიც ითვალისწინებს კლიენტის უნარს გაზარდოს კრედიტის ოდენობა სანამ დეფოლტირებული გახდება და ასევე პოტენციურ ვადაზე ადრე დაფარვას. დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების დასაანგარიშებლად პირველი ეტაპის სესხისთვის, ბანკი აფასებს დეფოლტის შესაძლო მოვლენებს 12 თვის განმავლობაში, 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დასაანგარიშებლად. მე-2 და მე-3 ეტაპების და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივებისთვის, დეფოლტის შესაძლებლობა გათვალისწინდება მოვლენებზე ინსტრუმენტის არსებობის ვადის განმავლობაში. ზოგ შემთხვევაში ბანკი მიმართავს კონსერვატიულ მეთოდს, რომელიც იყენებს დაუფარავ დავალიანებას, როგორც დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავ დავალიანებას.

*(ათას ლარში)***25. რისკის მართვა (გაგრძელება)****საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)***დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში*

კორპორაციული საკრედიტო აქტივებისთვის, დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების რაოდენობა ფასდება ექვს თვეში ერთხელ ანგარიშის მენეჯერების მიერ და გადაიხედება და მტკიცდება ბანკის საკრედიტო რისკის დეპარტამენტის მიერ.

საკრედიტო რისკის შეფასება ეფუძნება დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების სტანდარტიზებული შეფასების სტრუქტურას, რომელიც იწვევს დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების კონკრეტულ განაკვეთს. დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების ეს განაკვეთები ითვალისწინებს დეფოლტის მომენტისთვის მოსალოდნელ დაუფარავ დავალიანებას იმ თანხასთან შედარებით, რომლის აღდგენაც ან რეალიზაციაც მოსალოდნელია უზრუნველყოფის ნებისმიერი დასაკუთრებული საგნიდან.

ბანკი ახდენს მისი საცალო საკრედიტო პროდუქტების უფრო მცირე ერთგვაროვან პორტფელზედ სეგმენტირებას, იმ მნიშვნელოვანი მახასიათებლების საფუძველზე, რომლებიც შეესაბამება მომავალი ფულადი ნაკადების შეფასებას. გამოყენებული მონაცემები ეფუძნება ზარალის შესახებ მიღებულ ისტორიულ მონაცემებს და ისინი მოიცავენ გარიგების მახასიათებლების უფრო ფართო ნაკრებს (მაგ. პროდუქტის ტიპი, უზრუნველყოფის საგნების უფრო ფართო დიაპაზონი), ასევე ნასესხებ მახასიათებლებს.

საჭიროების შემთხვევაში, გამოიყენება დამატებითი უახლესი მონაცემები და პროგრესული ეკონომიკური სცენარები, ფინანსური ინსტრუმენტების თითოეული ბანკისთვის ფასს (IFRS) 9-ის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების განაკვეთის განსასაზღვრად. საპროგნოზო ინფორმაციის შეფასებისას, მოლოდინი სხვადასხვა სცენარებს ეფუძნება. მნიშვნელოვანი შემავალი ინფორმაციის მაგალითები მოიცავს ცვლილებებს უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებაში, მათ შორის ქონების ღირებულებას იპოთეკისთვის, საქონლის ფასებს, გადახდის სტატუსს ან სხვა ფაქტორებს, რომლებიც ბანკში ზარალზე მეტყველებს.

დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების განაკვეთები ფასდება პირველი, მეორე და მესამე ეტაპებისთვის და თითოეული აქტივის კლასის შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული სეგმენტისთვის. დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების განაკვეთების ამოსავალი მონაცემები ფასდება და, შესაძლებლობის შემთხვევაში, დაკალიბრდება სესხის დაბრუნების მიმდინარე მაჩვენებლების ისტორიულ მონაცემებზე დაყრდნობით შეფასების გზით. იგივე მეორდება თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის, სიტუაციიდან გამომდინარე.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ბანკი მუდმივად ახდენს ყველა მისი აქტივის მონიტორინგს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გათვალისწინებით. იმის განსასაზღვრად, ინსტრუმენტი ან ინსტრუმენტთა პორტფელი 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ექვემდებარება, თუ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, ბანკი აფასებს ჰქონდა თუ არა ადგილი მნიშვნელოვან ზრდას საკრედიტო რისკში თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ეს შეფასება მოიცავს სხვადასხვა პარამეტრების ანალიზს, მათ შორის, შეუზღუდავად, ფინანსური მდგომარეობის და მაჩვენებლების გაუარესებას. საკრედიტო რეიტინგში ცვლილებების მიუხედავად, თუ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდები 30 დღეზე მეტი ხნით არის ვადაგადაცილებული, ითვლება, რომ საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარებიდან მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)***კოლექტიურ საფუძველზე შეფასებული ფინანსური აქტივების დაჯგუფება*

ქვემოთ მოცემული ფაქტორებიდან გამომდინარე, ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს განსაზღვრავს კოლექტიურ ან ინდივიდუალურ საფუძველზე.

აქტივების კლასები ბანკის მიერ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებისას ინდივიდუალურ საფუძველზე მოიცავს შემდეგს:

- ▶ მე-3 ეტაპის აქტივებიდან, მხოლოდ ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი რისკი, მიუხედავად ფინანსური აქტივების კლასისა;
- ▶ მეორე და მესამე ეტაპები – კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის სესხები, რომელთა თანხა ერთ მსესხებელზე აღემატება 300 ათას ლარს;
- ▶ ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი რისკები ფასდება საკრედიტო ზარალის ინდივიდუალურ საფუძველზე შესაფასებლად. ბანკის მეთოდოლოგიის მიხედვით, ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე რისკის მატარებელი კრედიტის მინიმალური ზვარი 300 ათასი ლარია;
- ▶ კრედიტი, რომელიც 300 ათას ლარზე ნაკლებია შეიძლება დაექვემდებაროს ინდივიდუალურ შეფასებას ბანკის ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებით;
- ▶ სახაზინო და ბანკთაშორისი ურთიერთობები (როგორც არის, მოთხოვნები ბანკების მიმართ, ფულადი სახსრების ეკვივალენტები და სავალო საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ამორტიზებული ღირებულებით და სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული).

აქტივების კლასები ბანკის მიერ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებისას კოლექტიურ საფუძველზე მოიცავს შემდეგს:

- ▶ მცირე ბიზნესისთვის ბანკის სესხების უფრო მცირე და მეტად გენერირული ნაშთები;
- ▶ ყველა საცალო პროდუქტი.

ბანკი ამ კრედიტებს უფრო მცირე ერთგვაროვან პორტფელზე დაჯგუფებს, სესხების შიდა და გარე მახასიათებლების კომბინაციის საფუძველზე, როგორც არის, მაგალითად ვადაგადაცელების კალათა, პროდუქტის ტიპი, სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტი ან მსესხებლის ინდუსტრია.

საპროგნოზო ინფორმაცია და მრავალჯერადი ეკონომიკური სცენარები

თავისი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის გამოყენებისას ბანკი ამოსავალ ეკონომიკურ მონაცემებად იყენებს ისეთ ფართო სპექტრის საპროგნოზო ინფორმაციას, როგორც არის:

- ▶ მშპ-ის ზრდა;
- ▶ უმუშევრობის დონე;
- ▶ მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი;
- ▶ სავალუტო რისკები.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებაში გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და მოდელები, ყოველთვის არ მოიცავს ბაზრის ყველა მახასიათებელს, ფინანსური ანგარიშგების გამოშვების თარიღში. ზემოთ თქმულის ასახვად, რაოდენობრივი კორექტირებები ან გადაფარვები იშვიათად ხორციელდება დროებითი ცვლილებების სახით, როდესაც ამგვარი სხვაობები მნიშვნელოვნად არსებითია.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

ბანკი იღებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებულ საპროგნოზო ინფორმაციას. ბანკის საკრედიტო რისკის დეპარტამენტის ექსპერტები განსაზღვრავენ მრავლობით სცენარებთან დაკავშირებულ შეწონილ მონაცემებს. ცხრილებში ნაჩვენებია მნიშვნელოვანი საპროგნოზო ეკონომიკური ცვლადი მონაცემები/დაშვებები, რომლებიც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის თითოეულ ეკონომიკურ სცენარში გამოიყენება.

მნიშვნელოვანი დრაივერები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სცენარი	მინიჭებული ალბათობები, %	2021	2022	2023
ქვეყნის სუვერენული რისკ- პრემიის ცვლილება*	აღმავალი	25%	-2.5 pp	-0.2 pp	-1.0 pp
	საბაზისო				
	სცენარი	50%	-2.5 pp	+0.0 pp	-0.25 pp
	დაღმავალი	25%	-2.5 pp	+2.0 pp	-0.5 pp
ლარი/აშშ დოლარის ნომინალური სავალუტო კურსი	აღმავალი	25%	უცვლელი	4%-იანი გამყარება	2%-იანი გამყარება
	საბაზისო				
	სცენარი	50%	უცვლელი	უცვლელი	უცვლელი 2%-იანი
	დაღმავალი	25%	უცვლელი	10%-იანი ცვეთა	გამყარება
რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (წლიური)	აღმავალი	25%	10.0%	5.0%	5.0%
	საბაზისო				
	სცენარი	50%	10.0%	5.0%	4.0%
	დაღმავალი	25%	10.0%	2.0%	4.0%
უმუშევრობის დონის ცვლილება	აღმავალი	25%	+2.0 pp	-2.0 pp	-1.5 pp
	საბაზისო				
	სცენარი	50%	+2.0 pp	-1.5 pp	-1.0 pp
	დაღმავალი	25%	+2.0 pp	+0.5 pp	-1.0 pp
სფი-ს ინფლაციის ტემპი (წლიური)	აღმავალი	25%	9.5%	5.5%	3.0%
	საბაზისო				
	სცენარი	50%	9.5%	7.0%	2.5%
	დაღმავალი	25%	9.5%	8.0%	4.0%
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (%)	აღმავალი	25%	უცვლელი	-2.5 pp	-1.0 pp
	საბაზისო				
	სცენარი	50%	უცვლელი	-2.0 pp	-1.5 pp
	დაღმავალი	25%	უცვლელი	+0.5 pp	-2.0 pp
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი	აღმავალი	25%	უცვლელი	2.5%-იანი გამყარება	1.5%-იანი გამყარება
	საბაზისო				
	საბაზისო	50%	უცვლელი	უცვლელი 6%-იანი	უცვლელი 1,5%-იანი
	პესიმისტური	25%	უცვლელი	გაუფასურება	გამყარება

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)***საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასების მიხედვით*

ფინანსური აქტივების საკრედიტო რეიტინგი იმართება ბანკის შიდა საკრედიტო სარეიტინგო სისტემით, ზემოთ აღწერილი ფორმით. ცხრილში მოცემულია საკრედიტო ხარისხი აქტივების ტიპების მიხედვით ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგების სასესიო მუხლებისთვის, ცხრილში მოყვანილ კატეგორიებზე დაყრდნობით.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შენიშვნა	მთლიანი შეფასება	სტანდარ- ტული შეფასება	ქვესტანდარ- ტული შეფასება	გაუფასურე- ბული	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში						
	1-ლი ეტაპი	379,666	—	—	—	379,666
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	1-ლი ეტაპი	87,656	—	—	—	87,656
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	8	1,828,394	18,494	8,140	24,693	1,879,721
კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	1-ლი ეტაპი	349,172	2,218	92	—	351,482
	მე-2 ეტაპი	460	153	244	—	857
	მე-3 ეტაპი	—	51	97	1,955	2,103
მიკროსესხები	1-ლი ეტაპი	209,898	1,228	53	—	211,179
	მე-2 ეტაპი	14,721	265	930	—	15,916
	მე-3 ეტაპი	—	95	159	7,868	8,122
სამომხმარებლო სესხები	1-ლი ეტაპი	393,698	10,150	378	—	404,226
	მე-2 ეტაპი	7,054	1,953	3,383	—	12,390
	მე-3 ეტაპი	—	140	271	9,860	10,271
იპოთეკური სესხები	1-ლი ეტაპი	155,726	387	—	—	156,113
	მე-2 ეტაპი	4,793	257	509	—	5,559
	მე-3 ეტაპი	—	—	26	496	522
ოქროს სალომბარდო სესხები	1-ლი ეტაპი	139,879	999	36	—	140,914
	მე-2 ეტაპი	—	—	558	—	558
	მე-3 ეტაპი	—	—	—	770	770
კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები	1-ლი ეტაპი	458,846	598	—	—	459,444
	მე-2 ეტაპი	94,147	—	207	—	94,354
	მე-3 ეტაპი	—	—	1,197	3,744	4,941
სავალო ფასიანი ქაღალდები სესხების გაცემის ვალდებულება	1-ლი ეტაპი	239,654	—	—	—	239,654
	20	121,888	—	—	—	121,888
ფინანსური გარანტიები	1-ლი ეტაპი	17,293	—	—	—	17,293
სულ		2,674,551	18,494	8,140	24,693	2,725,878

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შენიშვნა	მალალი შეფასება	სტანდარ- ტული შეფასება	ქვესტანდარ- ტული შეფასება	გაუფასურე- ბული	სულ	
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში	7	1-ლი ეტაპი	390,352	—	—	390,352	
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	9	1-ლი ეტაპი	203,155	—	—	203,155	
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	8		1,567,272	15,963	3,920	17,699	1,604,854
კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		1-ლი ეტაპი	429,745	1,303	166	—	431,214
		მე-2 ეტაპი	960	210	292	—	1,462
		მე-3 ეტაპი	—	36	93	3,623	3,752
მიკროსესხები		1-ლი ეტაპი	122,975	1,216	186	—	124,377
		მე-2 ეტაპი	17,334	246	665	—	18,245
		მე-3 ეტაპი	—	31	158	4,332	4,521
სამომხმარებლო სესხები		1-ლი ეტაპი	245,550	6,205	75	—	251,830
		მე-2 ეტაპი	6,514	1,637	1,224	—	9,375
		მე-3 ეტაპი	—	76	223	5,604	5,903
იპოთეკური სესხები		1-ლი ეტაპი	142,043	617	7	—	142,667
		მე-2 ეტაპი	4,920	530	238	—	5,688
		მე-3 ეტაპი	—	—	15	1,007	1,022
ოქროს სალომბარდო სესხები		1-ლი ეტაპი	120,272	825	—	—	121,097
		მე-2 ეტაპი	—	—	452	—	452
		მე-3 ეტაპი	—	—	—	493	493
კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები		1-ლი ეტაპი	367,996	1,436	44	—	369,476
		მე-2 ეტაპი	108,963	1,595	82	—	110,640
		მე-3 ეტაპი	—	—	—	2,640	2,640
სავალო ფასიანი ქაღალდები	9	1-ლი ეტაპი	271,192	—	—	—	271,192
ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული.			—	—	—	—	—
სესხების გაცემის ვალდებულება	20	1-ლი ეტაპი	124,625	—	—	—	124,625
ფინანსური გარანტიები	20	1-ლი ეტაპი	12,098	—	—	—	12,098
სულ			2,568,694	15,963	3,920	17,699	2,606,276

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკის შეფასების პოლიტიკა ბანკმა ბალანსზე ასახული კრედიტებისთვის ასე განსაზღვრა:

- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც არ არის ვადაგადაცილებული ანგარიშგების თარიღში, ფასდება როგორც ფინანსური აქტივი მაღალი შეფასებით;
- ▶ ფინანსური აქტივი ანგარიშგების თარიღში 30 დღეზე ნაკლები ვადაგადაცილებით, ფასდება როგორც ფინანსური აქტივი სტანდარტული შეფასებით;
- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის 30 დღიდან 90 დღემდე ვადით არის გადაცილებული, ფასდება სტანდარტულზე დაბალი ხარისხის ფინანსურ აქტივად.

ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკის შეფასების პოლიტიკა ბანკმა ბალანსზე ასახული კრედიტებისთვის ასე განსაზღვრა:

- ▶ კლიენტების ამოუღებელი სასესხო ვალდებულებების შეფასება, რომლებსაც აქვთ სესხები ან გასწევნებისმიერ სხვა საბალანსო რისკს, საბალანსო უწყისის შეფასებას შეესაბამება. სხვა ამოუღებელი სასესხო ვალდებულებებისთვის, პირობითი ამოუღებელი სასესხო ვალდებულებები მიიჩნევა მაღალ შეფასებად. უპირობო ამოუღებელი სასესხო ვალდებულებები ფასდება კლიენტის კრედიტუნარიანობის შესაბამისად, რომელსაც ბანკის ექსპერტები აკონტროლებენ;
- ▶ ფინანსური გარანტიები მიიჩნევა მაღალ დონედ, თუ კლიენტი სახელშეკრულებო პირობების საფუძველზე მოქმედებს. თუ კლიენტი უმეტესად დადებითად მოქმედებს ხელშეკრულების საფუძველზე, ის კლასიფიცირდება სტანდარტული შეფასებით, ხოლო სუსტი შესრულება მიიჩნევა ქვესტანდარტულად და გაუფასურებული ხელშეკრულების დარღვევად.

ბანკის პოლიტიკა ითვალისწინებს მთლიანი საკრედიტო პორტფელის რისკების ზუსტ და სისტემატურ შეფასებას. ეს ამარტივებს არსებული რისკების ეფექტურ მართვასა და საკრედიტო რისკის გავლენის შედარებას საქმიანობის ყველა სფეროსა და პროდუქტის მიხედვით. რეიტინგის სისტემა დამყარებულია სხვადასხვა ფინანსურ ანალიზზე, აგრეთვე დამუშავებულ საბაზრო მონაცემებზე, რაც წარმოადგენს ერთ-ერთ უმთავრეს აუცილებელ კომპონენტს კონტრაქტის რისკის შეფასებისთვის. სხვადასხვა კატეგორიის რისკებისთვის შესაბამისი შიდა რეიტინგი არსებობს. რისკის რეიტინგები ექვემდებარება მუდმივ შეფასებასა და განახლებას.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

ბანკის აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია მოცემულია ქვემოთ:

	2021				2020			
	საქართველო	გეო	დსთ და სხვა უცხო ქვეყნები	სულ	საქართველო	გეო	დსთ და სხვა უცხო ქვეყნები	სულ
აქტივები								
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	312,782	327,031	1,804	641,617	262,607	367,993	1,502	632,102
მოთხოვნები								
საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	87,656	–	–	87,656	203,155	–	–	203,155
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	1,879,721	–	–	1,879,721	1,604,854	–	–	1,604,854
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	239,654	–	–	239,654	271,192	–	–	271,192
სხვა აქტივები	260,046	1,592	1,425	263,063	273,860	2,451	1,234	277,545
	2,779,859	328,623	3,229	3,111,711	2,615,668	370,444	2,736	2,988,848
ვალდებულებები								
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	251,958	97,753	16	349,727	237,007	82,869	2,129	322,005
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	2,110,168	75,451	48,049	2,233,668	2,122,220	30,010	21,169	2,173,399
სუბორდინირებული ვალი	77,275	23,761	11,424	112,460	72,397	27,535	13,640	113,572
საიჯარო ვალდებულება	35,897	–	–	35,897	40,958	–	–	40,958
სხვა ვალდებულებები	30,294	667	–	30,961	29,413	1,700	522	31,635
	2,505,592	197,632	59,489	2,762,713	2,501,995	142,114	37,460	2,681,569
წმინდა აქტივები/ (ვალდებულებები)	274,267	130,991	(56,260)	348,998	113,673	228,330	(34,724)	307,279

წინასწარი გადახდების რისკი

წინასწარი გადახდების რისკი წარმოადგენს ბანკის ფინანსური ზარალის რისკს, როდესაც ბანკის კლიენტები ან კონტრაქტები იხდიან, ან მოითხოვენ გადახდას მოსალოდნელ პერიოდზე ადრე, ან გვიან. მაგალითად, ფიქსირებული განაკვეთის იპოთეკა საპროცენტო განაკვეთების შემცირების შემთხვევაში.

ბანკი აკონტროლებს სესხის ფაქტიური და მოსალოდნელი დაფარვის ან პოტენციური დაგვიანებით გადახდის მოთხოვნებს და ატარებს საჭირო ღონისძიებებს პოტენციური ზარალის აღკვეთის ან მინიმიზების მიზნით, საუკეთესო შესაძლო ნაბიჯების გადადგმის გზით. ბანკი პრაქტიკულად ატარებს მოლაპარაკებებს ახალ პოტენციურ მსესხებელთან, ვადაზე ადრე დაფარვით გამოწვეული საპროცენტო შემოსავლის ნაკლებობის კომპენსირების მიზნით. ნებისმიერი დამატებითი ლიკვიდურობა ინვესტირდება პროცენტიან აქტივებში, შიდა ლიკვიდურობის მართვის პრაქტიკების საფუძველზე.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

ეფექტი ერთი წლის დაუბეგრავ მოგებასა და კაპიტალზე იმ შემთხვევაში, თუ წლის დასაწყისში წინასწარ უნდა იქნეს გადახდილი გადასახდელი ფინანსური ინსტრუმენტების 10%, ხოლო ყველა სხვა ცვლადი უცვლელია, შემდეგნაირად ჩამოყალიბდება:

	<i>წმინდა საპროცენტო შემოსავლის ეფექტი</i>	<i>გავლენა კაპიტალზე</i>
2021	(21,039)	(17,883)
2020	(15,583)	(13,245)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა*ლიკვიდურობის რისკის მართვა და ზედამხედველობა*

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ბანკს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა რომელიმე ფინანსური აქტივით. ლიკვიდურობის მართვის მიმართ ბანკის მიდგომა, შეძლებისდაგვარად ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში იმის უზრუნველყოფა, რომ ყოველთვის ჰქონდეს ვადამოსული ვალდებულებების დაფარვისთვის საკმარისი ლიკვიდურობა როგორც ნორმალურ, ისე სტრესულ პირობებში, დაუშვებელი დანაკარგების განცდისა და ბანკის რეპუტაციისთვის საფრთხის შექმნის გარეშე. სხვა მიზნებში შედის ბანკის საქმიანობის დაფინანსების წყაროების დაბალანსება, სეზონის სტანდარტების დაკმაყოფილება, კრიზისული სიტუაციების მართვა და დაფინანსების დანახარჯების გაკონტროლება.

ლიკვიდურობის რისკის შემცირების ძირითადი ხერხებია ლიკვიდურობის რეზერვების შექმნა, დაფინანსების წყაროების დივერსიფიცირება და დაფინანსების ვადების გახანგრძლივება. თუმცა, სავალდებულო მოთხოვნებზე მნიშვნელოვნად მეტი ლიკვიდურობა მოულოდნელი წმინდა ფულადი ნაკადების შემოდინების გამო თავიდან უნდა იქნეს აცილებული და დირექტორთა საბჭომ უნდა განიხილოს და შეარჩიოს ლიკვიდურობის სათანადო დონემდე დაყვანის ზომები.

ხაზინის განყოფილებას ევალება ლიკვიდურობისა და დაფინანსების რისკების მართვა და მათი შენარჩუნება იმ ზღვრებსა და ლიმიტებში, რომლებიც დაწესებულია პოლიტიკით რისკის დასაშვები დონის შესახებ. ხაზინის განყოფილება ცენტრალიზებულად მართავს ლიკვიდურობის რისკს და მინიმუმ კვირაში ერთხელ წარუდგენს ანგარიშს დირექტორთა საბჭოს. ლიკვიდურობის რისკის მართვასა და მონიტორინგთან დაკავშირებულ უმნიშვნელოვანეს გადაწყვეტილებებს აქტივ-პასივების კომიტეტი იღებს. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტს ანალიზისთვის ამოსავალ მონაცემებს წარუდგენს სახაზინო დეპარტამენტი და საწარმოს რისკის მართვის განყოფილებას. საწარმოს რისკის მართვის დეპარტამენტი დამატებით ატარებს ბანკის ლიკვიდურობის პოზიციის სტრესგამძლეობის ყოველთვიურ ანალიზს და შედეგებს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტს ამცნობს.

ბანკს აქვს აღდგენის გეგმა, რომელიც ითვალისწინებს ზეწოლას ლიკვიდურობის გამომწვევ მოვლენებზე და აღდგენის გეგმის სტრატეგიას. რადგან სტრესის მოვლენის ხასიათის ზუსტად განსაზღვრა წინასწარ შეუძლებელია, შემუშავებულია გეგმები, რომლებიც მოქნილია სტრესის მოვლენის სხვადასხვა ხასიათისა და სიმძიმის მიმართ და შეიცავს მოქმედებათა არჩევანს, რომელიც საჭირო დროს შესაბამისად გამოიყენება. ლიკვიდურობის გამომწვევ მოვლენებს ყოველდღიურად აკონტროლებს სახაზინო დეპარტამენტი და საწარმოს რისკის მართვის განყოფილება. ნებისმიერი პოტენციური გამომწვევი მოვლენა ეცნობება დირექტორთა საბჭოს და განიხილება აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტის მიერ. აღდგენის გეგმა მოიცავს დამატებითი ლიკვიდურობის წარმოქმნის ეტაპობრივ ნაბიჯებს მძიმე სტრესის დასაძლევად, რომლებსაც აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტისა და დირექტორთა საბჭოს მეთვალყურეობით ახორციელებს სახაზინო დეპარტამენტის უფროსი.

ბანკი მიმართავს სტრესულ ტესტირებას და სცენარულ ანალიზს, რომ შეაფასოს მოულოდნელი და მძიმე სტრესის მოვლენების გავლენა მის ლიკვიდურობის პოზიციაზე. სცენარები მოიცავს როგორც ბანკისთვის სპეციფიკურ, ისე ბაზართან დაკავშირებულ რისკის დადგომის შემთხვევებს.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)***სავალდებულო მოთხოვნები*

სებ-ი საქართველოში მოქმედი ყველა ბანკისგან მოითხოვს, რომ დაიცვან მინიმუმ 30.0%-იანი საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი, რომელიც დაანგარიშდება, როგორც საშუალო ლიკვიდური აქტივების თანაფარდობა შესაბამისი თვის საშუალო ვალდებულებებთან, ფინანსური დაწესებულებებისგან ნასესხები სახსრებისა და გარეგანსური ვალდებულებების ნაწილის (ექვს თვემდე დარჩენილი ვადით) ჩათვლით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის თვიური საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი 39.35% იყო (2020 წლის 31 დეკემბერი: 47.11%).

ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი (LCR) დაანგარიშდება ბაზელ III-ის საფუძველზე. სებ-ი ყველა ბანკს ავალდებულებს, რომ ყოველდღიურად შეინარჩუნონ 75.0%-იანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი ლარში, და 100.0%-იანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი უცხოურ ვალუტაში და მთლიანობაში. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მთლიანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი შეადგენდა 134.7%-ს. იგივე კოეფიციენტი ლარში იყო 86.9%, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 205.9% (2020 წლის 31 დეკემბერი: მთლიანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი იყო 146.6%, იგივე კოეფიციენტი ლარში იყო 110.9%, ხოლო უცხოურ ვალუტაში – 173.7%).

დარჩენილი სახელშეკრულებო ვადების ანალიზი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილებში შეჯამებულია 2021 წლის 31 დეკემბრისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული არადისკონტირებული დაფარვის ვალდებულებების მიხედვით. დაფარვები, რომლებიც ექვემდებარება შეტყობინებას, აღრიცხულია იმგვარად, თითქოს შეტყობინება დაუყოვნებლივ მოხდა. თუმცა, ბანკი მოელოდა, რომ მეანაბრეთა უმრავლესობა დაფარვას იმაზე ადრე არ მოითხოვს, ვიდრე ეს ბანკს მოეთხოვება. ცხრილი არ ასახავს მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს, რომლებიც გაწერილია ბანკის ანაზრების ფლობის ისტორიაში.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1 წელზე 3 თვემდე	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე 5 წლამდე	სულ
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	253,832	10,039	78,807	17,095	359,773
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	1,543,669	466,105	267,507	56,045	2,333,326
საიჯარო ვალდებულება	2,188	6,224	21,700	10,054	40,166
სუბორდინირებული ვალი	2,861	7,248	107,826	30,244	148,179
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	1,802,550	489,616	475,840	113,438	2,881,444
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი დაფარული					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების დადებითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(68,611)	–	–	–	(68,611)
გადინება	69,703	–	–	–	69,703
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი დაფარული					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების უარყოფითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(107,509)	–	(93,784)	–	(201,293)
გადინება	107,213	–	105,144	–	212,357

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1 წელზე 3 თვემდე	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე 5 წლამდე	სულ
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	240,413	1,258	56,646	33,241	331,558
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	1,516,275	397,173	279,571	86,609	2,279,628
საიჯარო ვალდებულება	2,427	7,274	32,036	18,137	59,874
სუბორდინირებული ვალი	2,187	7,354	140,477	3,413	153,431
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	1,761,302	413,059	508,730	141,400	2,824,491
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი დაფარული					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების დადებითი სამართლიანი ღირებულება (შემოდინება)	(8,214)	–	(70,948)	–	(79,162)
გადინება	8,028	–	68,507	–	76,535
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი დაფარული					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების უარყოფითი სამართლიანი ღირებულება (შემოდინება)	(157,727)	(33,898)	–	–	(191,625)
გადინება	162,766	38,781	–	–	201,547

ქვემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს სახელშეკრულებო ვადის ამოწურვას ბანკის პირობითი ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის მიხედვით. თითოეული გამოუყენებელი სესხის პირობითი ვალდებულება შეტანილია იმ ყველაზე ადრეული თარიღით, როდესაც შესაძლებელი გახდება მისი გამოყენება. გამოშვებული ფინანსური საგარანტიო ხელშეკრულებების შემთხვევაში, გარანტიის მაქსიმალური თანხა ნაწილდება იმ ყველაზე ადრეულ პერიოდზე, როდესაც შესაძლებელი იქნება გარანტიის გამოთხოვნა.

	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე 5 წლამდე	სულ
2021	139,629	4,306	873	122	144,930
2020	137,490	2,154	1,831	190	141,665

ბანკის ვარაუდით, შესაძლოა ყველა პირობითი ვალდებულება ან უზრუნველყოფა არ იქნას გამოყენებული ვალდებულებების ვადის ამოწურვამდე.

ვადიანობის ანალიზი არ ასახავს მიმდინარე ანგარიშების ისტორიულ სტაბილურობას. მათ ლიკვიდაციას წარსულში უფრო მეტი დრო სჭირდებოდა, ვიდრე ეს ცხრილებშია ნაჩვენები. ეს ნაშთები ზედა ცხრილებში გათვალისწინებულია სამ თვეზე ნაკლებ პერიოდში გადასახდელ თანხებში.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)***აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი*

ხაზინის განყოფილება მართავს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზს. აქტივებისა და ვალდებულებების მოდელირება საჭიროა, როდესაც სახელმწიფო ვადა ადეკვატურად არ ასახავს ლიკვიდურობის რისკის პოზიციას. ბანკის შემთხვევაში ამის ყველაზე მნიშვნელოვანი მაგალითი იქნებოდა საცალო, კორპორაციული და მუნიციპალური თუ სხვა სახელმწიფო ორგანიზაციების მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშები. მართალია, ხელშეკრულებების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშები მოთხოვნამდე იფარება და შემნახველი ანგარიშები მცირე ხნით ადრე მოთხოვნისას, მომხმარებლების ფართო ბაზა – რიცხოვრივი თვალსაზრისითაც და მეანაბრების ტიპების მიხედვითაც – ეხმარება ბანკს ნაშთების მოულოდნელი მერყეობისგან თავის დასაცავად. ასეთი ანგარიშები ქმნის ფინანსური რესურსების სტაბილურ ბაზას ბანკის ოპერაციებისა და ლიკვიდურობის საჭიროებებისთვის. ქვემოთ ცხრილი გვიჩვენებს ბანკის ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზს იმისდა მიხედვით, თუ როდის არის მოსალოდნელი მათი ამოღება ან დაფარვა.

	2021			2020		
	ერთი წლის განმავლობაში		სულ	ერთი წლის განმავლობაში		სულ
	ო	ერთ წელზე მეტ ვადაში		ო	ერთ წელზე მეტ ვადაში	
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	641,617	–	641,617	632,102	–	632,102
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	87,656	–	87,656	203,155	–	203,155
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	758,127	1,121,594	1,879,721	973,725	631,129	1,604,854
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	53,082	186,572	239,654	51,753	219,439	271,192
სულ	1,540,482	1,308,166	2,848,648	1,860,735	850,568	2,711,303
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	261,479	88,248	349,727	239,371	82,634	322,005
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ:	1,330,196	903,472	2,233,668	1,353,475	819,924	2,173,399
მიმდინარე ანგარიშები	660,434	631,292	1,291,726	776,518	542,738	1,319,256
ვადიანი დეპოზიტები (სადეპოზიტო სერტიფიკატების ჩათვლით)	669,762	272,180	941,942	576,957	277,186	854,143
საიჯარო ვალდებულება	1,179	34,718	35,897	6,133	34,825	40,958
სუბორდინირებული ვალი	445	112,015	112,460	–	113,572	113,572
სულ	1,593,299	1,138,453	2,731,752	1,598,979	1,050,955	2,649,934
წმინდა	(52,817)	169,713	116,896	261,756	(200,387)	61,369

აქტივების ვადიანობა დამოკიდებულია მათ საბალანსო თანხებზე და შესაბამისი წლის 31 დეკემბრისთვის, იურიდიული თვალსაზრისით, ყველაზე ადრე გამოყენებად ვადაზე. ვალდებულებების ვადიანობა დამოკიდებულია ხელშეკრულების მიხედვით უადრეს ვადაზე, ან პირველივე მოთხოვნაზე, გარდა მიმდინარე ანგარიშებისა. მიმდინარე ანგარიშების ნაწილი წარმოდგენილია ერთ წელზე მეტი ვადის დიაპაზონში მათი სტაბილური ხასიათის გამო. ვადიანი ანაბრების (მათ შორის სადეპოზიტო სერტიფიკატის) დივერსიფიცირება მეანაბრეთა რაოდენობისა და ტიპის მიხედვით და ბანკის გამოცდილება იმაზე მიუთითებს, რომ აღნიშნული ანგარიშები და ანაბრები წარმოადგენს დაფინანსების გრძელვადიან და სტაბილურ წყაროს, აქედან გამომდინარე ისინი განთავსებულია გეპ-ანალიზის ცხრილში მითითებული სახსრების გადინების სავარაუდო დროის მიხედვით ბანკის მიერ წინა პერიოდების დროს დაგროვილი სტატისტიკური მონაცემისა და მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების „მუდმივ“ ნაწილთან დაკავშირებით გამოთქმული ვარაუდების საფუძველზე.

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)**

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების მიმართ მთლიანმა ვალდებულებებმა შეადგინა 2,233,668 ლარი (2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 2,173,399 ლარი). აქედან მიმდინარე ანგარიშებზე მოდიოდა 1,291,726 ლარი (2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 1,319,256 ლარი). ბანკი ყოველდღიურად ატარებს მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების სტაბილურობის ანალიზს წინა ორი წლის პერიოდისთვის. წინა 24 თვის შესაბამის პერიოდებში ეს ნაშთები 631,292 ლარზე ნაკლები არ ყოფილა (2020 წ.: 542,738 ლარი). ამიტომ, ზედა გრაფიკში ეს თანხები ასახულია, როგორც ვალდებულებები კლიენტების მიმართ ერთ წელზე მეტი ვადის დიაპაზონში. კლიენტების მიმართ ვალდებულებების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადები რომ გაგვეთვალისწინებინა, კუმულაციური ლიკვიდურობის გეპი ერთ წელიწადში, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, უარყოფითი იქნებოდა და შეადგენდა 684,109 ლარს (2020 წლის 31 დეკემბერი: უარყოფითი 280,982 ლარს).

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს საკმარისი ლიკვიდური უზრუნველყოფა ჰქონდა, რათა შეტყობინებისთანავე მოეზიდა სებ-იდან 61,101 ლარი (2020 წ.: 112,959 ლარი).

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი, რომელიც მოქმედებს ფინანსური ბაზრის მთლიან მაჩვენებლებზე. საბაზრო რისკების ძირითადი ტიპები მოიცავს საპროცენტო განაკვეთების რისკს, სავალუტო რისკს და მათი არასტაბილურობის დონეს. საბაზრო რისკი მეტწილად სავაჭრო საქმიანობებიდან წარმოიშობება. ბანკი არ გასწევს სავაჭრო საქმიანობებთან დაკავშირებულ საბაზრო რისკს, რადგან ბანკი, დასაშვები რისკის დონესთან ერთად, არ არის ჩართული სავაჭრო საქმიანობებში. საბანკო საქმიანობებთან დაკავშირებული საბაზრო რისკი მოიცავს საკუთარი კაპიტალის დაღუპვის რისკს და საპროცენტო განაკვეთის და სავალუტო რისკს, რომელიც საშუალო საბანკო საქმიანობებიდან მოდის. საბანკო ჩანაწერებში ბანკი გასწევს საპროცენტო განაკვეთის და სავალუტო რისკებს.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი წარმოიქმნება შესაძლებლობიდან, რომ საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებები გავლენას იქონიებს ფინანსური ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების მომავალ მოძრაობაზე ან სამართლიან ღირებულებებზე.

მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგების მგრძნობელობა წარმოადგენს ფინანსური ინსტრუმენტების განაკვეთების გადასინჯვის ან დაფარვის ვადის თავისებურებების გამო ერთი წლის წმინდა საპროცენტო შემოსავალზე საპროცენტო განაკვეთებში ნაგარაუდვეი ცვლილებების ეფექტს. ბანკს ექნება საპროცენტო განაკვეთის რისკი, თუ კონკურენტები მკვეთრად შეამცირებენ საპროცენტო განაკვეთებს სასესხო პროდუქტებზე ან გაიზრდება ფულადი სახსრების მოზიდვის ხარჯი მაკროეკონომიკური, და კონკრეტულად ჯგუფთან დაკავშირებული, მოვლენების გამო.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი წარმოიშობა მაშინ, როდესაც სავალუტო კურსის ცვლილებამ შესაძლოა გავლენა იქონიოს ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულებაზე. სებ-ის მოთხოვნით, ბანკს ევალება ბალანსური და მთლიანი აგრეგირებული (გარეგანსურის ჩათვლით) ღია სავალუტო პოზიციების მონიტორინგი და ამ უკანასკნელის შენარჩუნება ბანკის მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის 20.0%-ის ოდენობით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა შეინარჩუნა აგრეგირებული ღია სავალუტო პოზიცია საზედამხედველო კაპიტალის 10.9%-ის ოდენობით (2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 13.8%).

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საბაზრო რისკი (გაგრძელება)**

ბანკს დამტკიცებული აქვს სავალუტო რისკი მართვის პოლიტიკა, რომლის მიზანიც არის ბანკისთვის სავალუტო რისკების მართვის პარამეტრების დაწესება.

სავალუტო რისკის მართვის პროცესი, სხვებთან ერთად, შემდეგსაც მოიცავს:

- ▶ ადეკვატური მეთოდოლოგიის შერჩევა სავალუტო რისკის გამოვლენასა და რაოდენობრივ შეფასებაზე;
- ▶ ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიური მონიტორინგი;
- ▶ სავალუტო რისკის მინიმუმამდე დაყვანა დადგენილი ლიმიტების დაცვით;
- ▶ გაზრდილი სავალუტო რისკის არსებული და მოსალოდნელი უარყოფითი ტენდენციების გამოვლენა და ამის მიზეზებისა და შესაძლო შედეგების ანალიზი;
- ▶ რეკომენდაციების შემუშავება სავალუტო რისკის მართვის სტრატეგიაზე;
- ▶ სავალუტო რისკის ოპერაციებში გამოყენებული ინსტრუმენტების ტიპებისა და ლიმიტების განსაზღვრა.

პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს რისკის დონის ლიმიტებს ვალუტების მიხედვით და ასევე აგრეგირებული რისკის პოზიციების ლიმიტებს, რომლებიც უფრო კონსერვატიულია, ვიდრე სებ-ის მიერ დაწესებული ლიმიტები. ბანკის მხრიდან ამ ლიმიტების დაცვა ყოველდღე კონტროლდება სახაზინო დეპარტამენტის და საწარმოს რისკის მართვის განყოფილების მიერ.

ქვემოთ ცხრილებში წარმოდგენილია ბანკისათვის ყველაზე მაღალი რისკის მატარებელი ვალუტები, რომლებშიც ძირითადად გამოხატულია ბანკის არასავაჭრო ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ანალიზის დროს ფასდება უცხოური ვალუტის ლარის მიმართ კურსის ცვლილების ეფექტი, როდესაც მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგების ყველა სხვა პირობა უცვლელია (სავალუტო კურსის მიმართ მგრნობიარე ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების გამო). კაპიტალზე ეფექტი არ განსხვავდება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაზე ეფექტისგან. ცხრილში უარყოფითი მაჩვენებელი ასახავს პოტენციურ წმინდა შემცირებას მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებასა ან კაპიტალში, ხოლო დადებითი მაჩვენებელი კი ასახავს პოტენციურ წმინდა ზრდას.

ვალუტა	გამყარება/ ლარის გაცვლითი კურსის (გაუფასურება) შესაბამის ვალუტასთან მიმართებაში, %- ული გამოხატულებით 2021		გამყარება/ ლარის გაცვლითი კურსის (გაუფასურება) შესაბამის ვალუტასთან მიმართებაში, %- ული გამოხატულებით 2020	
	ეფექტი დასაბეგრ მოგებაზე 2021		ეფექტი დასაბეგრ მოგებაზე 2020	
აშშ დოლარი	11.53%	(2,658)	6.34%	(2,077)
ევრო	0.18%	(2,652)	0.18%	(16)

(ათას ლარში)

25. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საოპერაციო რისკი**

საოპერაციო რისკი განისაზღვრება, როგორც ფინანსური ზარალის განცდის საფრთხე, რომელსაც განაპირობებს შიდა პროცესების, სისტემების, ან ადამიანების არაადეკვატურობა ან უმოქმედობა, ან გამიზნული, შემთხვევითი, თუ ბუნებრივი გარე მოვლენები. გარე მოვლენებს, სხვებთან ერთად, მიეკუთვნება თაღლითობა, წყალდიდობა, ხანძარი, მიწისძვრა, ტერორისტების თუ ჰაკერების თავდასხმა. საკრედიტო ან საბაზრო მოვლენები, როგორც არის გადაუხდელობა ან ღირებულების მერყეობა საოპერაციო რისკის ფარგლებში არ ექვევა. საოპერაციო რისკის ნაწილია შესაბამისობის რისკიც. შესაბამისობის რისკი არის იმის შესაძლებლობა, რომ ბანკს მარეგულირებელი ორგანოსგან დაეკისროს სანქციები, განიცადოს ფინანსური ზარალი და/ან საფრთხე შეექმნას მის რეპუტაციას იმის გამო, რომ მან ვერ შეასრულა მოქმედი კანონმდებლობა, კანონქვემდებარე აქტები და ნორმები. საოპერაციო რისკი არ მოიცავს რეპუტაციის და სტრატეგიულ რისკს.

საოპერაციო რისკების მართვის მიზანია არაადეკვატური ან გაუმართავი შიდა პროცესებიდან, ადამიანებიდან და სისტემებიდან, ან გარე მოვლენებიდან წარმოშობილი რისკების იდენტიფიცირება და მათი გავლენის შემცირება შესაბამის ვითარებაში, ან ეკონომიკური პასუხისმგებლობის ფარგლებში.

ბანკმა შექმნა საოპერაციო რისკების მართვის სტრუქტურა და ყველა შესაძლო ღონისძიებას ატარებს იმის გასაზრებლად, თუ რამდენად ექვემდებარება ბიზნესი სხვადასხვა საოპერაციო რისკებს, რომლებიც წარმოიშვება არაადეკვატური ან გაუმართავი შიდა პროცესებიდან, ადამიანებიდან ან სისტემებიდან, ან გარე მოვლენებიდან. საოპერაციო რისკების მართვის სტრუქტურის მიზანია ბანკს მისცეს საოპერაციო რისკის ეფექტურობის და შესაბამისობის შესახებ ინფორმაციის მოგროვების, შეფასების, მართვისა და ანგარიშგების შესაძლებლობა.

საოპერაციო რისკების მართვის დეპარტამენტის, ფიზიკური უსაფრთხოების დეპარტამენტის, პრობლემური სესხებისა და სასამართლო დავების, შიდა აუდიტისა და ბიზნესის მფლობელების პასუხისმგებლობები განსაზღვრულია საოპერაციო რისკების მართვის პოლიტიკაში საოპერაციო რისკების მართვის სტრუქტურის ფარგლებში.

ზოგადად, ბანკს არ გააჩნია საოპერაციო რისკების დასაშვები დონე და მისი მიზანია რისკის მოვლენებით გამოწვეული ზარალის შემცირება იმ დონემდე, სადაც მათ არსებითი გავლენა არ ექნება ბანკზე. ბანკს თაღლითობასთან, ინფორმაციის უსაფრთხოებასთან (ინფორმაციული ტექნოლოგიების ჩათვლით) და შესაბამისობის დარღვევებთან დაკავშირებული დაბალი დასაშვები დონე აქვს, შესაბამისად ბანკი ყველა ღონეს ხმარობს იმისათვის, რომ აღმოფხვრას ამ ტიპის რისკები. ამგვარი შემთხვევების უმრავლესობა სამართალდამცავ ორგანოებში მიემართება.

ყველა ინციდენტის, ზარალის და შესაძლო ხარვეზების შესახებ მტკიცებულებების მოპოვების და მათზე შესაბამისი რეაგირებისთვის შემუშავებულია რისკის მოვლენების მონაცემთა ბაზა. ეს არის ტექნიკური ინსტრუმენტი ბანკისთვის, ამგვარი ინფორმაციის სისტემატიურად მოსაპოვებლად. ეს ინფორმაცია გამოიყენება რისკების იდენტიფიცირების პროცესის და მათი მართვის შესაბამისი მიდგომების გაუმჯობესებისთვის. მონაცემების მოგროვებას და მათ შესაბამის ანალიზს ცენტრალიზებული წესით ახორციელებს საოპერაციო რისკების მართვის დეპარტამენტი. რისკის მოვლენების მონაცემთა ბაზიდან საოპერაციო რისკის მოვლენები არსებითი გავლენებით, რომლებსაც მოყვება პირდაპირი და არაპირდაპირი ზარალი, ანგარიშის სახით წარედგინება დირექტორთა საბჭოს.

ბანკის სტანდარტებთან შესაბამისობას ხელს უწყობს შიდა აუდიტის მიერ განხორციელებული პერიოდული შემოწმებების პროგრამა. შიდა აუდიტის შემოწმებების შედეგები განიხილება შესაბამისი მიმართულებების ხელმძღვანელებთან და შედეგები წარედგინება აუდიტის კომიტეტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს.

რისკის შემცირების მნიშვნელოვანი კონტროლები, რომლებსაც იყენებს ბანკი, მისი საოპერაციო რისკ-პროფილიდან და სამეთვალყურეო საბჭოს რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკიდან მომდინარეობს. ბანკი აქტიურად იყენებს კორპორაციულ დაზღვევას თავისი საოპერაციო რისკების შესამცირებლად.

(ათას ლარში)

26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები**სამართლიანი ღირებულებით შეფასების პროცედურა**

ისეთ მნიშვნელოვან აქტივებს, როგორც არის ძირითადი საშუალებები, გარე შემფასებლები აფასებენ. გარე შემფასებლების დაქირავების თაობაზე ხელმძღვანელობა ყოველწლიურად იღებს გადაწყვეტილებას ბანკის აუდიტის კომიტეტთან შეთანხმებით. შერჩევის კრიტერიუმებში შედის ბაზრის ცოდნა, რეპუტაცია, დამოუკიდებლობა და პროფესიული სტანდარტების დაცვა. შემფასებლების როტაცია ყოველ სამ წელიწადში ერთხელ ხდება. ხელმძღვანელობა, ბანკის გარე შემფასებლებთან გამართული განხილვების შემდეგ გადაწყვეტს, თითოეულ შემთხვევაში შეფასების რომელი მეთოდები და მონაცემები გამოიყენოს.

ანგარიშგების თითოეული თარიღისთვის ბანკი აანალიზებს იმ აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულებების ცვლილებას, რომელთა ხელახლა შეფასებაც აუცილებელია ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკიდან გამომდინარე. ამ ანალიზისთვის ხელმძღვანელობა ამოწმებს ბოლო შეფასებაში გამოყენებულ ძირითად მონაცემებს, რისთვისაც შეფასების გაანგარიშებაში გამოყენებულ ინფორმაციას უდარებს ხელშეკრულებებსა და სხვა შესაბამის დოკუმენტებს. ხელმძღვანელობა, ბანკის გარე შემფასებლებთან ერთად, ასევე ადარებს ყოველ ცვლილებას თითოეული აქტივისა და ვალდებულების სამართლიან ღირებულებაში შესაბამის გარე წყაროებთან, რათა განსაზღვროს ეს ცვლილება კანონზომიერია, თუ არა. ხელმძღვანელობა და ბანკის გარე შემფასებლები შეფასების შედეგებს წარუდგენენ აუდიტის კომიტეტსა და ბანკის დამოუკიდებელ აუდიტორებს. ამასთან, ხდება შეფასებაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების განხილვაც.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

შეფასების ტექნიკის მეშვეობით ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისა და წარდგენისათვის ბანკი შემდეგ იერარქიას იყენებს:

- ▶ დონე 1: ანალოგიური აქტივებისა და ვალდებულებების კოტირებული (არაკორექტირებული) ფასები მოქმედ ბაზარზე;
- ▶ დონე 2: სხვა მეთოდები, რომლებისთვისაც გამოყენებული ყველა ამოსავალი მონაცემი, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს აღრიცხულ სამართლიან ღირებულებაზე, არის პირდაპირ ან არაპირდაპირ განსაზღვრადი; და
- ▶ დონე 3: მეთოდი, რომლის დროსაც გამოიყენება ამოსავალი მონაცემები, რომლებსაც მნიშვნელოვანი გავლენა აქვთ აღრიცხულ სამართლიან ღირებულებაზე და არ ეყრდნობიან საბაზრო მონაცემებს.

სამართლიანი ღირებულების შესახებ განმარტებითი შენიშვნის მიზნებისთვის, ბანკმა აქტივების და ვალდებულებების კლასი განსაზღვრა აქტივის ან ვალდებულების ხასიათის, თვისებებისა და რისკების ან, ზემოაღნიშნული განმარტების შესაბამისად, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონის მიხედვით.

(ათას ლარში)

26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)

		სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
2021 წლის 31 დეკემბერს	შეფასების თარიღი	(დონე 1)	(დონე 2)	(დონე 3)	სულ
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები					
	2021 წლის				
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი	–	1,093	–	1,093
	2021 წლის				
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი	–	–	3,491	3,491
ძირითადი საშუალებები – მიწა და შენობა-ნაგებობები	2021 წლის				
	31 დეკემბერი	–	–	91,186	91,186
		–	1,093	94,677	95,770
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
	2021 წლის				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	31 დეკემბერი	–	641,617	–	641,617
	2021 წლის				
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	31 დეკემბერი	–	87,656	–	87,656
	2021 წლის				
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	31 დეკემბერი	–	1,879,721	–	1,879,721
	2021 წლის				
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	31 დეკემბერი	–	239,654	–	239,654
		–	2,848,648	–	2,848,648
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ვალდებულებები					
	2021 წლის				
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი	–	9,844	–	9,844
		–	9,844	–	9,844
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
	2021 წლის				
ვალდებულებები ფინანსური დაწესებულებების წინაშე	31 დეკემბერი	–	349,727	–	349,727
	2021 წლის				
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	31 დეკემბერი	–	2,233,668	–	2,233,668
	2021 წლის				
საიჯარო ვალდებულება	31 დეკემბერი	–	35,897	–	35,897
	2021 წლის				
სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი	–	112,460	–	112,460
		–	2,731,752	–	2,731,752

(ათას ლარში)

26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)

		სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
2020 წლის 31 დეკემბერს	შეფასების თარიღი	(დონე 1)	(დონე 2)	(დონე 3)	სულ
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები					
	2020 წლის				
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი	–	2,297	–	2,297
	2020 წლის				
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი	–	–	3,267	3,267
ძირითადი საშუალებები – მიწა და შენობა-ნაგებობები	2020 წლის				
	31 დეკემბერი	–	–	92,174	92,174
		–	2,297	95,441	97,738
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	2020 წლის	–		–	
	31 დეკემბერი		632,102		632,102
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	2020 წლის	–		–	
	31 დეკემბერი		203,155		203,155
	2020 წლის	–		–	
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	31 დეკემბერი		1,604,854		1,604,854
	2020 წლის				
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	31 დეკემბერი	–	271,192	–	271,192
		–	2,711,303	–	2,711,303
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ვალდებულებები					
	2020 წლის				
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი	–	9,744	–	9,744
		–	9,744	–	9,744
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
ვალდებულებები ფინანსური დაწესებულებების წინაშე	2020 წლის				
	31 დეკემბერი	–	322,005	–	322,005
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	2020 წლის				
	31 დეკემბერი	–	2,173,399	–	2,173,399
	2020 წლის				
საიჯარო ვალდებულება	31 დეკემბერი	–	40,958	–	40,958
	2020 წლის				
სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი	–	113,572	–	113,572
		–	2,649,934	–	2,649,934

(ათას ლარში)

26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც არ აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით

წინამდებარე ცხრილში გაწერილია ბანკის იმ ფინანსური ინსტრუმენტების საბალანსო ღირებულებებისა და სამართლიანი ღირებულებების შედარება კატეგორიების მიხედვით, რომლებიც აღირიცხება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში და მათი სამართლიანი ღირებულება არსებითად განსხვავდება მათი საბალანსო ღირებულებისგან. ცხრილი არ მოიცავს არაფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებებს.

	<i>საბალანსო ღირებულება სამართლიანი ღირებულება</i>		<i>აუღიარებელი შემოსულობა/ (ზარალი)</i>	<i>საბალანსო ღირებულება სამართლიანი ღირებულება</i>		<i>აუღიარებელი შემოსულობა/ (ზარალი)</i>
	<i>2021</i>	<i>2021</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>	<i>2020</i>	<i>2020</i>
ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები						
მომხმარებელზე გაცემული სესხები	1,879,721	1,855,245	(24,476)	1,604,854	1,608,041	3,187
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	239,654	239,821	167	271,192	270,694	(498)
ვალდებულებები ფინანსური დაწესებულებების წინაშე	349,727	346,049	3,678	322,005	316,983	5,022
ვალდებულებები მომხმარებლების მიმართ	2,233,668	2,221,155	12,513	2,173,399	2,175,050	(1,651)
საიჯარო ვალდებულება	35,897	35,971	(74)	40,958	47,730	(6,772)
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	87,656	87,656	–	203,155	203,155	–
სუბორდინირებული ვალი	112,460	113,319	(859)	113,572	122,361	(8,789)
არარეალიზებული სამართლიანი ღირებულების მთლიანი უღიარებელი ცვლილება			(9,051)			(9,501)

შეფასების მეთოდები და დაშვებები

ქვემოთ მოცემულია მეთოდოლოგია და დაშვებები, რომლებიც გამოიყენება ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრად გამოიყენება, ასევე ერთეულები, რომლებიც არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუმცა მათი სამართლიანი ღირებულება განსაზღვრულია.

აქტივები და ვალდებულებები, რომელთა სამართლიანი ღირებულება უახლოვდება მათ საბალანსო ღირებულებას

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებებისთვის, რომლებიც არ არიან ლიკვიდური ან ხასიათდებიან მოკლევადიანი (სამ თვეზე ნაკლები) დაფარვის ვადით, ასევე მცურავი საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტებისთვის, ნაგარაუდევია, რომ მათი საბალანსო ღირებულება სამართლიან ღირებულებას არის მიახლოებული.

(ათას ლარში)

26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)****წარმოებული ინსტრუმენტები**

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც შეფასებულია აქტიური ბაზრის მონაცემების გამოყენებით, ძირითადად წარმოადგენს საპროცენტო სვოპებს, სავალუტო სვოპებს და ფორვარდულ სავალუტო ხელშეკრულებებს. შეფასებისთვის ყველაზე ხშირად გამოყენებული მეთოდებია მოიცავს ფორვარდულ ფასწარმოქმნას, სვოპის მოდელს, რომლებისთვისაც გამოიყენება მიმდინარე ღირებულების გაანგარიშება. მოდელები შეიცავს სხვადასხვა მონაცემს მხარეთა საკრედიტო რეიტინგის, სავალუტო სვოპების და ფორვარდული კურსისა და საპროცენტო განაკვეთის მრუდის ჩათვლით.

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

კოტირებული თამასუქების და ობლიგაციების სამართლიანი ღირებულება ეყრდნობა ფასების კოტირებას საანგარიშგებო თარიღისთვის და მიეკუთვნება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მე-2 დონეს. არაკოტირებული ინსტრუმენტების, მომხმარებლებზე გაცემული სესხების, კლიენტთა ანაზრების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების, სეზონის და საკრედიტო დაწესებულებებისთვის გადასახდელი თანხების და სხვა ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირებით ანალოგიური პირობების, საკრედიტო რისკის და ვადის მქონე სესხის მიმდინარე განაკვეთების გამოყენებით.

საინვესტიციო ქონება და შენობა-ნაგებობები

უძრავი ქონების შეფასების სამი ძირითადი მეთოდი არსებობს:

საბაზრო მიდგომა

განსაზღვრავს უძრავი ქონების საბაზრო ფასის ზღვარს, რისთვისაც ამოწმებს მყიდველების მიერ შესაფასებელი ქონების ანალოგიურ ობიექტებში გადახდილ ფასებს. ხდება ყიდვის გარიგების საფუძვლიანი შემოწმება, რათა დაზუსტდეს, რომ გარიგების მხარეები სათანადოდ იყვნენ მოტივირებული. არ განიხილება ისეთი გასაყიდი ფასები, რომლებშიც გარიგების მხარეს აქვს ბაზრის ტიპური მონაწილისგან განსხვავებული მოტივაცია, მაგ. სპეციფიკური ყიდვა-გაყიდვის გარიგებები, სადაც მყიდველი მზად არის ზედმეტი გადაიხადოს გარკვეულ ქონებაში. ამ მეთოდის მიხედვით ხდება შედარების ერთეულების, მაგალითად შენობის მთლიანი ფართობის ერთი კვადრატული მეტრის ფასის გაანალიზება. გაყიდვების/კოტირების კორექტირებები ხდება ადგილმდებარეობის, ზომის, სიძველისა და მდგომარეობის, დაფინანსებისა და ბევრი სხვა ფაქტორის მიხედვით, რომლებმაც შეიძლება რამე გავლენა მოახდინონ ღირებულებაზე.

შესაფასებელი ქონების საბაზრო ღირებულების გაყიდვების შედარებითი (საბაზრო მონაცემების) მეთოდით ანალიზისას გამოიყენება საუკეთესო ხელმისაწვდომი, უახლესი და მსგავსი ობიექტების გასაყიდი/კოტირებული ფასები საანგარიშგებო თარიღისთვის.

შესადარისი ობიექტების გაყიდვისა და კოტირების ფასების შესახებ ინფორმაცია მიიღება საბროკერო კომპანიებისგან, შუამავლებისა და ბროკერებისგან, ასევე საჯარო წყაროებიდან, მათ შორის ვებგვერდებზე განთავსებული საბროკერო მომსახურების განცხადებებიდან და გამოქვეყნებული მონაცემებიდან. შემდეგ ხდება ამ ინფორმაციის გადამოწმება ობიექტების მფლობელებთან და/ან აღნიშნულ გარიგებებში მონაწილე პრინციპალებთან თუ ბროკერებთან.

(ათას ლარში)

26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)***დანახარჯების მეთოდი*

უძრავი ქონების ღირებულებას განსაზღვრავს ანალოგიური დანიშნულებით მიწის შესყიდვისა და ახალი შენობის აშენების ან ძველი შენობის განახლების ხარჯის გამოანგარიშებით, დაგვიანებით გამოწვეული დამატებითი ხარჯების გარეშე. მიწისა და მშენებლობის ხარჯებს, ჩვეულებრივ, ემატება მეწარმის წამახალისებელი ანაზღაურება ან დეველოპერის მოგება/ზარალი. ძველი შენობების შემთხვევაში დანახარჯების მეთოდი გამოიყენება ცვეთის ხარჯის გამოსათვლელად, ფიზიკური ცვეთისა და ფუნქციონალური ცვეთის ჩათვლით.

ხარჯის ჩანაცვლების მეთოდის ძირითადი მიდგომა იმას გულისხმობს, რომ არავინ გადაიხდის მოცემულ ქონებაში იმაზე მეტს, ვიდრე დაუჯდებოდა მისი აშენება.

დანახარჯების მეთოდი შემდეგ ეტაპებს მოიცავს:

- ▶ მიწის სავარაუდო ღირებულების გაანგარიშება;
- ▶ გაუმჯობესების აღდგენითი ან ჩანაცვლების ხარჯის გაანგარიშება;
- ▶ ყველა წყაროდან (ფიზიკური, ფუნქციონალური ცვეთა, გარეგანი და ეკონომიკური დაძველება) დარიცხული ცვეთის გაანგარიშება;
- ▶ აღდგენითი ან ჩანაცვლების ხარჯიდან დარიცხული ცვეთის გამოკლება, ცვეთის დარიცხვის შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯის გამოსათვლელად;
- ▶ აღჭურვილობის ხარჯის გაანგარიშება და ცვეთის გამოკლება;
- ▶ ცვეთის დარიცხვის შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯის დამატება ცვეთის დარიცხვის შემდგომ აღჭურვილობის ხარჯისა და მიწის ღირებულებისთვის, ქონების მთლიანი ღირებულების მისაღებად.

შემოსავლის კაპიტალიზაციის მეთოდი

შემოსავლების წარმოქმნის მეთოდოლოგია ეყრდნობა შესაფასებელი ქონების ექსპლუატაციის შედეგად მიღებულ ჰიპოთეტურ შემოსავალს. უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების მიახლოებითი გაანგარიშება ხდება კაპიტალიზაციის კოეფიციენტზე დაყრდნობით, რომელიც გამოითვლება ალტერნატიული საინვესტიციო მეთოდოლოგიის გრძელვადიანი განაკვეთის საფუძველზე.

დისკონტირებული ფულადი ნაკადები

დასრულებული საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდით. რეალური და პროგნოზირებული საბაზრო მოთხოვნის, საწარმოებელი საქონლის/გასაწევი მომსახურების ტიპების, ფასწარმოქმნის პოლიტიკისა და ბაზარზე მოსალოდნელი კონკურენციის საფუძველზე, შემუშავდება ბიზნესის სტრატეგიული ფინანსური პროგნოზი. დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდით, ქონების სამართლიანი ღირებულების დაანგარიშება ხდება ექსპლუატაციის ვადის განმავლობაში მისი საკუთრების შედეგად მისაღები სარგებლისა და ვალდებულების დაშვებების საფუძველზე, გასვლის და საბოლოო ღირებულების ჩათვლით. დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდი შემოსავლის მეთოდით შეფასების ფარგლებში ფართოდ გამოიყენება და ნიშნავს უძრავ ქონებაზე ფულადი ნაკადების პროგნოზირებას. შემდეგ ხდება ამ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირება საბაზრო დისკონტირების განაკვეთით, რათა დადგინდეს უძრავ ქონებასთან დაკავშირებით შემომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება. ფულადი ნაკადების ვადიანობასა და შემოდიდება-გადინების დროებზე მოქმედებს ისეთი მოვლენები, როგორიც არის იჯარის გადასინჯვა, საიჯარო ხელშეკრულების განახლება და მოიჯარეების მოზიდვის, ხელახლა გაქირავების, ხელახლა განვითარების ან განახლების შესაბამისი პერიოდები. მიზანშეწონილ ვადას განსაზღვრავს ანალოგიური უძრავი ქონებისთვის დამახასიათებელი საბაზრო ქცევა.

(ათას ლარში)

26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)**

საინვესტიციო ქონების შეთხვევაში, პერიოდული ფულადი ნაკადი ჩვეულებრივ გამოიანგარიშება შემდეგნაირად: ერთობლივ შემოსავალს აკლდება შენობის უქმად მოცდენის ხარჯი, ხარჯები, რომლებიც ამოღებას არ ექვემდებარება, ამოუღებელი საიჯარო დავალიანების ზარალი, იჯარის სტიმულირების, ტექნიკურ-სამეურნეო მომსახურების ხარჯები, შუამავლის ანაზღაურებისა და საკომისიო ხარჯები, და სხვა საოპერაციო და მართვის ხარჯები. შემდეგ ხდება პერიოდული წმინდა ფულადი ნაკადების შემოდილების დისკონტირება, საპროგნოზო პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საბოლოო ღირებულებასთან ერთად.

მოდრაობა სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ მე-3 დონის აქტივებსა და ვალდებულებებში

ქვემოთ წარმოდგენილ ცხრილში მოცემულია სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული მე-3 დონის აქტივებსა და ვალდებულებებში საინვესტიციო ქონების საწყისი და საბოლოო თანხების შეჯერება. ძირითადი საშუალებების – შენობების შეჯერება მოცემულია მე-11 შენიშვნაში.

	<i>2021 წლის 1 იანვარს</i>	<i>მოგებაში ან ზარალში აღრიცხული მთლიანი შემოსულობა</i>	<i>2021 წლის 31 დეკემბერს</i>
აქტივები			
საინვესტიციო ქონება	3,267	224	3,491
	3,267	224	3,491
	<i>2020 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით</i>	<i>მოგებაში ან ზარალში აღრიცხული მთლიანი შემოსულობა</i>	<i>2020 წლის 31 დეკემბერს</i>
აქტივები			
საინვესტიციო ქონება	2,619	648	3,267
	2,619	648	3,267

(ათას ლარში)

26. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)**

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია რაოდენობრივი ინფორმაცია მნიშვნელოვანი არასაბაზრო მონაცემების (მდგენელების) შესახებ, რომლებიც გამოიყენება სამართლებრივ ღირებულებათა იერარქიის მე-3 დონის სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის:

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	საბალანსო ღირებულება	შეფასების მეთოდები	არასაბაზრო მონაცემები	დიაპაზონი (საშუალო შეწონილი)
მიწა და შენობა- ნაგებობები – სათავო ოფისი	50,302	შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (DCF)	საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.00%)-დან 10.00%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	40,884	საბაზრო მეთოდი	ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(5.46%)-დან 15.54%-მდე
საინვესტიციო ქონება – საოფისე შენობა	2,113	შემოსავლის მიდგომა	საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.97%)-დან 9.97%-მდე
საინვესტიციო ქონება – საცხოვრებელი სახლი	81	საბაზრო მეთოდი	დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(12.02%)-დან 12.02%-მდე
საინვესტიციო ქონება – საცხოვრებელი სახლი	81	საბაზრო მეთოდი	ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(11.54%)-დან 11.54%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	1,297	დანახარჯების მეთოდი	ფასის მერყეობა/კორექტირება: მიწის ფასის 10%-იანი ზრდა/კლება – ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(6.21%)-დან 5.97%-მდე (3.82%)-დან 3.82%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები – სათავო ოფისი	50,629	შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (DCF)	საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.00%)-დან 10.00%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	41,545	საბაზრო მეთოდი	ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(5.46%)-დან 15.54%-მდე
საინვესტიციო ქონება – საოფისე შენობა	2,067	საბაზრო მეთოდი	ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.00%)-დან 10.00%-მდე
საინვესტიციო ქონება – საცხოვრებელი სახლი	112	საბაზრო მეთოდი	ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.00%)-დან 10.00%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	1,088	საბაზრო მეთოდი	ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.00%)-დან 10.00%-მდე

(ათას ლარში)

27. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები

ბასს (IAS) 24-ის „დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები“ მიხედვით მხარეები ითვლება დაკავშირებულად, თუ ერთ მხარეს აქვს უნარი, გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ და საოპერაციო გადაწყვეტილებებზე. თითოეული შესაძლო ურთიერთკავშირის განხილვისას, ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

დაკავშირებულმა მხარეებმა შეიძლება დადონ ისეთი გარიგებები, როგორსაც არ დადებდნენ დაუკავშირებელი მხარეები და დაკავშირებულ მხარეებს შორის დადებული გარიგებები შეიძლება არ დაიდოს იმავე პირობებითა და თანხებით, როგორითაც დაიდებოდა გარიგებები დაუკავშირებელ მხარეებს შორის.

პერიოდის ბოლოსთვის დაუფარავი ნაშთები და დაკავშირებულ მხარეებთან გარიგებებიდან მიღებული შესაბამისი შემოსავალი და ხარჯი ასეთია:

	2021			2020		
	აქციონერი	საერთო კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოები	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	აქციონერი	საერთო კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოები	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა
1 იანვრის მდგომარეობით დაუფარავი საერთო სესხები	–	10,573	491	–	10,917	10
წლის განმავლობაში გაცემული სესხები	15,498	10,038	622	–	10,827	491
სესხის დაფარვა წლის განმავლობაში	(7,863)	(13,229)	(216)	–	(11,171)	(10)
31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაფარი მთლიანი სესხები	7,635	7,382	897	–	10,573	491
გამოკლებული: გაუფასურების რეზერვი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(462)	(89)	(8)	–	(434)	(10)
31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაფარი წმინდა სესხები	7,173	7,293	889	–	10,139	481
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	–	1,531	10	–	3,497	10
საპროცენტო შემოსავალი სესხებზე	522	1,555	60	–	647	120
ანაზრები* 1 იანვარს	–	13,126	20	–	–	–
წლის განმავლობაში მიღებული ანაზრები	–	14	41	1,513	400,446	28,319
წლის განმავლობაში დაფარული ანაზრები	–	–	(1)	(1,513)	(387,320)	(28,299)
სხვა მოძრაობები**	–	(735)	(20)	–	–	–
ანაზრები 31 დეკემბრის მიმდინარე ანგარიშები 31 დეკემბრის	–	12,405	40	–	13,126	20
ანაზრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე საპროცენტო ხარჯი	3	1,346	40	9	7,155	160
სუბორდინირებული ვალის საპროცენტო ხარჯი	–	–	–	–	–	–
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	81	689	3	1	901	5
საოპერაციო საქმიანობაზე გაწეული სხვა ხარჯები	–	–	–	–	–	–

* ანაზრებში შედის ვადიანი ანაზრები და სადეპოზიტო სერტიფიკატები, ასევე შემნახველი ანგარიშები.

** წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოური ვალუტიდან.

(ათას ლარში)

27. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

საერთო კონტროლს დაქვემდებარებულ სამეურნეო ერთეულებს მიეკუთვნებიან ის ორგანიზაციები, რომლებზეც ბანკის აქციონერები გარკვეულ კონტროლს ახორციელებენ და რომლებიც ბანკის დაკავშირებულ მხარეებს წარმოადგენენ.

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში ხელმძღვანელობის ზედა რგოლი შედგებოდა 10 ადამიანისგან (2020 წ.: 12) და მათი ანაზღაურება მოიცავდა შემდეგს:

	2021	2020
ხელფასები, პრემიები და სხვა მოკლევადიანი სარგებელი	3,334	7,261
ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება, სულ	3,334	7,261

28. კაპიტალის მართვა

ბანკის კაპიტალის მართვის მიზანია მუდმივად უზრუნველყოს თავისი გადახდისუნარიანობა, დააკმაყოფილოს საზედამხებდევლო და შიდა კაპიტალის მოთხოვნები და შეინარჩუნოს კაპიტალის გონივრული მარაგი ბანკის ცნობილი (და, გარკვეულწილად, უცნობი) რისკებისგან დასაცავად.

ბანკის მიერ თავისი მთლიანი კაპიტალის მართვა ეყრდნობა კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასების შიდა პროცესს, რომელიც წარმოადგენს მისი კაპიტალის მართვის ძირითად ინსტრუმენტს. გარდა ამისა, კაპიტალის სამართავად ბანკი ასევე იყენებს აღდგენის გეგმას, რომელიც შეიცავს საზედამხებდევლო კაპიტალის კრიტიკულ ზღვრებსა და აღდგენის სტრატეგიებს.

ბანკი ინარჩუნებს და აქტიურად განაგებს კაპიტალის ბაზას ბიზნესთან დაკავშირებული რისკების მართვის მიზნით. ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის შემოწმება ხდება სხვადასხვა კრიტერიუმებით, მათ შორის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მიხედვით.

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ III-ის მიხედვით

2017 წლის 18 დეკემბერს სებ-მა გამოსცა და დაამტკიცა კაპიტალის ადეკვატურობის რეგულაციის ცვლილება (ბრძანება #100/04), რომლის თანახმადაც მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნის კოეფიციენტები შეიცვალა, პილარ I-ის მოდელის და კაპიტალის კონსერვაციის, სისტემური რისკების და კონტრციკლური დადგენილი ბუფერების გათვალისწინების (პილარ I – ბუფერები) გამო.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პილარ I-ის კაპიტალის მინიმალური მოთხოვნები ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და სრული კაპიტალის კოეფიციენტებთან დაკავშირებით განისაზღვრებოდა 4.50%-ით, 6.00%-ითა და 8.00%-ით, შესაბამისი თანმიმდევრობით. ამასთან, ბანკი ვალდებული იყო შეენარჩუნებინა კომბინირებული ბუფერები და დაეკმაყოფილებინა პილარ II-ის მოთხოვნები.

სისტემურობის ბუფერი შემუშავებულია ჩამოთვლილი წესით და ის მომავალ სამ წელზე გადანაწილდება. რეგულაცია ძალაში შედის 2018 წლის 31 დეკემბრიდან. პირველი წელი განისაზღვრა 0.6%-ით, რომელიც ყოველწლიურად 0.3%-ით გაიზრდება 2021 წლის 31 დეკემბრამდე. შესაბამისად, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სისტემურობის ბუფერი იყო 1.5% და 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის შეადგენდა 1.2%-ს. კაპიტალის კონსერვაცია და კონტრციკლური ბუფერი 2.5% და 0.00%-ზე დადგინდა, შესაბამისად. პილარ I-ის და კომბინირებულ ბუფერებში ცვლილებების შეტანა სებ-ის უფლებამოსილებაა.

(ათას ლარში)

28. კაპიტალის მართვა (გაგრძელება)**სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ III-ის მიხედვით (გაგრძელება)**

2020 წლის მარტში COVID-19-ის პანდემიის გამო კომერციული ბანკების სავალდებულო კაპიტალმა დაიწია, რის შედეგადაც გაუქმდა კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი (რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 2.5%). ცვლილება ასევე მოქმედებდა 2021 წელს.

2017 წლის 18 დეკემბერს სებ-მა ასევე გამოსცა და დამტკიცა პილარ II-ის მოთხოვნები, პილარ I-ის ბუფერებთან ერთად. პილარ II-ის მოთხოვნები მოიცავს კაპიტალის შემდეგ ბუფერებს: არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი (CICR), წმინდა GRAPE (რისკების შეფასების საერთო პროგრამა), საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის და წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერები.

2020 წლის მარტიდან სებ-ის მიერ შემოღებული ზედამხედველობის განახლებული გეგმა მოიცავდა პილარ-2-ის მოთხოვნებიდან გამონაკლისების ნაწილს: სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის 2/3-ით შემცირება განუსაზღვრელი ვადით, ძირითად პირველად კაპიტალსა და პირველად კაპიტალზე დამატებითი საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერისა და წმინდა GRAPE ბუფერის მოთხოვნების ეტაპობრივი დანერგვა, რომელიც 2020 წლის მარტის ბოლოსთვის იყო დაგეგმილი, განუსაზღვრელი ვადით გადაიდო ძველი მოთხოვნები აღდგა 2021 წლის მარტიდან, ძირითადი პირვანდელი კაპიტალისთვის – 30%-ის და პირვანდელი კაპიტალისთვის – 40%-ის ოდენობით. აქედან გამომდინარე, მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალისთვის, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი ვალდებული იყო შეენარჩუნებინა პილარ-2-ის 4.45%-იანი ბუფერი (2020 წლის 31 დეკემბრის 3.91%-თან შედარებით). პირველადი კაპიტალის და ძირითადი პირველადი კაპიტალისთვის, წმინდა Grape და საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერები მთლიანობაში 40% და 30%-ზე გახდა (შესაბამისად), ხოლო სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი (CICR) 75% და 56%-ზე, შესაბამისად.

დაწესებული კაპიტალის მოთხოვნების შედეგად, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბაზელ III-ის მოთხოვნების მიხედვით, ბანკს ევალებოდა, რომ შეენარჩუნებინა მთლიანი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 13.95%-ის ოდენობით, ასევე პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 9.40%-ის ოდენობით, და ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი – რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 7.42%-ის ოდენობით, რაც გამოითვლება ბანკის მიერ სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით მომზადებულ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი ინარჩუნებდა კაპიტალის მინიმალურ მოთხოვნებს სებ-ის მიერ კაპიტალის ადეკვატურობის შესახებ 2013 წლის 28 ოქტომბერს დამტკიცებული და გამოქვეყნებული დებულების (#100/04 დებულება) შესაბამისად და აკორექტირებდა მას სებ-ის ნებაყოფლობითი მუხლების მიხედვით, რომელიც ძალაში შევიდა 2014 წლის 30 ივნისიდან. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კაპიტალის ადეკვატურობის მთლიანი კოეფიციენტი იყო 14.75%, პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი იყო 10.54%, ხოლო ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი 10.34%.

ლარიზაციის მხარდაჭერის მიზნით, 2021 წლის დეკემბერში საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა მიიღო შემდეგი გადაწყვეტილება: სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი (CICR) გადაკალიბრდება და დამოკიდებული იქნება კომერციული ბანკების საკრედიტო პორტფელის დოლარიზაციის დონეზე. გარდამავალ ეტაპზე, ეს CICR-ის დაანგარიშების ეს წესი არ გამოიწვევს არსებით ცვლილებებს კაპიტალის მოთხოვნებში სისტემის დონეზე, თუმცა ბუფერის მოთხოვნა შეიცვლება რამდენიმე ბანკისთვის, მათი დოლარიზაციის დონის საფუძველზე. ცვლილება 2022 წლის 1-ლი იანვრიდან ამოქმედდება.

(ათას ლარში)

28. კაპიტალის მართვა (გაგრძელება)

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ III-ის მიხედვით (გაგრძელება)

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები, სებ-ის ბაზელ II/III-ის მოთხოვნების თანახმად, შემდეგნაირად გამოითვლება:

	2021	2020
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	239,972	196,387
დამატებითი პირველადი კაპიტალი	4,565	4,565
პირველადი კაპიტალი	244,537	200,952
მეორადი კაპიტალი	97,705	105,950
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	342,242	306,902
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	2,319,960	2,227,010
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	10.34%	8.82%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	10.54%	9.02%
სულ მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	14.75%	13.78%

29. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები

ომი უკრაინაში

უკრაინაში მიმდინარე ომის შედეგად, მრავალმა წამყვანმა ქვეყანამ და ეკონომიკურმა გაერთიანებამ მკაცრი ეკონომიკური სანქციები დაუწესეს რუსეთს, მათ შორის რუსულ ბანკებს, სხვა საწარმოებს და ფიზიკურ პირებს. ომის დაწყების შემდეგ რუსული რუბლი უცხოურ ვალუტებთან მიმართებით მნიშვნელოვნად გაუფასურდა, ასევე გაუფასურდა რუსული კომპანიების და სხვა ბაზრების ლისტინგში შემავალი რუსული კომპანიების ფასიანი ქაღალდების ღირებულება. სიტუაცია ჯერ კიდევ ვითარდება, თუმცა უკვე გამოიწვია ჰუმანიტარული კრიზისი და უზარმაზარი ეკონომიკური ზარალი უკრაინაში, რუსეთსა და დანარჩენ მსოფლიოში. უკრაინა და რუსეთი საქართველოს მნიშვნელოვანი სავაჭრო პარტნიორები არიან. მოსალოდნელია, რომ ომს უარყოფითი გავლენა ექნება საქართველოს ეკონომიკაზე.

ლიბერთი ბანკმა ჩაატარა სტრესული ტესტირება რუსეთ-უკრაინის ომის დაწყების შემდეგ. სტრესული ტესტირება ითვალისწინებდა ომის შესაძლო უარყოფითი მოლოდინების მოსალოდნელ ეფექტებს ბანკის საკრედიტო პორტფელზე და აქტივების ხარისხზე.

ბანკმა გაითვალისწინა შემდეგი მნიშვნელოვანი დაშვებები:

- ▶ რუსეთის გათიშვა SWIFT-სგან და გლობალური მიწოდების ქსელის შეფერხება;
- ▶ საქართველოს მთლიანი შიდა პროდუქტის ვარდნა;
- ▶ ლარის გაუფასურება აშშ დოლართან მიმართებით;
- ▶ უძრავი ქონების ფასების კლება, რაც იწვევს დანაკარგებს დეფოლტის შემთხვევაში უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხებისთვის;
- ▶ რუსეთიდან, უკრაინიდან და ბელარუსიდან ფულადი გზავნილების მნიშვნელოვანი კლება;
- ▶ იმ კორპორაციული კომპანიების პროდუქტების ექსპორტის შეჩერება, რომლებიც რუსულ/უკრაინულ ბაზრებზეა დამოკიდებული;
- ▶ ტურისტულ/სასტუმრო/პროცესურ ინდუსტრიებთან დაკავშირებული კომპანიების შემოსავლების და ბრუნვების შემცირება.

(ათას ლარში)

29. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები (გაგრძელება)**ომი უკრაინაში (გაგრძელება)**

ბანკმა მთლიანი სესხის პორტფელის მიახლოებული რაოდენობა 161 მილიონ ლარად შეაფასა (რისკის ქვეშ მყოფი პორტფელი), შემდეგი სექტორების ფარგლებში: 22.6 მილიონი – საცალო სესხები, 139 მილიონი – კორპორაციული სესხები.

ვინაიდან ომი ჯერაც მიმდინარეობს, შეუძლებელია იმის სარწმუნოდ შეფასება, თუ როგორ აისახება ეს ბანკის საქმიანობაზე, რადგან გაურკვეველია, რა მასშტაბის გავლენას მოახდენს ზოგადად ეკონომიკაზე. ბანკის ხელმძღვანელობა ადევნებს თვალს ეკონომიკურ ვითარებას შექმნილ გარემოში. თუმცა, სტრესული ტესტირების შედეგების თანახმად მოსალოდნელი ზარალი არ უქმნის საფრთხეს ბანკის პორტფელის ხარისხს, კაპიტალიზაციას და ლიკვიდურობის პოზიციებს. ბანკი უკრაინის ომს მიიჩნევს ანგარიშგების პერიოდის შემდგომ არამაკორექტირებელ მოვლენად.

პერიოდის შემდგომი სხვა მოვლენები

ომმა იმოქმედა ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორში და სხვადასხვა ქვეყნებში მომუშავე რუსული საწარმოების, მათ შორის „ვითიბი ბანკი საქართველოს“ საქმიანობაზე. მისი მეანაზრეების ინტერესების მაქსიმალურად დაცვის მიზნით, „ვითიბი ბანკმა“ მცირე და საშუალო ბიზნესის პორტფელი სს „ლიბერთი ბანკს“ მიჰყიდა. ხელშეკრულების თანახმად, მცირე და საშუალო ბიზნესის ვალდებულებები მეანაზრეების მიმართ და საკრედიტო პორტფელი რეალიზაციის თარიღის მდგომარეობით საბალანსო ღირებულებით 303,853 ლარი და 317,162 ლარი (შესაბამისად) სს „ლიბერთი ბანკს“ გადაეცა 2022 წლის მარტის ბოლოს. „ლიბერთი ბანკმა“ მომხმარებლებს დეტალური ინფორმაცია მიაწოდა მოსალოდნელი ტრანზაქციის შესახებ. მომხმარებელთა მიგრაციაზე მუშაობა 2022 წლის მარტში დაიწყო. „ლიბერთი ბანკი“ თავის ფილიალებში მოემსახურება ბანკის მცირე და საშუალო ბიზნესის მეანაზრეებს და მსესხებლებს.

2022 წლის მაისის თვეში ბანკის ხელმძღვანელობაში ცვლილება განხორციელდა. აღმასრულებელმა დირექტორმა ვასილ ხოდელმა დატოვა თანამდებობა, ხოლო ახალი აღმასრულებელი დირექტორი დანიშვნის პროცესში იმყოფება. წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების შედგენის თარიღის მდგომარეობით აღმასრულებელი დირექტორი დანიშნული არ იყო.